

*Присвячується 90-річчю
від дня народження*

Олена Закривидорога. 1958.

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Наукова бібліотека
Ужгородського національного університету

**Олена Закривидорога –
книгознавець, бібліограф, педагог**

Збірник матеріалів

Ужгород
Видавництво Олександри Гаркуші
2 0 1 4

УДК 027.7 (477.87)

ББК Ч 75 (4 Укр–4 Зак) д

3-20

Збірник присвячений 90-річчю від дня народження Олени Дем'янівни Закривидороги – книгознавця, бібліографа, педагога, активного громадського діяча.

У видання ввійшли статті, інтерв'ю, спогади вчених та колег про Олену Дем'янівну, яка усе своє життя присвятила служінню книзі.

Окремий розділ складає біобібліографічний покажчик, в якому зібрано науковий доробок та літературу про життя і діяльність О.Д. Закривидороги.

Укладачі:

В.В. Воробець,

Л.О. Мельник,

С.П. Слєпньова

Науковий консультант

І.М. Сенько

Відповідальна за випуск

М.М. Медведь

*Рекомендовано до друку
Бібліотечною радою Наукової бібліотеки
Ужгородського національного університету
(протокол № 5 від 03.09.2014 року)*

ISBN 978-617-531-105-9

© Укладачі, 2014

© М.В. Олашин, передмова, 2014

© Видавництво Олександри Гаркуші, 2014

ОЛЕНА ДЕМ'ЯНІВНА ЗАКРИВИДороГА

*90-річчя від дня народження учасниці війни,
високопрофесійного бібліотекаря,
активного громадського діяча (1923–2012)*

В останні десять років я часто бував у цій затишній квартирі у будинку навпроти обласної лікарні. Кожна зустріч з її господинею була цікавою, пізнавальною, товариською. А господиню звали Олена Дем'янівна Закривидорога. Це було непересічна особистість: доброволець Великої Вітчизняної війни, активний комсомольський вожак, висококласний бібліотечний працівник, невтомний громадський діяч. І так було до одного жовтневого дня 2010 року, коли ця напрочуд активна жінка зламала ногу. Відтоді її світ значно звузився, її забрала племінниця Тамара Василівна Даруда у село Теремля, що на Тячівщині. У листах і телефонних розмовах вона завжди підкреслювала добре ставлення до себе, але дуже побивалася з того, що не може ходити. І це сильно пригнічувало її, бо мала чимало нереалізованих планів. Але, на жаль, не судилося... 6 березня 2012 р. Олена Дем'янівна відійшла за межу Вічності. Наступного року вона зустріла б свої славні 90. Саме з цього приводу й пишемо ці рядки. У них спробуємо висвітлити її головні життєві етапи та здобутки.

Олена Закривидорога народилася 6 липня 1923 року в місті Мерефа, що на Харківщині, в багатодітній сім'ї. Дитинство було нелегким, але дівчинка росла слухняною, старанною, працьовитою. Добре вчилася в школі. По закінченні семирічки вступила до Харківського електротехнікуму транспортного зв'язку. Хотілося якнайшвидше здобути спеціальність й розпочати самостійне життя. Але у мирні плани внесла свої жорстокі корективи війна. Довелося відкласти на незначений час мрії про диплом, мирну працю й самостійне життя.

Олена Закривидорога, як і тисячі її ровесників, вирішує зробити свій вклад у прискорення розгрому фашистських окупантів. Спочатку їй відмовляли, але згодом настирливість перемогла – міськвійсько-мат направив її санітаркою військово-санітарного поїзда № 302 (пізніше її переведуть у ВСП №140).

Роки війни стали роками суворих випробувань і гарту молодого ді-вчини. Але вона ніколи не жалкувала з приводу зробленого вибору. Навпаки, намагалася добросовісно виконувати покладені на неї обов'язки. А роботи вистачало – це і перев'язування поранених, і підтримка добрим словом, і допомога важкохворим у написанні листів, і щира, тепла посмішка, що посилювала віру бійців у власні сили... І так із дня у день аж до самої Перемоги, яку зустріла в німецькому місті Гінденбург.

Звістка про закінчення Великої Вітчизняної війни була сприйнята з безмежною радістю. Нарешті сталося те, про що мільйони людей мріяли довгих чотири роки. Тепер можна переходити до мирного життя, спокійного і розміреного. Однак, на жаль, радість перемоги була за-тьмарена втратами рідних людей – не стало сестри Аграфени та двох братів – Андрія і Василя. Тут доречно згадати, що ще в 1938 р. по-мер батько Дем'ян Филімонович, а в 1943 р. – мати Одарка Іванівна. Отже, на родину Закривидорог випало чимало суворих випробувань.

Незважаючи на непоправні втрати, колишня фронтовичка розу-міла, що життя продовжується і треба шукати в ньому свою стежку, її тягнуло до дітей, яким хотілося передати тепло свого серця, доброту душі, почуття високого громадянського обов'язку. І Олена Дем'янівна влаштовується на посаду піонервожатої середньої школи № 47 у рід-ному місті. З перших днів активно включається в роботу, демонстру-ючи неабиякі організаторські здібності, високу відповідальність за до-ручену справу, добре розуміння дитячої психології. Скоро молоду піо-нервожату запримітили, і в черговий раз довелося коригувати життєві плани. У 1947 році за рішенням ЦК ЛКСМУ її було направлено на За-карпаття. З тих пір доля Олени Дем'янівни була нерозривно пов'язана з долею нашої Срібної Землі, яку вона полюбила так сильно, як і рідну Слобожанщину.

Закарпатська сторінка життєпису Олени Закривидороги розпочалася з комсомольської роботи, якій було віддано 5 років (1947–1952). За цей період вона пройшла шлях від завідувача Воловецького окружного комсомолу до заступника завідувача відділу Закарпатського обкому ЛКСМУ. Протягом цього часу займалася, в основному, питаннями шкільництва (будівництво шкіл, їх матеріально-технічне забезпечення, залучення дітей школоповинного віку до навчання тощо). Умови для роботи були не найкращими, але непереборне бажання прилучитися до благородної справи розбудови нового життя в наймолодшій області УРСР допомагало долати будь-які труднощі і перешкоди. Тому Олена Дем'янівна з гордістю згадує комсомольський період своєї біографії, бо він позначений багатьма добрими справами.

Однак, на початку 50-х рр. вона почала відчувати певний брак знань. А раз так, то треба їх поповнити. І Олена Дем'янівна закінчує спочатку Хустське педучилище, а згодом (у 1958 р.) – відділення російської мови та літератури філологічного факультету Ужгородського державного (тепер національний) університету. До навчання, як і до будь-якої іншої справи, ставилася дуже відповідально. Особливо їй подобались заняття, які проводили такі викладачі, як В. Аріповський, Л. Ауслендер, П. Лінтур, М. Плісецький, Б. Співак та ін. Вона була серед кращих студентів факультету і одержала диплом з відзнакою.

З серпня 1958 р. Олена Дем'янівна почала працювати в бібліотеці Ужгородського університету. За 45 років успішно пройшла більшість посадових сходинок: бібліограф, старший бібліограф, головний бібліограф, завідувач довідково-бібліографічного відділу, провідний спеціаліст. Вона з повагою і вдячністю згадує своїх наставників – М. Воскресенську, Л. Грошик, Г. Запісочну, Г. Довганич. Відчутною була й допомога друзів – М. Похияк, Л. Траченко, К. Балкаєвої, О. Ломсадзе, М. Фушич, Г. Гомонай.

За цей, бібліотечний, період (офіційно він тривав до літа 2003 р., а фактично до жовтня 2010 р.) Оленою Дем'янівною зроблено дуже багато. Спробуємо коротко виділити найважливіші напрямки її бібліотечної діяльності. Це, перш за все, поповнення картотек. Серед них: крайова картотека; картотека праць викладачів та співробітників Ужгородського університету; історія УжНУ (УжДУ); нові художні твори

(за назвами), надруковані в літературно-художніх журналах; картотека портретів відомих вчених, державних, культурно-освітніх діячів (в тому числі й кращих представників Закарпаття). Для того, щоб ці картотеки були максимально повними, потрібно було читати багато різної літератури, знайомитись із змістом багатьох довідкових видань, тісно співробітничати з науковцями та педагогами. І Олені Дем'янівні це добре вдавалося. Тому в її картотеках завжди був порядок. Хоча для цього нерідко сама купувала за свої кошти окремі періодичні видання.

Ще треба згадати педагогічний напрям роботи О. Закивдорози. Вона протягом 33 років (разом із директором бібліотеки) була організатором та керівником бібліотечно-бібліографічної освіти студентів-першокурсників Ужгородського університету. Олена Дем'янівна розробила і читала студентам лекції, проводила практичні заняття. А ще для студентів першого курсу філфаку УжДУ вела спецсеминар «Вступ до техніки наукової роботи», а старшокурсникам гуманітарних факультетів читала курс «Основи наукових досліджень». Усі заняття проходили на високому фаховому рівні й мали суттєві практичні результати.

Третій напрям роботи Олени Дем'янівни – це укладання біо- і бібліографічних покажчиків. Цією справою вона займалася з середини 60-х років минулого століття. За час, що минув, була причетною до появи майже 30 довідкових видань. Серед найголовніших згадаємо такі: «Юрій Іванович Венелін-Гуца (1802–1839)» (Ужгород, 1989), «Хунгарология в Ужгородском государственном университете» (Ужгород, 1990), «Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського державного університету (1946–1990 рр.)» (Ужгород, 1991), «Ілля Гаврилович Шульга» (Вінниця, 1991), «Професор Штернберг Яків Ісакович» (Ужгород, 1994), «Олександр Духнович (1803–1865)» (Ужгород, 1995), «Літописець карпатського села: Про життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність професора Василя Ілька» (Ужгород, 1999), «Професор Василь Комендар» (Ужгород, 1999), «Олена Рудловчак: Бібліографія праць та літопис життя» (Ужгород, 2001), «Доцент Микола Олашин» (Ужгород, 2001), «Олександр Духнович: Бібліографічний покажчик (1995–2003 рр.)» (Ужгород, 2003), «Павло Федака» (Ужгород, 2005) та ін. Цей, далеко неповний перелік до-

відкових видань, наочно засвідчує працьовитість, скрупульозність, відповідальне ставлення до справи героїні нашої статті. Додамо, що Олена Дем'янівна не встигла видати покажчик «Ужгородський університет у пресі». Хочеться вірити, що цю справу завершать її колеги-бібліографи.

Зрозуміло, що Олена Дем'янівна обслуговувала й відвідувачів рідного їй довідково-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки університету. І робила це з натхненням, на високому фаховому рівні. І студенти, і аспіранти, і сивочолі професори та академіки завжди знали, що від Олени Дем'янівни можна одержати вичерпну відповідь на будь-яке питання. У контексті до вищесказаного додамо, що О. Закривидорога була людиною енциклопедичних знань, якими щедро ділилася з тими, хто їх потребував.

Знали Олену Дем'янівну і як авторку низки публікацій в періодичних виданнях. Перо її було гостре, а слово – влучне. Вона писала про історію книгодрукування в Україні, роз'яснювала молодим вченим правила депонування наукових праць та вимоги до бібліографічного опису використаних джерел та літератури, пропагувала книгу, вчила шкільну та студентську молодь бережливому ставленню до джерела інформації, рецензувала окремі видання (найчастіше довідкового та краєзнавчого характеру). Ділилася спогадами про буремну юність, але робила це нечасто, бо не хотілось ятрити незагойні рани.

О. Закривидорога вирізнялася неабиякою активністю і у громадській роботі (до речі, це найбільше властиво людям старшого покоління). Вона тривалий час редагувала стіннівку «Бібліотекар та читач», виконувала чимало інших громадських доручень. Була членом ради ветеранів війни та праці Ужгородського університету. Крім того, брала активну участь у багатьох культурно-освітніх заходах, що проводилися в обласному центрі.

Олена Дем'янівна завжди підтримувала теплі стосунки із родичами, коло яких, на жаль, невпинно звужувалося. Найчастіше телефонувала сестрі Зої, яка мешкає у Харкові. Час від часу до неї навідувалися племінники. Вона ні про кого ніколи не забувала, і про неї теж пам'ятали та підтримували. І це додавало їй життєвих сил та наснаги.

За ратний подвиг і вагомі здобутки у мирній праці О. Закривидорогу було нагороджено Орденом Вітчизняної війни II ступеня, 10 медалями, 2 пам'ятними знаками, Почесними грамотами Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти України, ЦК ЛКСМУ, Закарпатської обласної ради та обласної державної адміністрації. Крім того, їй неодноразово оголошували подяки ректори Ужгородського університету. А ще щиро поважали колеги і безмежно любили читачі. І це було найголовнішим у її житті. А нам дуже хотілось би, щоб до недожитого 90-річчя від дня народження Олени Дем'янівни Закривидороги побачив світ її біобібліографічний покажчик. Це могло б стати одним із проявів нашої незрадливої пам'яті про прекрасну людину.

Микола Олашин,
*канд. іст. наук, доц. каф. нової
і новітньої історії та історіографії
ДВНЗ «УжНУ»*

*Календар краєзнавчих пам'ятних
дат на 2013 рік. – Ужгород, 2012.*

Олена Закривидорога

Бібліографічний покажчик

Велика бо користь буває
людині од учення книжного.
Книги ж учать і наставляють
нас на путь покаяння,
і мудрість бо і стриманість
здобуваємо із слівес книжкових,
бо се ріки, що наповнюють
всесвіт увесь.
Се є джерела мудрості.
Бо у книгах незмірна глибина.

Літопис Руський.
У рік 6545 (1037).

ВІД УКЛАДАЧІВ

Біобібліографічний покажчик укладений з нагоди 90-ліття від дня народження відомого бібліографа Закарпаття, книголюба, педагога, наставника, людини – Олени Дем'янівни Закривидороги.

Пропоноване видання охоплює літературу про життя і діяльність О.Д. Закривидороги 1959–2013 років. У ньому вміщено бібліографічні матеріали, журнальні статті, газетні публікації, рецензії.

Зібрана література систематизована у розділи, що відображені у Змісті, та згрупована за хронологією; в межах одного року позиції розташовані за алфавітом.

У розділі «Окремі видання» під бібліографічним описом кожного видання подано його зміст або анотацію до нього, а також зазначено рецензії за алфавітом прізвищ авторів.

У покажчику окремо подано фотоархів О.Д. Закривидороги та обкладинки видань її творів.

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено за чинними в Україні державними стандартами (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання, «ДСТУ 3582–97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила»).

Науково-пошуковий апарат видання складають «Покажчик імен», «Покажчик основних скорочень», «Покажчик періодичних видань».

Матеріали покажчика звірено *de visu*.

При підготовці видання укладачі використали матеріали з покажчиків: Наукова бібліотека Ужгородського державного університету за п'ятдесят років : бібліогр. покажч. / уклад. Олена Закривидорога // Скарбниця духовності: Науковій бібліотеці Ужгородського державного університету – 50 років. – Ужгород, 1997. – С. 229-294 ; Закривидорога Олена Дем'янівна (До 75-річчя від дня народж.) : бібліогр. покажч. : [рукопис] / уклад. : С.П. Слєпньова, Т.В. Туренко. – Ужгород, 1998. – 21 с. ; Видання Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету (1961–2005 рр.) : бібліогр. покажч. / уклад. : О.Д. Закривидорога. – Ужгород, 2005. – 32 с.

У процесі пошуку матеріалів здійснено перегляд поточних бібліографій з краєзнавства, опрацьовано ретроспективні бібліографічні посібники, персоналії, журнальну й газетну періодику, університетську багатотиражку «Радянський студент» (з 1958 по 1991 рік), «Ужгородський університет» (з 1992 року) та книжкові фонди Наукової бібліотеки.

Покажчик буде корисним науковцям та студентам, бібліотечним працівникам, краєзнавцям.

Щиро дякуємо усім, хто сприяв публікації цього збірника.

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ

Олени Дем'янівни Закривидороги

Народилася **6 липня 1923 року** в м. Мерефа Харківської області у багатодітній селянській родині. Батько – Дем'ян Филімонович, мати – Одарка Іванівна.

1938–1941 Навчається в в Харківському електротехнікумі транспортного зв'язку.

1941, жовтень–1942, серпень Санітарка воєнно-санітарного поїзда №302 (Південно-Західний фронт).

1942–1945 Санітарка і культпрацівник воєнно-санітарного поїзда № 140 (3-й Український фронт).

1945, травень День Перемоги зустрічає в німецькому місті Гінденбург.

1945, листопад–1947, вересень Працює старшою піонервожатою залізничної середньої школи № 47 м. Мерефа Харківської області.

1947–1950 За направленням ЦК ЛКСМУ приїжджає на Закарпаття. Працює у Воловецькому окружкомі ЛКСМУ на різних посадах: зав. відділу з роботи серед шкільної молоді районного комітету комсомолу, другим секретарем, першим секретарем районного комітету комсомолу (Закарпатська область, смт Воловець).

1950, листопад–1952, грудень Заступник завідувача відділу Закарпатського обкому ЛКСМУ (м. Ужгород).

1952 Заочно закінчує Хустське педагогічне училище (Закарпатська область).

1952, грудень–1953, вересень Інспектор по кадрам обласного управління сільського господарства (м. Ужгород).

1953–1958 Навчається в Ужгородському державному університеті на філологічному факультеті.

1958, лютий–1958, серпень Вихователь обласного дитячого санаторію (с. Оноківці Закарпатської області).

1958, вересень–2003 Працює у довідково-бібліографічному відділі бібліотеки Ужгородського державного університету.

1958, 6 жовтня Отримує посаду бібліографа бібліотеки Ужгородського державного університету.

З 1960 Зарахована викладачем курсу «Основи бібліотекознавства та бібліографії».

1970–1977 Займає посаду старшого бібліографа бібліотеки УжДУ.

1978– 1979 Головний бібліограф бібліотеки УжДУ.

1979–1984 Завідувачка довідково-бібліографічного відділу бібліотеки УжДУ.

1984 У зв'язку з виходом на пенсію складає обов'язки завідувачки відділу. Продовжує викладати курс «Основи бібліотекознавства і бібліографії» та працювати в бібліотеці університету.

1985, травень–2003, червень Працює на посадах бібліотекаря, старшого бібліографа, провідного спеціаліста.

2012, 6 березня Померла. Похована в с. Теремля Тячівського району.

Олена Дем'янівна Закривидорога нагороджена Орденом Великої Вітчизняної війни 2-го ступеня, десятьма медалями, двома пам'ятними знаками, Почесними грамотами ЦК ЛКСМУ, Міністерства вищої та середньої спеціальної освіти України, Закарпатської облдержадміністрації, неодноразово отримувала Подяки від ректорів університету та директорів бібліотеки.

ОКРЕМІ ВИДАННЯ

1964

1. **Шевченко і Закарпаття** : (Пам'ятка до 150-річчя з дня народж. Т.Г. Шевченка) / [уклад. : В.І. Неточаєв, О.Д. Закривидорога ; передм. П.М. Лісового. – С. 5–7 ; літ. ред. : В.Л. Микитась ; відп. за вип. : Д.А. Вдовін, І.І. Кирячок] ; Закарпат. обл. упр. культури, Держ. обл. б-ка для дорослих, Б-ка Ужгор. держ. ун-ту. – Ужгород : Закарпат. обл. кн.-газ. вид-во, 1964. – 16 с.

Невеличка анотована пам'ятка (58 поз.) зафіксувала видання, які свідчать про поширення творів Т.Г. Шевченка на Закарпатті у 20–30-х рр. ХХ ст., про вшанування пам'яті великого Кобзаря закарпатцями, а також показала значення Т.Г. Шевченка в літературній творчості письменників Закарпаття.

1965

2. **Олександр Васильович Духнович** : пам'ятка читачу / [уклад. : О.Д. Закривидорога, В.І. Неточаєв ; літ. ред. В.Л. Микитась ; відп. за вип. І.І. Кирячок, П.Ф. Распопін ; вступ. ст. В. Микитася] ; Закарпат. обл. упр. культури, Б-ка Ужгор. держ. ун-ту, Держ. обл. б-ка для дорослих. – Ужгород : Карпати, 1965. – 12 с. – (Письменники Закарпаття).

1972

3. **Хімія в нашому домі** / [підгот. матеріалів та упорядкув. О.Д. Закривидороги ; спец. ред. І.І. Тупиця ; ред. І.М. Сливка]. – Ужгород : Карпати, 1972. – 252 с.

Рец. : Дубовик Л. Лоция моряку / Л. Дубовик // Закарпат. правда. – 1972. – 28 нояб. – (Новые книги) ; Хімія в побуті // Друг читача. – 1973. – 11 січ. – С. 6 ; Кривошапка Н. Корисний порадник / Н. Кривошапка // Комсомол. прапор (Івано-Франківськ). – 1973. – 30 січ.

1976

4. **Химия в нашем доме** / [подгот. материалов и сост. Е.Д. Закривидороги ; ред. Е.Д. Лозинская]. – Ужгород : Карпати, 1976. – 256 с.

В справочнике читатель найдет ответы на вопросы, связанные с применением достижений химии в быту. Даются советы по применению чистящих средств, средств борьбы с бытовыми насекомыми и грызунами, средств защиты растений, раскрываются свойства новых стиральных порошков и паст и т.п.

1980

5. **Раціональне використання деревини** : бібліогр. покажч. за 1975–1979 роки / [підгот. текстів, упорядкув., покажч. та вступ. ст. О.Д. Закривидороги]. – Ужгород : Карпати, 1980. – 64 с.

Зі змісту : Ліс – народне багатство. Економіка лісової і деревообробної, лісохімічної, целюлозно-паперової промисловості та лісового господарства. Механізація виробничих процесів. Раціональне і комплексне використання деревини в лісовій і деревообробній промисловості та лісовому господарстві (виробництво меблів, фанери, деревостружкових і деревоволокнистих плит, тари ; низькосортна деревина, відходи лісопиляння та деревообробного виробництва ; технологічна тріска ; деревна кора ; деревна зелень). Лісохімічна промисловість. Целюлозно-паперова промисловість та ін.

1982

6. **Меблевику-червонодеревнику** : бібліогр. покажч. за 1977–1982 роки / [підгот. текстів, упорядкув. та вступ. ст. О.Д. Закривидороги]. – Ужгород : Карпати, 1982. – 80 с.

Зі змісту : Ліс – наше багатство (охорона лісу ; виробничі комплекси ; лісозаготівельні об'єднання ; деревообробні та меблеві об'єднання ; комбінати). Лісова та деревообробна промисловість (загальні питання). Економіка і планування лісової та деревообробної промисловості. НОП. Механізація та автоматизація виробництва. Деревообробне та меблеве виробництво. Машини. Виробниче устаткування та ін.

1984

7. **Вам – лісохіміки** : бібліогр. покажч. за 1979–1983 роки / [уклад. : О.Д. Закривидорога (відп. за вип.), Й.Й. Балаж, О.Г. Люта, Л.О. Мельник, Т.В. Туренко ; вступ. ст., іменний покажч. О.Д. Закривидороги]. – Ужгород : Карпати, 1984. – 88 с.

Зі змісту : Ліс – народне багатство. Економіка і планування лісової та лісохімічної промисловості. Загальні питання лісохімічних виробництв. Технологія виробництва (суха перегонка деревини ; вугле-випалювання ; термічний розпад (піроліз) деревини та переробка його продуктів ; підсочка лісу та заготівля пневого осмолу ; каніфольно-екстракційне виробництво ; переробка каніфолі і скипидару ; продукти сульфатно-целюлозного виробництва ; теоретичні основи і механізм гідролізного виробництва ; лігнін, методи його виділення і переробки ; фурфурол, методи його одержання і переробки ; одержання ксілози та кристалічної глюкози ; виробництво дубителів ; інші лісохімічні виробництва) та ін.

Рец. : Вароди Л. Издают «Карпаты» : [повідомл. про вихід бібліогр. покажч.] / Л. Вароди // Закарпат. правда. – 1984. – 3 июля ; Рушак М. Працівники бібліотеки – виробництву / Михайло Рушак // Рад. студент. – 1985. – 22 берез.

1987

8. Інтернаціональне виховання студентів Ужгородського державного університету : бібліогр. покажч. (1946–1987 рр.) / [уклад. : О.Д. Закривидорога, О.Г. Люта, Л.О. Мельник, Т.В. Туренко ; вступ. ст. Л.О. Мельник ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; М-во вищ. і серед. спец. освіти УРСР, Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту, Довід.-бібліогр. від. – Ужгород, 1987. – 114 с.

Зі змісту : Інтернаціональне виховання студентів Ужгородського державного університету (загальні питання). Інтернаціональне виховання студентів у навчальному процесі (інтернаціональне виховання студентів під час практики та екскурсій по місцях бойової та трудової слави ; практика студентів УжДУ за межами нашої країни). Методи і форми інтернаціонального виховання в позанавчальний час (клуб інтернаціональної дружби «Мир» в УжНУ – важливий засіб інтернаціонального виховання студентської молоді ; фестивалі дружби – традиційна і дійова форма виховання інтернаціонального почуття у студентів ; студентські інтернаціональні загони – школа інтернаціонального виховання студентів ; мистецтво – дійовий засіб інтернаціонального виховання студентів ; значення товариських спортивних зустрічей для інтернаціонального виховання студентів). Міжнародні зв'язки вузів і їх роль в інтернаціональному вихованні студентської молоді. Співробітництво з вузами-побратимами (Дебреценський державний університет імені Лайоша Кошута, Ніредьхазький педагогічний інститут імені Дьєрдя Бешенеї, Сегедський педагогічний інститут імені Дюлі Югаса, Кошицький університет імені П.-Й. Шафарика, Новосадський університет) та ін.

1988

9. **Правда истории** : библиогр. указат. (1987–1988) / [сост. : Е.Д. Закривидорога, М.-И. Г. Люта, Л.А. Мельник, Т.В. Туренко ; ред. Л.А. Мельник] ; Гос. ком. СССР по нар. образованию, Науч. б-ка Ужгор. гос. ун-та, Спр.-библиогр. отд. – Ужгород, 1988. – 222 с.

Зі змісту : История в поисках правды. Коллективизация. Голод 1931–1933 г. Индустриализация. Великая отечественная война. Уроки истории. О переиздании сочинений Н.М. Карамзина, С.М. Соловьева, В.О. Ключевского и др. видных историков. Видные деятели партии – жертвы культа личности. «Ленинградское дело». Международные отношения. Трагедия Коминтерна. Трудные годы советской науки (Вавилов Н.И., Королев С.П., Чайанов А.В.). Руководители промышленности и сельского хозяйства, здравоохранения, пострадавшие в период культа личности. «Дело врачей». О «возвращенной литературе». «Белые пятна» в украинском литературоведении. Возвращаемые потери в искусстве. Сталин и его окружение и др.

Рец. : Божук Г. Тільки правда ! / Г. Божук // Рад. студент. – 1988. – 23 груд. ; Зілгалов В. Що може університетська бібліотека / В. Зілгалов // Закарпат. правда. – 1989. – 28 лип. – (Для допитливих, книголюбів).

1989

10. **Юрій Іванович Венелін-Гуца (1802–1839)** : бібліогр. покажч. / [уклад. : О.Д. Закривидорога, М.-І.Г. Люта, Л.О. Мельник, Т.В. Туренко ; вступ. ст. «Ю.І. Гуца-Венелін» : І.М. Гранчак, М.І. Зимомря ; відп. ред. Я.І. Штернберг, Л.О. Мельник ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; М-во вищ. та серед. освіти УРСР, Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту, Довід.-бібліогр. від. – Ужгород, 1989. – 92 с.

Зі змісту : Праці Ю.І. Венеліна (Прижиттєві видання. Посмертні видання. Неопубліковані твори). Вітчизняні революціонери-демократи про Ю.І. Венеліна. Загальні праці про життя і наукову діяльність Ю.І. Венеліна. Венелін як історик. Венелін – філолог. Венелін – фольклорист і етнограф. Венелін і питання загального слов'язнознавства. Венелін – медик. Ю.І. Венелін у наукових та літературних взаємозв'язках. Література про Ю.І. Венеліна на болгарській мові. Література про Ю.І. Венеліна на словацькій, чеській, угорській та інших іноземних мовах. Увіковічнення пам'яті Ю.І. Венеліна. Ю.І. Венелін в художній літературі та ін.

Рец. та відгуки : Гранчак І. Невичерпність духовної скарбниці : [підсумки наук. конф., присвяч. вивченню наук. спадщини Ю.І. Гуци-Венеліна] / І. Гранчак, М. Зимомря // Ужгор. ун-т. – 1989. – 18 квіт. ;

Зілгалов В. Що може університетська бібліотека / В. Зілгалов // Закарпат. правда. – 1989. – 28 лип. – (Для допитливих, книголюбів) ; Илько В. Основоположник болгарской историографии: (К 195-летию со дня рожд. Ю.И. Венелина-Гуцы) / В. Илько, Н. Олашин // Единство-плюс. – 1997. – 9 мая. – С. 4 ; Иштуин В.В. // Сов. славяноведение. – 1990. – № 6. – С. 116–117 ; Иштуин В.В. Юрий Иванович Венелин (1802–1839) : библиогр. указ. лит. за 1828–1994 гг. / В.В. Иштуин // Ю.И. Венелин и болгарское возрождение / РАН, Ин-т славяноведения и болгаристики ; отв. ред. Г.К. Венедиктов. – М., 1998. – С. 148–204 ; Кеменяш Г. Шануймо наших земляків: До 200-річчя Юрія Гуци-Венеліна / Г. Кеменяш // Соціал-демократ. – 2001. – 28 лип. – С. 10.

1990

11. Хунгарология в Ужгородском государственном университете : библиогр. указ. / [сост. : Е.Д. Закивидорога, Ю.В. Костю, О.Г. Люта, Л.А. Мельник, Т.В. Туренко, К.К. Шовш ; ред. : П.Н. Лизанец, Л.А. Мельник, Я.И. Штернберг ; отв. за вып. Е.И. Почекутова] ; Госком. СССР по нар. образованию, М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Ужгор. гос. ун-т, Сов. центр хунгарологии, Науч. б-ка УжГУ. – Ужгород : Вид-во «Рад. Закарпаття», 1990. – 166 с. – Укр., рос. і угор. мовами.

Зміст : *Розд. I. Кафедры языковедческие и литературоведческие* (Баглай И.А., Бендзар Б.П., Бобинец С.С., Васовчик В.Ю., Виноградов А.А., Владимир Л.А., Галас Б.К., Галас К.И., Гедьеш А.А., Горват Е.И., Гортвай Е.Ф., Грабарь Э.А., Дзендзелевский И.А., Добош В.И., Дьерке М.Ж., Зикань И.В., Зимомря Н.И., Ковтюк С.И., Лавер В.И., Лакиза Н.А., Лизанец П.Н., Медвидь Н.Э., Мейсарош Б.Н., Мелика Г.И., Орос В.И., Панько С.С., Пердук Я.Б., Поп В.С., Рот А.М., Сабадош И.В., Сак Ю.М., Симулик М.В., Стародымова Э.Р., Сюсько М.И., Тимко М.И., Туряница В.В., Фабиян М.П., Фекета И.И., Фодо Ш.Л., Чумак Т.М., Чучка П.П., Шин М.Ф., Штефуrowsкий С.С. Ямалова С.И., Ясько Н.Г. *Розд. II. Кафедры исторические и общепуниверситетские* (Андрусак И.П., Балагури Э.А., Билак С.М., Биро А.А., Божук А.В., Гайдамашко Н.И., Ганчин В.Ю., Гомоннай В.В., Горват И.М., Гранчак И.М., Гурницкий К.И., Данилюк Д.Д., Делеган В.В., Довганич Е.Д., Драгун В.И., Илько В.И., Керестень И.С., Коваленко Л.А., Коломиец И.Г., Король И.Ф., Куценко К.А., Лелекач Н.М., Макара Н.П., Мандрик И.А., Марченко Г.В., Мешко И.М., Михайлович С.А., Мищенко Н.П., Мищенко С.А., Неточаев В.И., Олаг В.И., Павленко Г.В., Пальок В.В., Писарев А.В., Повхан И.Г., Ротман Н.Е., Сагарда В.В., Сегеда В.М., Сопко Т.М., Спивак Б.И., Троян М.В., Хайнас В.В., Хланта А.В., Худанич В.И., Цапович А.В., Чаварга И.М., Чейпеш Э.П., Чубуков Я.А., Шовш К.К., Штернберг Я.И., Шульга И.Г.).

Рец. : Уралій П. Показчик – від 1945 року / Павол Уралій // Новини Закарпаття. – 1991. – 17 жовт. ; Зимомря М. Нарешті – початок / Микола Зимомря // Закарпат. правда. – 1992. – 7 трав. – С. 4.

1991

12. Ілля Гаврилович Шульга : бібліогр. показч. / [уклад. : Г.М. Авраменко, Л.М. Шпильова, О.Д. Закривидорога, Л.О. Мельник ; відп. за вип. А.Й. Лучко] ; Вінницький держ. пед. ін-т ім. М. Островського, Вінницька держ. обл. універс. наук. б-ка ім. К.А. Тімірязєва, Вінницька обл. орг. любителів книг УРСР, Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту. – Вінниця, 1991. – 21 с. – (Вчені нашого краю).

Бібліографічний показчик присвячується 70-річчю від дня народження І.Г. Шульги, професора, доктора історичних наук, заслуженого працівника вищої школи України, лауреата Державної премії України імені Т.Г. Шевченка, який розпочав свою наукову діяльність в Ужгородському державному університеті на історичному факультеті (з 1954 р). З 1972 р. працює у Вінницькому державному педагогічному інституті ім. М.О. Островського.

Видання складається із двох розділів: «Праці І.Г. Шульги» та «Література про І.Г. Шульгу».

13. Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського державного університету (1946–1990 рр.) : бібліогр. показч. / [уклад. : О.Д. Закривидорога, Є.Ш. Калочай, Ю.В. Костю, Л.О. Мельник ; передм., підгот. довід. апарату О.Д. Закривидороги ; ред. : М.І. Зимомря, Л.О. Мельник, Я.І. Штернберг ; відп. за вип. І.І. Берцик, О.І. Почекутова] ; Держ. комітет СРСР по народній освіті, МВ і ССО УРСР, Ужгор. держ. ун-т, Наук. б-ка УЖДУ, Закарпат. т-во «Знання». – Ужгород, 1991. – 284 с.

Зміст : Наукові записки. Доповіді та повідомлення (серія біологічна ; серія історична ; серія медична ; серія суспільних наук ; серія фізико-математичних наук ; серія філологічна ; серія хімічна). Тези доповідей та повідомлень до наукових конференцій професорсько-викладацького складу. Симпозіуми, конференції, наради, семінари, школи. Колективні праці. Монографії. Книги і брошури. Діалектологічні програми та лінгвістичні атласи. Словники. Визначники. Переклади, дешифрування. Підручники та навчальні посібники для вузів. Практикуми (підручники з грифом МВ і ССО СРСР, підручники з грифом МВ і ССО УРСР). Тексти, конспекти лекцій. Підручники для середніх спеціальних учбових закладів. Підручники та посібники для загальноосвітніх шкіл.

Довідники. Путівники. Бібліографічні покажчики. Каталоги. Студентські альманахи. Дисертації, захищені на спеціалізованих радах по присудженню вчених ступенів Ужгородського державного університету (фізико-математичні науки ; біологічні науки ; охорона здоров'я ; медичні науки ; філологічні науки).

Рец. : Ясницька М. Корисний довідник / Мар'яна Ясницька // Ужгор. ун-т. – 1992. – 28 лют. ; Зимомря М. Вагомий початок / Микола Зимомря // Вісті Ужгородщини. – 1992. – 17 берез. ; Зимомря М. Нарешті – початок / Микола Зимомря // Закарпат. правда. – 1992. – 7 трав. – С. 4 ; Зимомря М. У вінок історії вузу / Микола Зимомря // Ужгор. ун-т. – 1992. – 8 трав. ; [Без авт.]. Університетська бібліографія // Подкарпат. Русь. – 1992. – 3 йулія. – С. 1.

1992

14. Закарпаття: краєзнавство в працях професора Я.І. Штернберга : бібліогр. покажч. / [уклад.: Л.О. Мельник, О.Д. Закривидорога ; відп. ред. М.І. Зимомря ; відп. за вип. О.І. Почекутова, В.І. Котляр-Губіна] ; Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту, Закарпат. орг. укр. асоціації «Світ культури», Закарпат. обл. б-ка для юнацтва ім. Степана Вайди, Закарпат. обл. орг. укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури. – Ужгород, 1992. – 27 с.

Рец. : Латко І. Новий покажчик / Іван Латко // Новини Закарпаття. – 1992. – 26 листоп. – С. 3 ; Латко І. Нове видання / Іван Латко // Вісті Ужгородщини. – 1992. – 28 листоп. – С. 3 ; Падяк В. На зірках не заощадиш / Валерій Падяк // Карпат. край. – 1992. – Груд. – С. 24 ; Мандрик І. Корисний покажчик / Іван Мандрик // Ужгор. ун-т. – 1993. – 12 лют. ; Зимомря М. За покликом вченого / Микола Зимомря // Срібна Земля. – 1993. – 23 берез. – С. 10.

1994

15. Професор Штернберг Яків Ісакович : бібліогр. покажч. (до 70-річчя від дня народж.) / [уклад.: О.Д. Закривидорога, І.О. Мандрик, Л.О. Мельник, М.В. Троян, К.К. Шовш ; вступ. ст. : Мандрик І.О. Подвижник науки ; Шовш К. Янош Вароді-Штернберг ; бібліогр. ред. : О.Д. Закривидорога, Л.О. Мельник ; наук. ред. та пер. з угор. на укр. мову К.К. Шовш ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; МО України, Ужгор. держ. ун-т, Наук. б-ка УжДУ. – Ужгород, 1994. – 90 с. – (Сер. «Вчені Ужгородського державного університету»). – Укр. та угор. мовами.

Учений, дослідник, педагог Я.І. Штернберг працював на історично-му факультеті Ужгородського університету з 1949 року упродовж чо-

тирьох десятиліть. Автор майже 400 наукових, навчально-методичних та краєзнавчих публікацій. Досліджував різні аспекти національно-визвольної війни 1703–1711 рр. під проводом Ференца II Ракоці, революції 1848–1849 рр. в Угорщині, актуальні проблеми історії Закарпаття тощо.

Рец. : Довганич О. Книжка про вченого / Довганич О., Хланта О. // Новини Закарпаття. – 1995. – 7 берез. – С. 6 ; Илько В.И. Нужно справочное издание / Илько В.И., Олашин Н.В. // Единство-плюс. – 1995. – 4 марта. – С. 4 ; Мешко І. Ужинок професора Штернберга / Іван Мешко // Закарпат. правда. – 1994. – 20 груд. ; Олашин М.В. Важливе довідкове видання: (Професор Штернберг Яків Ісакович : бібліогр. покажч. – Ужгород, 1994. – 90 с.) / Олашин М.В. // Молодь України : наук. записки молодих учених Ужгор. держ. ун-ту ; ЗМДС, Закарпат. центр соц. служби для молоді, Укр. асоц. студентів-істориків, Ужгор. держ. ун-т, Іст. ф-т, Каф. іст. України ; Юрид. ф-т, Каф. іст. та теорії держави і права ; [редкол. : Р. Офіцинський, М. Олашин]. – Ужгород, 1994. – Т.4. – С. 297–301 ; Туряниця В. Праця корисна, необхідна / Туряниця Василь, Вереш Микола // Ужгор. ун-т. – 1994. – 29 груд. ; [Без авт.]. Hasznos és szükséges munka = Корисна і необхідна робота // Kárpátaljai Szemle. – 1995. – 4 szám. – 3 évf.

1995

16. Олександр Духнович (1803–1865) : бібліогр. покажч. / [уклад. : О.Д. Закривидорога, Г.К. Ковальчук, В.В. Коллар, О.Г. Люта, Л.О. Мельник, М.Ю. Руцак, Т.В. Туренко ; наук. ред. : В.С. Поп, І.М. Сенько ; бібліогр. ред. : Л.О. Мельник ; худож. оформл. : О.Є. Мельник ; відп. за вип. О.І. Почекутова, Л.З. Григаш ; вступ. ст. : В.С. Поп «Син народу» (с. 5–13)] ; МО України, Закарпат. обл. рада народних депутатів, Ужгор. держ. ун-т, Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту, Закарпат. обл. універс. наук. б-ка. – Ужгород : [ВВК «Патент»], 1995. – 282 с.

Зміст : I. Прижиттєві видання та публікації. II. Посмертні видання та публікації. III. Листи. IV. Рукописи. V. Некрологи. VI. Матеріали наукових конференцій, тези доповідей та повідомлень, присвячених О.В. Духновичу. VII. Література про життя та творчість О.В. Духновича (Автореферати дисертацій). VIII. Переклади. IX. Пісні на слова О.В. Духновича. X. О.В. Духнович у художній літературі. XI. О.В. Духнович у творчості митців (Пам'ятники. Бюсти. Портрети. Музеї, пам'ятні місця. Меморіальні дошки. Медалі). XII. Премії ім. О. Духновича. XIII. Бібліографічні та довідкові матеріали. XIV. Книги з автографами О. Духновича, що зберігаються у фондах Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету.

Рец. : Бабота Л. Цінна бібліографія / Любиця Бабота // Нове життя (Пряшів). – 1995. – 18 листоп. – С. 2 ; [Без авт.]. Майже все про Олександра Духновича // Срібна Земля-фест. – 1996. – 23–29 трав. – С. 14 ; Бібліографія про О. Духновича // Закарпат. правда. – 1995. – 5 груд. – (Культ. хроніка). – (Підпис: наш кор.) ; Довганич О. До нас повертається Духнович / Омелян Довганич // Вісник Хустщини. – 1995. – 25 листоп. – С. 4 ; Закривидорога О. Про вихід у світ бібліографічного покажчика «Олександр Духнович (1803–1865). – Ужгород, 1995» / О. Закривидорога // Ужгор. ун-т. – 1995. – 18 жовт. – С. 6. : на фото – обкл. книги ; Зимомря М. У вінок Духновича-Будителя / Микола Зимомря // Новинка. – 1996. – Лип. (№7). – С. 1 ; Зимомря М. У вінок Духновичу / Зимомря М., Грицковян Я., Талапканич М. // Слово педагога [Слупськ, Польща]. – 1996/1997/1998. – Річн. 2/3/4. – №2–4. – С. 23–24 ; Краща монографія року : [на Вченій раді УжДУ в конкурсі «Краща монографія року» Третю премію розділили дві кн.: бібліогр. покажч. «Олександр Духнович» та «Нариси історії Закарпаття». Т. 2 // Ужгор. ун-т. – 1996. – 20 верес. – С. 4. – (Підпис: наш кор.) ; Олашин Н. Свідетельство многогранности таланта / Н. Олашин // Единство-плюс. – 1996. – 6 янв. – С. 4 ; Поп В. Ім'я, що по-новому для нас оживає / Василь Поп // Новини Закарпаття. – 1995. – 21 жовт. – С. 12 ; Сак Ю. Корисний покажчик : [73 книги з автографами О.Духновича – окремий розд. покажч. «Олександр Духнович (1803–1865)»] / Юрій Сак // Ужгор. ун-т. – 1994. – 31 трав. ; Сенько І. Про Духновича – всебічно / Іван Сенько // Карпат. край. – 1996. – Трав.-лип. (№5–7). – С. 112–113 ; Федака С. Путівка у світ Духновича / Сергій Федака // Срібна Земля. – 1996. – 20 квіт. – С. 14 ; Фединашинець В. Бібліографія, мов цнотливе дівча / Володимир Фединашинець // Карпат. панорама. – 1996. – 17 лют. – С. 10–12.

1996

17. Ужгородський державний університет у пресі та наукових виданнях : бібліогр. бюлетень (1.10.1995 р. – 31.08.1996 р.) / підгот. О. Закривидорога ; М-во освіти України, Ужгор. держ. ун-т, Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту, Довід.-бібліогр. від. – Ужгород : Вид-во Ужгор. держ. ун-ту, 1996. – 49 с. – (Матеріали до 50-річчя Ужгор. держ. ун-ту).

1997

18. Скарбниця духовності: Науковій бібліотеці Ужгородського державного університету – 50 років / [редкол. : Поп В.С. (відп. ред.), Почекутова О.І. (відп. за вип.), Закривидорога О.Д., Мельник Л.О.] ; М-во освіти України, Ужгор. держ. ун-т, Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту – Ужгород : [ВАТ «Патент»], 1997. – 328 с. : іл.

Зі змісту : І. Матеріали науково-практичної конференції, присвяченої 50-річчю Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету (17–18 жовт. 1995 р.). Доповіді. Повідомлення. Спогади : *Оліярі Василь*. Вступне слово ; *Почекутова Олена*. Наукова бібліотека Ужгородського державного університету: становлення, розвиток, проблеми ; *Сабадош Іван*. Без бібліотеки немає університету ; *Рудловчак Олена, Бабота Любиця*. Співробітництво Пряшівського філософського факультету з Ужгородським державним університетом та його науковою бібліотекою ; *Божко Мирон*. Просвітницька діяльність Наукової бібліотеки Львівського державного університету ім. Івана Франка ; *Григаш Людмила*. Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека і культурне життя краю ; *Юрченко Валерія*. Координація діяльності обласної наукової методичної бібліотеки і бібліотеки Ужгородського державного університету для бібліотечно-бібліографічного забезпечення медичної науки і практики ; *Цвіркун Ірина*. Про стан та проблеми роботи бібліотек вузів Західного регіону України з комплектування фондів та обслуговування читачів ; *Пеца Оксана*. Шляхи комплектування фондів Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету ; *Сак Юрій*. Інкунабули та стародруки в Науковій бібліотеці Ужгородського державного університету ; *Федака Сергій*. Краєзнавча література у фондах Наукової бібліотеки та її використання науковцями і студентами ; *Байвельман Марія*. Гунгарологія у фондах відділу іноземної літератури Ужгородського державного університету ; *Пол Василь*. Перші кроки краєзнавчої бібліографії в Ужгородському державному університеті ; *Мельник Лариса*. Роль довідково-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету в навчальному та науковому процесах ; *Закривидорога Олена*. До питання формування бібліографічних покажчиків праць науковців Ужгородського державного університету ; *Кирилюк Наталія, Слєпньова Світлана, Сорока Софія*. Професійна орієнтація і духовні інтереси молоді в системі діяльності бібліотеки Ужгородського державного університету ; *Люта Оксана*. Бібліографія і національно-культурне відродження ; *Туренко Тетяна*. Курс «Основи бібліотечно-бібліографічних та інформаційних знань» для першокурсників Ужгородського державного університету ; *Світлична Людмила, Торич Золтан*. Комплектування та організація роботи бібліотеки Інституту електронної фізики НАН України в контексті співпраці з Науковою бібліотекою Ужгородського державного університету ; *Падяк Валерій*. Початки культу книгозбереження в Закарпатті: від монастирських осередків до перших світських бібліотек ; *Зимомря Микола*. Рукописна «Історія Мукачівської єпархії» Івана Пастеля та її джерела ; *Яценко Борис*. Тут проходило моє наукове становлення ; *Чумак Василь*. Слово першого випускника ; *Ганжа Іван*. Фронтовики надолужували прогаяне за час війни... ; *Фединишинець Володимир*.

Університетська бібліотека в моєму житті. II. Презентація бібліографічного покажчика «Олександр Духнович (1803–1865). III. Урочисте святкування 50-річчя Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету. Виступи-вітання.

Рец. : Бисага Ю. Духовна скарбниця / Юрій Бисага // Вісті Ужгородщини. – 1998. – 12 трав. ; Гябелова М. Цікавий збірник: («Скарбниця духовності») / М. Гябелова // Нове життя (Пряшів). – 1998. – 3 квіт. – С. 6 ; **Зейкан Ю.** Чи одержить «Скарбниця духовності» Нобеля? : [дещо іронічно про надто серйозне] / Юлія Зейкан // Молодь Закарпаття-реформа. – 1997. – 6 груд. – С. 5 ; Зимомря М. Глибокі світи духовності / Микола Зимомря // Вісті Ужгородщини. – 1998. – 21 лют. – С. 3 ; Падяк В. Скарбниця духовності / Валерій Падяк // РІО-інформ. (Ратуша). – 1998. – 28 лют. – С. 8 ; Сорока С. Я їй співаю «многая літа» / Софія Сорока // Срібна Земля. – 1997. – 6 груд. – С. 14. – (Палітра) ; Федоранич В. «Скарбниця духовності» / В. Федоранич // Молодь Закарпаття-реформа. – 1997. – 9 серп. – С. 4 ; Краща монографія 1997 року // Ужгор. ун-т. – 1998. – 8 верес. – С.1 ; Zimomrja Mikola. Fel évszázada alakult az Egyetemi Könyvtár = Півстоліття тому була створена університетська бібліотека / Mikola Zimomrja // Ung Vidéki Hírek. – 1998. – február 21 (12–13 szám). – 3. old.

1999

19. Літописець карпатського села: Про життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність професора Василя Ілька : біобібліогр. покажч. / [уклад. О.Д. Закривидорога ; за ред. Д.М. Федаки ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; М-во освіти України, Ужгор. держ. ун-т, Іст. ф-т, Наук. б-ка УжДУ. – Ужгород : ВАТ «Патент», 1999. – 168 с. – (Сер. «Вчені Ужгородського державного університету»).

Біобібліографічне видання присвячене 70-річчю від дня народження відомого вченого, доктора історичних наук, професора Ужгородського національного університету Василя Івановича Ілька, творчий доробок якого складає понад 200 наукових праць.

Зі змісту : Мандрик І. З любов'ю до рідного краю (передм.) ; Олашин М. Син Карпатського краю, історик-аграрник, педагог вищої школи. Професор Ілько Василь Іванович: біобібліогр. покажч. : 1. Окремі видання та публікації ; 2. Література, бібліографічні та довідкові матеріали про життя, науково-педагогічну та громадську діяльність доктора історичних наук, професора В.І. Ілька. Окремі матеріали до біографії та творчості В.І. Ілька. Данилюк Д. Учений з робітничого селища (післямова).

20. Професор Василь Комендар : біобібліогр. покажч. / [уклад. : О.Д. Закривидорога, О.Г. Люта, Л.О. Мельник, Т.В. Туренко ; передм. акад. К.М. Ситника ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; М-во освіти України, Ужгор. держ. ун-т, Біол. ф-т, Каф. ботаніки, Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту. – Ужгород : Патент, 1999. – 192 с. – (Сер. «Вчені Ужгородського державного університету»).

Зі змісту : Ситник К.М. Видатний учений, чудовий професор, прекрасна людина, мій друг і колега Василь Іванович Комендар : [передм.]. Основні дати життя та діяльності вченого. I. Опубліковані праці доктора біологічних наук, професора В.І. Комендара. II. Біологічний факультет та кафедра ботаніки Ужгородського держуніверситету в працях ученого. III. Фотоальбоми, буклети, плакати, листівки, підготовлені В.І. Комендарем та за його участю. IV. Патенти на винаходи. V. В.І. Комендар – редактор, член редколегії, рецензент та відповідальний за випуск. VI. Публікації про життя, наукову, науково-організаційну та громадську діяльність ученого. VII. В.І. Комендар у художній літературі. VIII. Бібліографічні та довідкові матеріали про доктора біологічних наук професора В.І. Комендара. IX. Список учнів професора В.І. Комендара, які під його керівництвом виконали дисертаційні роботи.

Рец. : Буйна Й. Дивосвіт професора : [про бібліогр. покажч.] / Й. Буйна // Новини Закарпаття. – 1999. – 20 листоп. – С.10 ; [Вл. кор.]. По життю – із шовковою косицею // Срібна Земля. – 1999. – 11–17 листоп. – С.11. – (Наука) ; Люта О. Високе небо Василя Комендаря, випускника першого випуску біофаку / Оксана Люта, Тетяна Туренко // Ужгор. ун-т. – 2000. –31 берез. – (Назустріч 55-літтю УжДУ). – На фото : укладачі бібліографічного покажчика Олена Закривидорога, Тетяна Туренко, Оксана Люта, Лариса Мельник з Василем Комендарем під час презентації видання. Фото Вікторії Воробець ; Федака С. Сорок п'ять літ ботанічних студій – в одній книжці / Сергій Федака // Ужгород. – 1999. – 11 груд. – С. 14.

2000

21. Література до 60-річчя Карпатської України: (Із фондів Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету) : вибрана бібліографія / [уклад. та бібліогр. ред. : Закривидорога О.Д., Шарган Г.З. ; наук. ред. : М.М. Вегеш, П. М. Федака ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; Ужгор. держ. ун-т, НДІ карпатознавства, Наук. б-ка УжДУ, Карпат. крайове т-во «Просвіта». – Ужгород : Вид-во УжДУ, 2000. – 112 с.

У вибраній бібліографії подається література із фондів Наукової бібліотеки УжНУ без періодичних видань. В ній зареєстровано 272

видання, які систематизовані у 2-х розділах: I. Література 20–30-х рр. (Передумови утворення Карпатської України). II. Історія Карпатської України в працях дослідників (60–90 роки).

Література, представлена у першому розділі, довгий час була захована від широкого читацького загалу. Найбільш широко тут представлено твори Августина Волошина. У другому розділі зареєстровано різноманітну літературу: праці відомих діячів Карпатської України, монографії, наукові збірники та наукові записки, календарі та наукові збірники Закарпатського товариства «Просвіта» тощо.

Рец. та відгуки : *Баглай Й.* Гідне вшанування гідній події / Йосип Баглай // Срібна Земля. – 2000. – 16 верес. – С. 15 ; *Закривидорога О.* Бібліографія Карпатської України / О. Закривидорога // Соціал-демократ. – 2001. – 17 берез. – С. 12 ; «Література до 60-річчя Карпатської України» / розділ веде *Іван Сенько* // Погляд. – 2001. – 30 січ. – С. 5. – (Книги, книги, книги...).

2001

22. Доцент Микола Олашин : біобібліогр. покажч. / [уклад. О.Д. Закривидорога ; вступ. нарис «З Нижнього Бистрого у таємничий світ історії: штрихи до портрета доцента Миколи Олашина» В. Ілька ; наук. ред. І.О. Мандрик ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т, НДІ карпатознавства, Наук. б-ка УжНУ. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2001. – 96 с. : іл. – (Серія «Вчені Ужгородського національного університету»).

У покажчику представлено науковий доробок українського вченого-історика, відомого історіографа і досвідченого педагога Ужгородського національного університету М.В. Олашина, який є автором понад 300 наукових, навчально-методичних та краєзнавчих публікацій. Досліджує переважно історіографію аграрних відносин на західноукраїнських землях доби середньовіччя та нового часу, плідно працює в галузі біографістики.

Рец. : Бобер Л. Перший підсумок / Л. Бобер // Соціал-демократ. – 2001. – 17 листоп. – С. 10 ; Вегеш М. Микола Олашин та його праці / Микола Вегеш // Нова Свобода. – 2001. – 22 листоп. (ч. 4). – С. 12 ; «Щоб не забулося, не загубилося» / розділ веде Іван Сенько // Погляд. – 2001. – 25 груд. – С. 5. – (Книги, книги, книги...) ; *Федака С.* Звітують ужгородські історики / Сергій Федака // Ужгород. – 2001. – 29 груд. – С. 12 ; Пагиря В. Ще один покажчик / В. Пагиря // Молодь Закарпаття. – 2002. – 12 січ. – С. 5 ; Джерело : укр. реферат. журн. – 2002. – Сер. 3. – № 4. – С. 10.

23. Олена Рудловчак: бібліографія праць та літопис життя / О. За-
кривидорога, Л. Ільченко, В. Падяк ; Ужгор. нац. ун-т, Наук. б-ка УжНУ,
Каф. іст. України УжНУ, Закарпат. обл. універс. наук. б-ка, Карпатору-
син. наук. центр (США), Закарпат. від-ня Фонду підтримки науки, За-
карпат. т-во охорони пам'яток історії та культури, Ужгор. т-во словаків,
Т-во «Просвіта», Дослід. центр вид-ва В. Падяка. – Ужгород : Вид-во
В. Падяка, 2001. – 160 с. : іл. – (Видається з нагоди присвоєння Олені
Михайлівні Рудловчак звання Почесного доктора наук Ужгор. нац. ун-ту).

Олена Михайлівна Рудловчак – провідний спеціаліст, професор
Пряшівського університету (Словаччина), яка внесла значний вклад у
дослідження історичного процесу, культури, освіти, літератури, етно-
графії, фольклористики та журналістики Закарпаття і Східної Словач-
чини. Бібліографічний покажчик є підсумком наукової та педагогічної
діяльності вченої, який охоплює праці за період з 1948 по 1999 рік.
Видання доповнюють: вступне слово *Д.Д. Данилюка* та стаття *В.І. Па-
дяка* «Слово про вченого: Олена Рудловчак», автобіографія О.М. Руд-
ловчак та фотоархів.

Рец. та відгуки : Бібліографія Почесного доктора УжНУ Оле-
ни Рудловчак / розд. веде Іван Сенько // Погляд. – 2002. – 5 лют. –
С. 5. – (Книги, книги, книги...); Бобер Л. Ода карпатознавцю / Л. Бобер
// Соціал-демократ. – 2002. – 12 січ. – С. 12 ; Гаврош О. Карпатозна-
вець № 1: вийшла перша книга про Олену Рудловчак / О. Гаврош //
Старий Замок. – 2002. – 3 січ. – С. 13 ; Закривидорога О. Другі Рудлов-
чаківські читання / Закривидорога О., Олаг Г. // Ужгор. ун-т. – 2002. – 28
лют. ; Зимомря М. Намисто її життя та праці: Слово про книгу, присвя-
чену Олені Рудловчак / М. Зимомря // Срібна Земля. – 2002. – 8 черв. –
С. 14 ; Зимомря М. Зазирнути б до її колодязя / М. Зимомря // Нове
життя (Пряшів). – 2002. – 27 верес. – С. 7 ; Зубач В. Карпати треба
знати «і любити», – завжди додасть при цьому Олена Рудловчак /
В. Зубач // Трембіта. – 2004. – 13 листоп. – С. 14 ; Мушинка М. Закар-
патці до ювілею О. Рудловчак / Микола Мушинка // Нове життя (Пря-
шів). – 2002. – 4 січ. – С. 2 ; Пагіря В. Ще один покажчик / Василь Па-
гіря // Молодь Закарпаття. – 2002. – 12 січ. – С. 5 ; Пагіря В. Карпатоз-
навець Олена Рудловчак: До 85-річчя від дня народж. / Василь Пагіря
// Старий Замок. – 2004. – 29 січ.–4 лют. – С. 13 ; Роман М. Бібліографіч-
ний довідник Олени Рудловчак / М. Роман // Дукля (Пряшів). – 2002. –
№ 2. – С. 65–66 ; Фединишинець В. Дивовижної наукової зваби до-
слідниця будительської спадщини / Володимир Фединишинець // По-
гляд. – 2002. – 30 квіт. – С. 7 ; Хланта О. Книжкова полиця / О. Хланта
// Соціал-демократ. – 2002. – 13 квіт. – С. 12.

2003

24. **Мінеральні води та курорти Закарпаття** : бібліографія / [уклад. : Вощепинець Г.А., Гайсак М.О., Закривидорога О.Д. та ін.] ; Наук.-практ. об-ня «Реабілітація» МОЗ України, Закарпат. представництво ЗАТ «Укрпрофоздоровниця», Закарпат. група Всеукр. асоціації фізіотерапевтів та курортологів (ВАФК), члена FITES. – Ужгород : Ліра, 2003. – 212 с.

У довідковому виданні представлена література до 1945 року, а також наукові публікації, монографії, винаходи, дисертації, кадастри, путівники, методичні рекомендації тощо у період від 1945 по 2002 рік на матеріалі фондів бібліотеки Ужгородського філіалу Одеського НДІ курортології, науково-практичного об'єднання «Реабілітація» МОЗ України, УжНУ та приватних архівів.

Рец. : Федака С. Рідке золото Карпат / Сергій Федака // Світогляд. – 2003. – 9 серп. – С. 4.

2004

25. **Видання Ужгородського національного університету за 2002 рік** : бібліогр. покажч. / [уклад. : О.Д. Закривидорога, В.С. Морохович ; наук. ред. Ю.М. Височанський ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т ; Наук. б-ка. – Ужгород : Вид-во УжНУ, 2004. – 52 с.

У покажчику, який включає монографії та книги, наукові конференції, колективні праці, навчально-методичну літературу, атласи, словники, художні твори тощо зареєстровано 356 видань науковців та співробітників Ужгородського національного університету за 2002 рік.

Рец. : Олашин М. Цінний довідковий покажчик / Микола Олашин // Погляд. – 2004. – 21 груд. – С. 4.

2005

26. **Видання Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету (1961–2005 рр.)** : бібліогр. покажч. / [уклад. : О.Д. Закривидорога ; бібліогр. ред. : Л.О. Мельник ; наук. ред. В.І. Ілько ; відп. за вип. О.І. Почекутова] ; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т, Наук. б-ка. – Ужгород : Вид-во УжНУ, 2005. – 32 с.

У книзі зареєстровано 60 бібліографічних покажчиків та довідкових видань, підготовлених університетськими бібліографами та у співпраці з науковцями вузу. Видавнича діяльність бібліотеки започаткована науковцями УжДУ – доцентами Микитасем В.Л. («Давні ру-

кописи і стародруки : опис і каталог. – Ужгород, 1961) та Саком Ю.М. («Інкунабули бібліотеки Ужгородського державного університету : опис і каталог. – Ужгород, 1974) за підтримки керівників та працівників бібліотеки. У покажчику зафіксовано серію видань «Вчені Ужгородського державного університету», яка була започаткована у 1994 році, покажчики з проблем краєзнавства тощо.

Рец. : *Довганич О.Д. Потрібне видання // Довганич О.Д. Університет у нашому житті / О.Д. Довганич, Г.М. Довганич. – Ужгород : Гражда, 2007. – С. 91.

27. Павло Федака : біобібліогр. покажч. : до 60-річчя від дня народж. / [уклад. : О.Д. Закривидорога, Г.З. Шарган ; вступ. ст. М. Олашина] ; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., Закарпат. краєзнав. музей, Закарпат. крайове культ.-освітнє т-во «Просвіта», Наук. б-ка Ужгор. нац. ун-ту. – Ужгород : Карпати, 2005. – 267 с. : іл.

Видання підготовлено до 60-річчя народження вченого-етнографа, історика, краєзнавця, громадського, культурного і політичного діяча. У покажчику подано друкований доробок П.М. Федаки, а також матеріали про його наукову і громадську діяльність і нараховує 1454 позиції. Основні розділи, з яких складається покажчик : вступна стаття *Миколи Олашина* «Учений, краєзнавець, громадський, культурний і політичний діяч» ; окремі видання Павла Федаки ; укладання і редагування наукових збірників, календарів-альманахів «Просвіти», матеріалів конференцій тощо ; наукові статті, присвячені питанням етнології, історії, краєзнавству, музеєзнавству ; основні публікації політичного і громадського спрямування ; авторство експозицій і стаціонарних виставок Закарпатського музею народної архітектури та побуту і Закарпатського краєзнавчого музею ; основні неопубліковані наукові праці та експедиційні матеріали ; публікації про П.М. Федаку тощо.

Рец. : Довганич О. Бібліографічний покажчик «Павло Федака» / О. Довганич // Просвіта: часопис Закарпат. крайового культ.-освіт. т-ва «Просвіта». – 2005. – №1 (серп.). – С. 6. ; Довганич О. Усе про Павла Федаку / О. Довганич // Ужгород. – 2005. – 6 серп. – С. 12. – (До ювілею) ; Пагіря В. Бібліографічний покажчик «Павло Федака» / Василь Пагіря // Старий Замок. Паланок. – 2005. – 7–13 лип. – С. 2. – На фото : обл. покажч.

2007

28. Доцент Юрій Сак : біобібліогр. покажч. Видається до 90-річчя від дня народж. науковця / [уклад.: О.Д. Закривидорога, О.І. Почечутова, С.Д. Федака, Г.З. Шарган ; наук. ред. Е.В. Швед] ; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т, Ф-т романо-герман. філології, Наук.

б-ка УжНУ. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2007. – 112 с.– (Сер. «Вчені Ужгородського національного університету»).

Зміст : Швед Е. Юрій Михайлович Сак [передм.]. I. Наукові та публіцистичні праці Ю.М. Сака. II. Переклади та дешифрування. Художні переклади. III. Науково-методичні посібники. IV. Основні неопубліковані доповіді, повідомлення, виступи, промови на наукових, науково-практичних конференціях і громадсько-політичних та культурних заходах (1943–1998). V. Сак Ю.М. – редактор, член редколегії. VI. Література про життєвий шлях, наукову, науково-організаційну та громадську діяльність доцента, кандидата філологічних наук Ю.М. Сака. Основні дати життя та діяльності Ю.Сака. Автобіографія. Фотолітопис. Данилюк Д. Важлива грань наукової роботи вченого. Куля Ф. Зустрічі з ним завжди були бажаними.

Рец. : Довганич О.Д. Гордість української класичної філософії // Довганич О.Д. Університет у нашому житті / О.Д. Довганич, Г.М. Довганич. – Ужгород : Гражда, 2007. – С. 92–93 ; Фединашинець В. Дякуючи Юрію Саку за Лучкая / Володимир Фединашинець // Ужгород. – 2007. – 30 черв. – С. 10. – (Нові видання).

ПУБЛІКАЦІЇ У ЗБІРНИКАХ ТА ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАННЯХ

1959

29. **Конференція бібліотечних працівників** : [участь у святкуванні 50-річчя Саратовського держ. ун-ту ім. М.Г. Чернишевського і його наукової б-ки, в якій проходила конф. працівників університетських б-к] / О. Закривидорога, Н. Скриглякова // Рад. студент. – 1959. – 1 листоп.

1960

30. **До чеховського ювілею** : [книжкова виставка про життя і діяльність А.П. Чехова у б-ці УжДУ] // Рад. студент. – 1960. – 1 лют.

31. **Довідково-бібліографічний відділ** : [з початку цього навч. року проводяться бібліотечні уроки з першокурсниками] // Рад. студент. – 1960. – 8 берез. – (Наша бібліотека).

32. **На агітпунктах університету** : [вибори народних судів] / О. Закривидорога, М. Антонюк // Рад. студент. – 1960. – 5 груд.

33. **Студенти знайомляться з бібліотекою** : [з фізиками, математиками і хіміками вже проведено перші заняття, які включені у

навч. плани перших і других курсів усіх ф-тів. У чит. залі точних наук – відкритий доступ до книжкових полиць] // Рад. студент. – 1960. – 12 жовт.

1962

34. **Бібліотека – заочникам** // Рад. студент. – 1962. – 22 січ.

1963

35. **Громадські бібліотекарі** // Рад. студент. – 1963. – 18 квіт.

36. **Не проходите стороною** : (про ставлення до книги) // Рад. студент. – 1963. – 14 листоп.

1964

37. **Зроблено багато** : [звітно-виборні профспілкові збори б-ки, на яких звітувала профорг О.Є. Платонова та вперше було обрано профбюро] / О.Д. Закривидорога, О.М. Фесенко // Рад. студент. – 1964. – 22 жовт.

38. **Підвищуємо політосвіту** // Рад. студент. – 1964. – 24 берез.

39. **Це потрібно кожному** : [бібліотечно-бібліогр. заняття в б-ці] // Рад. студент. – 1964. – 26 верес.

1965

40. **На допомогу студентам** : [у всіх вищ. навч. закладах введено обов'язкові заняття студентів з бібліотечно-бібліогр. справи по 4–6 год. на перших курсах та по 2–4 год. – на старших] // Рад. студент. – 1965. – 5 жовт.

1966

41. **Бібліографічні знання – студентам** : [згідно з розпорядженням МВ і ССО СРСР у вузах введено обов'язкові бібліотечно-бібліогр. заняття для студентів в обсязі 6–10 год.] // Рад. студент. – 1966. – 6 жовт.

42. **Щиро вдячні** : [за допомогу 145-ти студентам першого курсу, які протягом липня, серпня та вересня відробили 5886 годин або 841 робочий день] / Г. Запісочна, О. Закривидорога // Рад. студент. – 1966. – 19 жовт.

43. **Яким повинен бути бібліотекар?** // Рад. студент. – 1966. – 31 січ.

1967

44. **Дзендзелівський Й.** Важлива справа : [підготовлено рукопис бібліогр. покажч. «До наукових записок Ужгородського державного університету», який включає матеріали, надруковані «В наукових записках», «Тезах доповідей та повідомлень», окремі монографії тощо] / Й. Дзендзелівський, Ю. Ломсадзе, О. Закривидорога // Рад. студент. – 1967. – 26 черв.

45. **Добрий поради́ник** // Рад. студент. – 1967. – 19 січ. – («Книжное обозрение». Познайомтесь із цією газетою).

46. **Друга професія** : [від-ня бібліотекознавства та бібліографії ф-ту громадських професій] // Рад. студент. – 1967. – 17 листоп.

47. **«Капітал» К. Маркса у фондах бібліотеки УжДУ** : До 100-річчя з дня виходу в світ «Капіталу» К. Маркса) // Рад. студент. – 1967. – 16 верес.

1968

48. **Дружіть з книгою!** : [роль бібліотеки у самостійній роботі студентів] // Рад. студент. – 1968. – 13 верес. – (На допомогу першокурснику).

49. **Знаменний ювілей** : (до 100-річчя від дня народження М. Горького) // Рад. студент. – 1968. – 9 лют.

1969

50. **Літературна Ленініана відкрита** : [підготовка до 100-річчя від дня народж. В.І. Леніна] // Рад. студент. – 1969. – 4 квіт.

51. **На допомогу першокурснику** : [проведення в бібліотеці бібліотечно-бібліогр. занять для першокурсників] // Рад. студент. – 1969. – 22 верес.

52. **Спадщина І.А. Крилова** : [бібліотека – до 200-річчя від дня народж. рос. байкаря І.А. Крилова] // Рад. студент. – 1969. – 21 лют.

1970

53. **Вогні агітпунктів** // Рад. студент. – 1970. – 4 груд. – (13 грудня – вибори народних суддів).

54. **Геніальна праця** : [перше видання праці В.І. Леніна «Дитяча хвороба «лівизни» в комунізмі» у фондах б-ки] / Закривидорога О., Островська А. // Рад. студент. – 1970. – 24 квіт.

55. **До невичерпного джерела** : [про завдання бібліотек по пропаганді ленінської спадщини] // Закарпат. правда. – 1970. – 5 черв. – С. 4. – (Наш другий дім).

56. **Ключ до книги і читача** : [бібліотечно-бібліографічні знання] // Закарпат. правда. – 1970. – 12 лют. – (Наш другий дім).

57. **Книжкова виставка** : (Б-ка до 100-річчя від дня смерті О.І. Герцена) // Закарпат. правда. – 1970. – 21 січ.

58. **Лицар революції**: О. Герцен у фондах б-ки // Рад. студент. – 1970. – 27 лют.

59. **Орієнтир першокурснику** : [спецсеінар «Вступ до техніки наукової роботи» (для першокурсників філол. ф-ту, рос. від-ня)] // Рад. студент. – 1970. – 23 жовт.

60. **Повинні знати всі** : [в бібліотеці організовано виставку літератури, присвячену 150-річчю від дня народж. Ф. Енгельса «Великий соратник Маркса»] // Рад. студент. – 1970. – 27 листоп.

1971

61. **Добрі помічники** : [бібліотечний спецсеінар «Вступ до спеціальності» для студентів-першокурсників] // Рад. студент. – 1971. – 10 верес. – (На допомогу першокурснику).

62. **Працювати краще!** // Рад. студент. – 1971. – 12 листоп.

63. **Присвячено ювілею** : (Бібліотека до 100-річчя від дня народження Лесі Українки) // Рад. студент. – 1971. – 25 лют.

1972

64. **Балкаєва К.** З любов'ю до справи : [до 50-річчя з дня народж. та 25-річчя трудової діяльності у б-ці УЖДУ Марії Іванівни Похиліяк] / К. Балкаєва, О. Закривидорога // Рад. студент. – 1972. – 7 квіт. : портр. – (Вітаємо ювілярів).

65. **Дружіть з книгою!** : [використання художньої л-ри студентами] // Рад. студент. – 1972. – 30 черв.

66. **Книга – для всіх** : [у Міжнародний рік книги фонди вузівської б-ки нараховують понад 900 тис. примірників л-ри. Допомога першокурсникам] // Рад. студент. – 1972. – 13 жовт.

67. **Компас в океані знань** : [основні видання загальної бібліографії – на допомогу читачеві] // Рад. студент. – 1972. – 24 листоп.

1973

68. **Видання ВІНІТІ** // Рад. студент. – 1973. – 5 січ. – (На допомогу читачеві).

69. **Корисний довідник** : [кн. викладача УжДУ Возного В.Ю. «Видатні вчені-хіміки» (К. : Рад. шк., 1973)] // Рад. студент. – 1973. – 17 листоп.

70. **Пам'ятною дорогою** : [враження від поїздки 67-м туристичним маршрутом по Військово-Грузинській дорозі] // Рад. студент. – 1973. – 14 верес. – (Маршрутами літа).

1974

71. **Бібліотечно-бібліографічні заняття** // Рад. студент. – 1974. – 12 жовт.

72. **Книги наших науковців** / бібліографію склала О. Закривидорога // Рад. студент. – 1974. – 9 трав.

73. **Свято книги** : (До 400-річчя книгодрукування на Україні) // Рад. студент. – 1974. – 19 січ.

1975

74. **Невтомні, турботливі, працьовиті** : [вклад жінок університету у загальні успіхи УжДУ] // Рад. студент. – 1975. – 7 берез.

75. **Про історію університету** : бібліогр. / уклад. О. Закривидорога // Рад. студент. – 1975. – 27 верес.

76. **Про наукову роботу** : бібліогр. / уклад. О.Закривидорога // Рад. студент. – 1975. – 4 жовт.

77. **Про наукову роботу університету** / бібліогр. склала О. Закривидорога // Рад. студент. – 1975. – 22 листоп.

78. **Про наукову роботу університету** / бібліогр. склала О. Закривидорога // Рад. студент. – 1975. – 20 груд.

1976

79. **Про інтернаціональне виховання** : [бібліогр. склала О. Закривидорога] // Рад. студент. – 1976. – 20 берез.

1977

80. **Депонування наукових праць** / О. Закривидорога, К. Мацо // Рад. студент. – 1977. – 22 жовт.

81. **Я – громадянин Радянського Союзу** : [бібліогр. склала О. Закривидорога] // Рад. студент. – 1977. – 24 верес.

1979

82. **За усмішку дитини**: (В УжДУ, дитячому санаторії «Малятко» (с. Оноківці) та Ужгор. гарнізонному будинку офіцерів за участю бібліотечних працівників проведено конференцію «За мир і щасливе майбутнє всіх дітей») // Рад. студент. – 1979. – 31 груд.

83. **У похід за знаннями** : (Більше 20 років здійснює б-ка бібліотечно-бібліогр. заняття з першокурсниками) // Рад. студент. – 1979. – 13 жовт. : фото.

1980

84. **До знаменної дати** : [бібліогр. огляд книг, підготовлених видавництвами до 110-ї річниці з дня народж. В.І. Леніна] // Рад. студент. – 1980. – 9 трав. ; Рад. студент. – 1980. – 19 квіт.

85. **Присвячена ювілею** // Рад. студент. – 1980. – 5 квіт. ; Рад. студент. – 1980. – 1 берез.

1982

86. **Навчаємо першокурсників** : [бібліотечно-бібліографічні заняття з першокурсниками] // Рад. студент. – 1982. – 18 верес. – На фото : У бібліографічному відділі наукової бібліотеки.

87. **Нові видання** : [огляд видань, підготовлених до 60-річчя утворення СРСР] // Рад. студент. – 1982. – 18 груд.

1986

88. **Мельник Л.** Бібліографічний опис документа : (До впровадження Держстандарту 7.1 – 84) / Л. Мельник, О. Закривидорога // Рад. студент. – 1986. – 28 листоп.

1995

89. **До 50-річчя Ужгородського державного університету:** (бібліографічний екскурс) // 1945 рік. Закарпатська Україна : матеріали наук. конф., присвяч. 50-річчю Перемоги над фашизмом та 50-річчю возз'єднання Закарпаття з Україною (Ужгород, 26 трав. 1995 р.) / Закарпат. облдержадмін., Ужгор. держ. ун-т ; [редкол. : І.Ю. Грицак, В.Є. Задорожний (відп. ред.), М.П. Макара, Р.А. Офіцинський, П.А. Петрище ; упоряд. : В. Задорожний, Р. Офіцинський]. – Ужгород : ВВК «Патент», 1995. – С. 98–110.

1997

90. **Видавнича діяльність університету (1945–1975 рр.)** : (До 55-річчя Ужгородського державного університету) / Закривидорога О.Д., Федака Я.І. // Науковий вісник Ужгородського державного університету. Серія Історія ; М-во освіти України, Ужгор. держ. ун-т ; [редкол. : І.Ф. Король, Д.Д. Данилюк, М.В. Олашин та ін.] : доповіді 53-ї підсумкової наук.-конф. проф.-викл. складу УжДУ, присвяч. 75-ій річниці з дня народж. проф., докт. іст. наук Якова Ісаковича Штернберга (1924–1992), 16–19 лют. 1999 р., м. Ужгород. – Ужгород : Вид-во Падяка, 1999. – Вип. 4. – С. 162–171. – Бібліогр.: с. 171 (5 назв).

91. **До питання формування бібліографічних покажчиків праць науковців Ужгородського державного університету** // Скарбниця духовності: Науковій бібліотеці Ужгородського державного університету – 50 років / М-во освіти України ; Ужгор. держ. ун-т, Наук. б-ка Ужгор. держ. ун-ту ; [редкол. : Поп В.С. (відп. ред.), Почекутова О.І. (відп. за вип.), Закривидорога О.Д., Мельник Л.О.]. – Ужгород : [ВАТ «Патент»], 1997. – С. 100–111.

92. **Наукова бібліотека Ужгородського державного університету за п'ятдесят років** : бібліогр. покажч. ; уклад. О.Д. Закривидорога // Там само. – С. 229–294.

93. **Рудловчак О.** «...З листів моїх, якщо в них є варті уваги думки, будь ласка, скористайтесь ними»: [Фрагменти з листів О.М. Рудловчак до О.Д. Закривидороги про бібліографічний покажчик «Олександр Духнович»] ; підгот. до друку О.Д. Закривидорога // Там само. – С. 185–191.

94. **Доробок ученого і педагога** : [докт. іст. наук, проф., зав. каф. нової і новітньої історії УжДУ Г. В. Павленко] // Новини Закарпаття. – 1997. – 11 груд. – С. 6. – Рец. на кн. : Вегеш М.М., Олашин М.В. Григорій Васильович Павленко : бібліогр. покажч. – Ужгород, 1996. – 47 с.

95. **Книжка, яка веде до храму** : [про книгу «Скарбниця духовності». – Ужгород, 1997] // Ужгор. ун-т. – 1997. – 29 груд. – На фото : учасники святкової презентації книги : Сабадощ І.В., Сак Ю.М., Опіярі В.І., Поп В.С., Сенько І.М., Почекутова О.І., Закривидорога О.Д., Мельник Л.О., Барчан В.В. – (Наші презентації).

96. **Місія милосердя** : [спогади про військово-санітарний поїзд та нелегку працю санітарки в період Великої вітчизняної війни] // Ужгор. університет. – 1997. – 31 трав. – С. 1.

97. **[Наукова еліта Ужгорода, громадськість міста в ці дні вітає проф. Записочного І.П.]** // Ратуша. – 1997. – 24 трав. – С. 1.

98. **Яким він був, професор Яків Штернберг?** // Орбіта-логос. – 1997. – 18 верес. – С. 11.

1998

99. **Лист у редакцію / Закривидорога О.Д., Поштак А.Ю., Савченко Н.І., Богдан О.І.** // Ратуша. – 1998. – 12 верес. – С. 10.

100. **Фронтowa юність** : [спогади про події Великої Вітчизняної війни, учасником яких була і О.Д. Закривидорога] // Ужгор. ун-т. – 1998. – 8 трав. – С. 3.

1999

101. **Вшанування Олени Рудловчак**: [з нагоди ювілею відомого вченого-карпатознавця в чит. залі університет. б-ки проведено святкові наукові читання] // Ужгор. ун-т. – 1999. – 25 лют. – С. 2.

102. **Незабутній вечір** : [присвячений 81-й річниці Червоного Хреста України та працівникам червонохресного руху за участю ветеранів Великої Вітчизняної війни] // Ужгор. ун-т. – 1999. – 6 трав. – С. 2.

103. **Радяться ветерани** : [збори ветеранів Великої Вітчизняної війни Ужгор. держ. ун-ту, присвячені 55-й річниці Великої Перемоги над фашизмом] // Ужгор. ун-т. – 1999. – 21 жовт. – С. 3–4.

104. **Materiały do bibliografii dziejów i kultury Zakarpacia** / Zarywydoroha Olena, Zymomrja Mykola // Biuletyn ukrainoznawczy. 5 / Potudniowo-Wschodni instytut naukowy w Przemyślu = Матеріали до бібліографії історії та культури Закарпаття // Українознавчий бюлетень. 5 / Південно-Східний науковий ін-т у Перемишлі. – Przemyśl, 1999. – S. 190–196.

2000

105. **Видатному юристу присвячено** : [про книжкову виставку «Вчений, професор, ректор Українського вільного університету в Празі – Станіслав Дністрянський (1870–1935)», розгорнуту в чит. залі відділу Карпатики університетської б-ки] // Ужгор. ун-т. – 2000. – 29 груд. – С. 4.

106. **Вдячні за допомогу** : [виробнича практика студентів-філологів у б-ці] / Г. Шарган, О. Закривидорога // Ужгор. ун-т. – 2000. – 27 жовт. – С. 4.

107. **Обличчям до правди** / Закривидорога О., Шарган Г. // Соціал-демократ. – 2000. – 16 верес. – Рец. на кн. : Повернення до правди. Література про репресованих громадян Закарпатської області : бібліогр. покажч. ; [уклад. : О.В. Хланта, О.Д. Довганич]. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2000. – 51 с.

2002

108. **Другі рудловчаківські читання** / О.Д.Закривидорога, А.М. Олаг // Ужгор. ун-т. – 2002. – 28 лют. – С. 4.

109. **Жінка без осені** / Олена Закривидорога, Наталія Гунько // Карпат. Україна. – 2002. – 12 груд. – С. 3. – Рец. на кн. : Бібліограф Оксана Люта : бібліогр. покажч. ; [уклад. : Л.О. Мельник, Т.В. Туренко, Л.О. Смочко]. – Ужгород : Мистецька лінія, 2002. – 71 с.

110. **Про них знає Україна** : [у київ. вид-ві «Фенікс» вийшов біогр. енцикл. слов. «Жінки України», в якому представлені і жінки-науковці УжНУ – М. Братійчук, О. Ганич, Л. Єфімова, І. Козубовська, П. Колінько, С. Пашенко, А. Смеренська, Г. Степанова, І. Тимченко та Г. Логойда] // Погляд. – 2002. – 5 лют. – С. 2.

111. **Реферативний журнал продовжує інформувати користувачів** : [укр. реферат. журн. «Джерело»] / О. Закривидорога, А. Таловиря // Погляд. – 2002. – 27 черв. – С. 5.

2003

112. **Вітцева наука** / О. Закривидорога, Г. Шарган // Світогляд. – 2003. – 27 груд. – С. 12. – Рец. на кн. : Сенько І. Як то давно було. – Ужгород, 2003. – 363 с. – (Фольклорні записи легенд, переказів, бувальщини, билин та притч Закарпаття).

113. **3 турботою про трударів:** (До 90-річчя Михайла Васильовича Половки) / Олена Закривидорога, Олексій Хланта // Срібна Земля. – 2003. – 6 верес. – С. 14. – На фото : колишні бійці Чехословацького батальйону, які брали участь у бою за село Соколово 8 березня 1943 року.

114. **Олександр Духнович** : бібліогр. покажч. (1995–2003 рр.) / [уклад. : Дурунда О.С., Закривидорога О.Д., Люта О.Г., Мельник Л.О., Туренко Т.В.] // Олександр Духнович – визначний педагог, мислитель і громадсько-політичний діяч Закарпаття : матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 200-річчю від дня народж. Олександра Духновича, 24–26 квіт. 2003 р., Ужгород, Україна ; М-во освіти і науки України, Закарпат. обл. держадмін., Ужгор. нац. ун-т, АН вищ. шк. України, Укр. акад. політ. наук, Міжнар. слов'янська акад. наук / відп. ред. М.І. Пітюлич, упорядкув. М.І. Блецкан. – Ужгород : Вид-во УжНУ, 2003. – С. 306–330.

115. **Шарган Г.** Константин Матезонский / Г. Шарган, О. Закривидорога // Россияне в жизни Закарпатья: история и современность / сост. А.Е. Луговой, ред. К.С. Найпавер ; Киев. славистический ун-т, Закарпат. филия ; Ужгор. об-во русской культуры. – Ужгород : [б.в.], 2003. – С. 12–14 ; Карпат. євроміст. – 2003. – 5 квіт. – С. 6.

2004

116. **Василь Довгович.** Література із фондів Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету : бібліогр. покажч. / [уклад. : Закривидорога О.Д., Шарган Г.З. ; наук. ред. Довганич О.Д. ; відп. за вип. Почкутова О.І.] // Василь Довгович з точки зору прочитання : матеріали конф., присвяч. 220-ій річниці від дня народж. визначного закарпат. письменника, філософа, етнографа, церковного та громадського діяча, одного з фундаторів і члена-кореспондента Угорської акад. наук Василя Довговича ; Закарпат. осередок наук. т-ва ім. Т.Г. Шевченка, Наук.-мистецький клуб ім. Василя Довговича. – Ужгород : Гражда, 2004. – С. 87–111.

117. **Історичний екскурс у світ краєзнавчих пам'ятних дат** : [щорічник «Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2005 рік» (Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2004) / Закривидорога О., Шарган Г. // Світогляд. – 2004. – 31 груд. – С. 5.

118. **Михайло Іванович Алмашій**: 75-річчя з дня народження заслуженого вчителя України, хормейстера (нар. 1930) / О. Закривидорога, Г. Шарган // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2005 рік : реком. бібліогр. посіб. / уклад. : Т.І. Васильєва, Г.В. Бобонич ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри ; Від. довід.-бібліогр. та інформ. роботи. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2004. – С. 255–259. – Бібліогр. : с. 258–259.

119. **Шарган Г.** Науковець-хімік про себе, родовід і рідний край : [авт. історико-біографічного нарису «Дорогою життя» – відомий науковець, д-р хімічних наук, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проф. М.І. Головей] / Галина Шарган, Олена Закривидорога // Погляд. – 2004. – 24 лют. – С. 3.

2005

120. **Життя, присвячене історії рідного краю** / Галина Шарган, Олена Закривидорога // Історикові та журналісту Омеляну Довганичу – 75 : статті, нариси, інтерв'ю, нагороди, та рецензії на бібліографічний покажчик до цієї дати ; [упоряд. О.Д. Довганич]. – Ужгород : Г'ражда, 2006. – С. 59–62 ; Світогляд. – 2005. – 24 верес.

121. **Листи Олени Рудловчак – місток до рідного краю** : [подано також листи та фрагменти з листів О.М. Рудловчак до О.Д. Закривидороги (2001–2004 рр.)] // Олена Рудловчак : зб. матеріалів Третіх наукових читань (з лют. 2004 р.) / [редкол. : В.В. Барчан, Д.Д. Данилюк, Л.Г. Голомб, І.М. Сенько, Е.Ю. Балла] ; упорядкув. В.В. Барчан ; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т, Філол. ф-т, Каф. укр. літ. – Ужгород : ПП «Діалог В», 2005. – С. 67–81.

122. **Шарган Г.** Передноворічний подарунок країнам: Очікуване видання Закарпатської обласної універсальної бібліотеки – щорічник «Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2006 рік – побачило світ задовго до початку Нового року у видавництві Валерія Падяка / Г. Шарган, О. Закривидорога // Світогляд. – 2005. – 17 груд. – С. 12.

2006

123. **В обласній бібліотеці вшановували Блока** : [вечір поезії] // Ужгород. – 2006. – 6 січ. – С. 8.

124. **Шарган Г.** Степан Львович Рудницький: 130-річчя від дня народження вченого-географа (1877–1937) / Галина Шарган, Олена Закривидорога // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2007 рік : реком. бібліогр. посіб. / уклад. Т.І. Васильєва ; відп. за вип. Л.З. Григаш; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2006. – С. 451–457. – Бібліогр. : с. 457–459 (29 назв).

125. **Шарган Г.** Струни її серця / Шарган Г., Закривидорога О. // Трибуна. – 2006. – 11 лип. – С. 4. – (Духовна скарбниця). – Рец. на кн. : Сорока С. Лети, моя мелодіє! : пісні / Софія Сорока. – Ужгород : Вид-во О. Гаркуші, 2006. – 82 с.

126. **Шарган Г.** Цінне краєзнавче видання : [вихід «Календаря «Просвіти» на 2006 рік] / Шарган Г., Закривидорога О. // Трибуна. – 2006. – 29 квіт. – С. 12.

127. **Шарган Г.** З історії медицини рідного краю : [про кн. Н. Вакули «Нариси історії медицини Закарпаття» (Ужгород : Мистецька лінія, 2006)] // Трибуна. – 2006. – 4 лип. – С. 4.

2007

128. **Воробець В.В.** Моїй святині : [в чит. залі Наукової б-ки УжНУ відзначили Всеукр. День бібліотек. У рамках свята відбулася презентація нової кн. поетеси Софії Сороки «Моїй Святині: поезії» (Ужгород : Вид-во О. Гаркуші, 2007)] / Воробець В.В., Закривидорога О.Д. // Трибуна. – 2007. – 23 жовт. – С. 5 : фото. – (Духовна скарбниця).

129. **Воробець В.В.** П'ятдесят восьма книга : [про кн. Омеляна Довганича «Університет у нашому житті» (Ужгород : Гражда, 2007)] / Воробець В.В., Закривидорога О.Д. // Трибуна. – 2007. – 8 груд. (№91). – С. 13.

130. **Шарган Г.З.** Фундатор української наукової географії: До 130-річчя з дня народження та 70-річчя з дня смерті Степана Львовича Рудницького / Г.З. Шарган, О.Д. Закривидорога // Календар «Просвіти на 2007 рік / уклад. Павло Федака ; Закарпат. крайове т-во «Просвіта». – Ужгород, 2007. – С. 157–160 : портр, фото.

2008

131. **Публікації В.С. Шевери** : [бібліографію вченого-фізика В.С. Шевери уклали : О. Закривидорога, Л. Мельник] // Василь Степанович Шевера (1932–2002) ; Ужгор. нац. ун-т, Фіз. ф-т, Наук. б-ка ; за ред. Л.Л. Шимона. – Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2008. – С. 65–87.

2009

132. **Бібліографія видань про Ужгородський національний університет** / Закривидорога О.Д., Довганич О. // Гармасій І. Висока наука : Ужгородський національний / інтерв'ю. – Ужгород : Гражда, 2009. – С. 213–221.

133. **Раритетные издания и литература о жизни и творчестве Н.В. Гоголя в Научной библиотеке Ужгородского национального университета** // Русская культура Закарпатья. Альманах 2009 ; [сост. А.Е. Луговой] ; Закарпат. об-во рус. культуры «Русь», Ужгор. об-во рус. культуры. – Ужгород, 2009. – Вып. 3. – С. 66–76. – (200-летию Н.В. Гоголя посвящается).

134. **Софія Сорока** : біобібліогр. покажч. (1968–2008 рр.) / уклад. О.Д. Закривидорога // Сорока С. Дорогою життя (до 70-річчя від дня народж.) / Софія Сорока ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгор. нац. ун-т», Наук. б-ка Ужгор. нац. ун-ту. – Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2009. – С. 163–220.

ОСНОВНІ НЕОПУБЛІКОВАНІ БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОКАЖЧИКИ О.Д. ЗАКРИВИДОРОГИ

135. **Ужгородський державний університет (1945–1970)** : бібліогр. покажч. / уклад. О.Д. Закривидорога ; вступ. ст. Д. Чепур ; ред. К.К. Фасулаті. – Ужгород, 1971. – (2242 поз.). – (Присвячено 25-річчю Ужгородського державного університету).

136. **Каталог кандидатських і докторських дисертацій, захищених на спеціалізованих радах УжДУ (1969–1975)**. Вип. 1. – (До 30-річчя УжДУ). – Ужгород, 1975. – (92 поз.).

136а. **Депоновані рукописи** (гуманітарні, природничі науки, техніка) : бібліогр. покажч. – Ужгород, 1976. – (300 поз.).

137. **Каталог кандидатських і докторських дисертацій**, захищених на спеціалізованих радах УжДУ (1976–1980). Вип. 2. – Ужгород, 1981. – (24 поз.).

138. **До 50-річчя Ужгородського державного університету** : бібліогр. покажч. – Ужгород, 1995. – (170 поз.).

139. **Ужгородський державний університет у наукових та юридичних виданнях** (X.95–УІІІ.96) : бібліогр. покажч. – Ужгород, 1996. – (269 поз.).

140. **Ужгородський державний університет у наукових та юридичних виданнях** (ІХ.96–ХІ.99) : бібліогр. покажч. – Ужгород, 1999. – (274 поз.).

ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ О.Д. ЗАКРИВИДОРОГИ

1964

141. **Кирячок І.** Бібліотека – у гуртожитку : [за пропозицією працівників б-ки УжДУ *О.Д. Закривидороги* і М.І. Похияк в гуртожитку організували чит. зал довідкової літератури, яка уже налічує 500 книг] / Кирячок І. // Рад. студент. – 1964. – 30 листоп.

1965

142. **Балкаєва К.** Звітує бібліотека : [з доповіддю про успіхи та недоліки в обслуговуванні читачів на звітно-виборних зборах виступила секретар партійної організації бібліотеки *О.Д. Закривидорога*] / Балкаєва К. // Рад. студент. – 1965. – 5 жовт.

1966

143. **Клименко В.** Цінні пропозиції : [на нараді, присвяч. комплектуванню б-ки підручниками, виступили І. Кирячок, М. Похияк, О. Почекутова, *О. Закривидорога* та інші працівники б-ки] / В. Клименко // Рад. студент. – 1966. – 22 листоп.

144. **[Фотофакт]** // Рад. студент. – 1966. – 22 листоп. – Підпис : Педагогу будь-якої спеціальності знання бібліографії необхідне, як повітря. Ось чому так уважно слухають першокурсники лекцію бібліографа *О.Д. Закривидороги* ; фото П. Воронцова.

145. **Черніловська Н.** Політзаняття у бібліотеці : [відмічено, що «душею колективу була *О.Д. Закривидорога*, яка вчасно і тактовно допомагала всім і кожному»] / Н. Черніловська // Рад. студент. – 1966. – 28 черв.

1967

146. **Вітаємо вас, дорогі друзі!** : [у переддень свята преси ред. газети вітає і щиро вдячна за постійне співробітництво своїм кореспондентам і дописувачам, зокрема *О.Д. Закривидорозі*] // Рад. студент. – 1967. – 30 квіт.

147. **Пожар І.** Рoste найбільше книгосховище Закарпаття : [у приміщенні б-ки відбулася наук. конф., присвяч. 50-річчю Великої Жовтневої революції, на якій з доповідями виступили викладачі та бібліотекарі ун-ту, зокрема *О.Д. Закривидорога* з доповіддю про висвітлення історії Ужгородського ун-ту на сторінках преси] / І. Пожар // Рад. студент. – 1967. – 2 листоп.

1970

148. **Бабурина В.** Дорога у світ знань : [про спецсеминар «Вступ до техніки наукової праці», який проводить ст. бібліограф б-ки УжДУ *Олена Дем'янівна Закривидорога* для студентів першого курсу] / Валентина Бабурина // Рад. студент. – 1970. – 25 груд. – (Слово – першокурсникам).

149. **Кирячок І.** Скарбниця знань : [серед досвідчених працівників б-ки згадується також *О.Д. Закривидорога*] / І. Кирячок // Рад. студент. – 1970. – 16 жовт.

1971

150. **Конференція читачів** : [конф., присвячена 20-річчю виходу першого номера багатотиражної газети «Радянський студент». В числі нагороджених – ст. бібліограф вузівської б-ки – *О.Д. Закривидорога*] // Рад. студент. – 1971. – 24 верес.

1973

151. **Балкаєва К.** Душевна щедрість : [до 50-річчя ст. бібліографа *О.Д. Закривидороги*] / К. Балкаєва // Рад. студент. – 1973. – 2 черв. – (Вітаємо ювілярів).

1974

152. **Творчої сили вам!** : [серед кращих стіннівок ун-ту – газета «Бібліотекар та читач» (ред. *О.Д. Закривидорога*)] // Рад. студент. – 1974. – 1 трав.

1975

153. **Сабадош І.** Бібліотека – ювілею : [бібліографи б-ки, у т.ч. *О.Д. Закривидорога*, підготували виставки праць вчених ун-ту, присвячені 30-річчю УжДУ] / Іван Сабадош // Закарпат. правда. – 1975. – 18 жовт. – На фото : В університетській бібліотеці. Читачів обслуговує старший бібліограф *О.Д. Закривидорога*.

1976

154. **Грошик Л.** Серце бібліотеки : [про довідково-бібліогр. відділ б-ки, зокрема про *О.Д. Закривидорогу*] / Л. Грошик // Рад. студент. – 1976. – 20 берез.

1977

155. **Балкаєва К.** Бібліотекарі : [заняття з бібліотекарями ф-ту громадських професій проводили досвідчені бібліотекарі, серед яких і *О.Д. Закривидорога*] / К. Балкаєва // Рад. студент. – 1977. – 4 черв.

1978

156. **Переможці соціалістичного змагання за 1977 рік** : [за успіхи у виконанні планів ювілейного 1977 року нагрудним знаком «Переможець соціалістичних змагань 1977 року» нагороджені викладачі та співробітники УжДУ, зокрема «*Закривидорога Олена Дем'янівна* – головний бібліограф»] // Рад. студент. – 1978. – 18 лют.

157. **Почекутова О.** Бібліотека – ювілею : [б-ка провела заходи по відзначенню 325-річчя возз'єднання України з Росією, зокрема ст. бібліографом *О.Д. Закривидорогою* підготовлено список рекомендованої л-ри та відкрито рубрику в картотеці газ.-журн. ст. до цієї дати] / О. Почекутова // Рад. студент. – 1978. – 16 груд.

158. **Школа зрілості** : [кор. газети Андрій Дурунда взяв інтерв'ю у читачів газети, у т.ч. гол. бібліографа *Олени Дем'янівни Закривидороги* напередодні 60-річчя ВЛКСМ] // Рад. студент. – 1978. – 28 жовт. – (Наші інтерв'ю).

1979

159. **Бендзар Б.** Людину праця прикрашає : [про колектив бібліографічного відділу університетської б-ки, зокрема *Олену Дем'янівну Закривидорогу*] / Б. Бендзар // Рад. студент. – 1979. – 8 берез.

160. [Ред.]. Відзначення активістів: За активну участь у роботі багатотиражної газети «Радянський студент» і в зв'язку з виходом ювілейного, 1000-го номера газети ректорат, партком і об'єднаний профком нагородили Грамотами: [...] *Закривидорогу О.Д.* – ст. бібліографа бібліотеки, [...] // Рад. студент. – 1979. – 22 черв.

161. [Ред.]. Збори активу : [у малому залі обл. філармонії відбулися збори комс. активу ун-ту, у роботі якого взяли участь секр. міськкому комсомолу В. Басараб та відп. за роботу комс. орг. ун-ту *О.Д. Закривидорога* та ін.] // Рад. студент. – 1979. – 31 берез.

1980

162. **Грамоти кращим** : грамотами ректорату, парткому, об'єднаного профкому за успішне виконання соціалістичних зобов'язань 1979 року нагороджені такі працівники університету: [...], *Закривидорога Олена Дем'янівна* – завідувача довідково-бібліографічним відділом бібліотеки [...] // Рад. студент. – 1980. – 1 берез.

163. **Подяка активістам**: Наказом ректора університету за активну участь у роботі газети і з нагоди Дня радянської преси оголошено подяку активістам багатотиражки. Серед професорсько-викладацького складу та співробітників [...], *Закривидорозі О.Д.* – зав. довідково-бібліографічного відділу університетської бібліотеки [...] // Рад. студент. – 1980. – 1 трав.

164. [Ред. газ.] Кращі дописувачі року : [редакція газети визначила активних дописувачів року, серед яких названо і *О.Д. Закривидорогу*, і висловлює їм подяку] // Рад. студент. – 1980. – 12 січ.

1981

165. **Підгірний В.** Науково-практичний семінар : [для лаборантів та зав. навч.-метод. кабінетами кафедр суспільних наук та всіх ф-тів. З доповіддю про джерела інформації, видання інформ. видань, про координаційну роботу інформ. центрів у нашій країні і за кордоном виступила зав. бібліогр. відділу *О.Д. Закривидорога*] / В. Підгірний // Рад. студент. – 1981. – 12 груд.

1983

166. **Вітаємо**: Напередодні Нового року наказом міністра вищої і середньої спец. освіти УРСР Г.Г. Єфіменка за досягнуті успіхи у під-

готовці спеціалістів для нар. господарства нагороджені Почесною грамотою співробітники УжДУ : [...], *Закривидорога Олена Дем'янівна*, зав. відділом бібліотеки [...] // Рад. студент. – 1983. – 30 груд.

1984

167. **[Наш кор.]** Лоцмани книжкового моря : [День кафедри на іст. ф-ті, у проведенні якого активну участь взяла *О.Д. Закривидорога*] // Рад. студент. – 1984. – 27 січ.

1988

168. **Почекутова О.** Університетська скарбниця знань : [також згадується ветеран праці і наставник молоді *Закривидорога О.Д.*] / О. Почекутова // Рад. студент. – 1988. – 18 жовт. – (На допомогу першокурсникам).

1990

169. **Шпиталь Р.** Старшому бібліографу Закривидороге Елене Дем'яновне : [вірш] / Римма Шпиталь // Рад. студент. – 1990. – 12 січ. – (Літературна сторінка).

1995

170. **Москаленко В.** Вузу ровесниця : [до 50-річчя університетської б-ки] / В. Москаленко // Ужгор. ун-т. – 1995. – 18 жовт. – С. 3 : на фото : ветерани наукової бібліотеки університету, серед яких і *О.Д. Закривидорога*.

Також згадується і бібліографічна діяльність провідного бібліографа *О.Д. Закривидороги*.

171. **Олашин М.В.** Важливе довідкове видання / М.В. Олашин // Молодь України: Наукові записки молодих учених Ужгородського державного університету. – Ужгород, 1994. – Т. 4. – С. 297–301 ; Илько В. Нужно справочное издание / Илько В., Олашин В. // Единство-плюс. – 1995. – 4 марта. – С. 4.

1996

172. **Олашин Н.** Свидетельство многогранности таланта / Н. Олашин // Единство-плюс. – 1996. – 6 янв. – С. 4.

1997

173. **«У чому сенс життя? Якби ж я то знав...»** : [інтерв'ю з Петром Скунцем / записали О. Щобей, О. Сівак, О. Росул] // Ужгор. ун-т. – 1997. – 29 жовт. – На фото : *О.Д. Закривидорога* та ін. під час зустрічі з поетом П. Скунцем.

1998

174. **Божук Г.** Вітрила її життя [до ювілею провідного спеціаліста Наук. б-ки УжДУ] / Ганна Божук // Вісті Ужгородщини. – 1998. – 4 лип. – С. 2.

175. **[Вл. кор.]**. Святує бібліотека : [урочисті збори з нагоди I-го Всеукр. дня б-к, на яких з привітанням від імені усіх нагороджених виступила провідний спеціаліст *О.Д. Закривидорога*] // Ужгор. ун-т. – 1998. – 16 верес. – С. 4.

176. **Вона взяла на олівець усю закарпатську автуру** // Срібна Земля-Фест. – 1998. – 2–8 лип. – С. 3 : портр. – (Вл. інф.).

177. **Квіт О.** Одна з духовного храму : [до ювілею провідного спеціаліста б-ки УжДУ *О.Д. Закривидороги*] / О. Квіт // Молодь Закарпаття-реформа. – 1998. – 11 лип. – С. 2 : портр.

178. **Ода Елене Демьяновне Закривидороге, ведущему спеціалісту Научной библиотеки УжГУ** // Единство-плюс. – 1998. – 4 июля. – С. 2. – (Совет «Русского Дома»).

179. **Падяк В.І.** Золоті літа Олени Дем'янівни : [до 75-річчя від дня народження *О.Д. Закривидороги*] / В.І. Падяк // Ріо-інформ. – 1998. – 4 лип. – С. 16 : портр.

180. **Почекутова О.** Воістину прекрасна висота – літа! : [до 75-річчя від дня народження *О.Д. Закривидороги*] / Олена Почекутова // Новини Закарпаття. – 1998. – 7 лип. – С. 6 : портр. – (Люди. Роки. Події).

181. **Сливка В.** Свято, яке завжди з нами : [привітання з днем Перемоги ветеранів УжНУ, серед яких і *О.Д. Закривидорога*] / Володимир Сливка // Ужгор. ун-т. – 1998. – 8 трав. – С. 1.

1999

182. **[Наш кор.]** «Вогник» для ветеранів : [урочистості, присвячені Дню Перемоги в ун-ті] // Ужгор. ун-т. – 1999. – 6 трав. – С. 1. – На фото : ветерани війни Ужгородського держуніверситету. Перший ряд, в центрі – *О.Д. Закривидорога*.

183. **Сорока С.** Милосердя : вірш (Олені Закривидорозі) / Софія Сорока // Промінь любові : поезії. – Ужгород : Мистецька лінія, 1999. – С. 55.

2000

184. **Закривидорога Олена Дем'янівна** : [біогр. довідка] // Бібліотечне Закарпаття: сторінки історії та сучасності ; Упр. культури Закарпат. облдержадмін., ЗОУНБ / уклад. Н.М. Панчук. – Ужгород : Патент ; Вид-во В. Падяка, 2000. – С. 120 : портр. – (До 55-річчя Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки).

185. **Нагороди працівникам УжДУ – ветеранам Великої Вітчизняної війни** : 5 травня 2000 р. медалі «Захиснику Вітчизни» були вручені таким ветеранам: [...], *Закривидорога Олена Дем'янівна*, [...] // Ужгор. ун-т. – 2000. – 30 черв. – С. 1. – На фото : ветерани УжДУ, в центрі першого ряду – *О.Д. Закривидорога*.

186. **Олена Закривидорога** // Ветерани: (До 55-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні) / [редкол. : М.С. Гам, В.І. Добош (голов. ред.), О.Д. Закривидорога та ін.] ; М-во освіти і науки України, Ужгор. держ. ун-т, Рада ветеранів Великої Вітчизняної війни та праці. – Ужгород : Вид-во Ужну, 2000. – С. 22–25.

187. **Падяк В.** Листи Олени Рудловчак на батьківщину : [у т. ч. листи до *О.Д. Закривидороги*] (відгуки визначного карпатознавця на наукові здобутки закарпатських вчених останнього часу) / В. Падяк // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. Історія ; М-во освіти і науки України, Ужгор. держ. ун-т / [редкол. : І.Ф. Король, Д.Д. Данилюк, М.В. Олашин та ін.]. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2000. – Вип. 5. – С. 42–55. – (До 55-річчя заснування Ужгородського державного університету та історичного факультету).

2001

188. **Коцирій Л.** Огляд видань Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету / Лариса Коцирій // Вісник Книжкової палати. – 2001. – № 1. – С. 3–4. – Бібліогр. : с. 4 (9 назв).

Згадуються бібліографічні покажчики, підготовлені *О.Д. Закривидорогою*.

189. **Лендел В.** Слава переможцям! : [також про жінок-ветеранів Великої Вітчизняної війни, у т.ч. *Олену Закривидорогу* – «сіль нашої ветеранської організації, що рятувала поранених бійців на фронті...»] / Василь Лендел // Ужгор. ун-т. – 2001. – 8 трав. – С. 1.

190. **Наказ № 1438-05 від 31 жовтня 2001 року**: За активне співробітництво із газетою «Ужгородський університет» та з нагоди 50-річчя першого номера цього видання оголосити подяку: [...], *О.Д. Закривидорозі* – провідному спеціалістові бібліотеки, [...], [підпис : ректор проф. Сливка В.Ю.] // Ужгор. ун-т. – 2001. – 7 листоп. – С. 2.

191. **Пойда С.** Сторінками університетської газети : (До 50-річчя газети «Ужгородський університет») / Степан Пойда, Маріан Токар ; Ужгор. нац. ун-т. – Ужгород : Вид-во «Два кольори», 2001. – 136 с. : іл. С. 37, 40, 131 : відзначені активісти багатотиражки, серед яких і *О.Д. Закривидорога*.

192. **Почекутова О.** Ровесники : [б-ці УжДУ – 55] / Олена Почекутова // Ужгор. ун-т. – 2001. – 16 лют. – С.1–2 . – На фото : колектив б-ки в день зустрічі з ветеранами Другої світової війни. Травень, 2000 р.

Указані також бібліографічні покажчики, укладачем яких є *О.Д. Закривидорога*.

2002

193. **Почекутова О.** 44 роки на ниві бібліографії / О. Почекутова, Г. Шарган // Ужгор. ун-т. – 2002. – 24 жовт. – С. 4 : портр.

2003

194. **Крайник М.** 80 тисяч автографів для читача : [до ювілею бібліографа *О.Д. Закривидороги*] / Марина Крайник // Закарпат. правда. – 2003. – 26 черв.–2 лип. – С. 12 : портр. – (Непомітні герої).

195. **Олашин М.** Життя, віддане книгам: До ювілею бібліографа Олени Закривидороги / Микола Олашин // Календар Просвіти на 2003 рік / уклад. Павло Федака ; Закарпат. крайове культурно-освітнє т-во «Просвіта». – Ужгород, 2003. – С. 153–155 : портр.

196. **Олашин М.** Щаслива жінка з нелегкою долею: До ювілею бібліографа Олени Закривидороги / Микола Олашин // Старий Замок. – 2003. – 3 лип. – С. 13 : портр. – (Культура) ; Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Медицина / [редкол. : Головацький А.С. (голова редкол.), Віщак В.Е., Волков К.С. та ін.]. – Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2003. – Вип. 21. – С. 286–287 : портр.

197. **Пагіря В.** Без коштів у скарбниці: (До 80-річчя *О.Д. Закривидороги*) / Василь Пагіря // Карпат. Україна. – 2003. – 5 черв. – С. 13. – (Ювілей).

198. **Пагіря В.** Олена Дем'янівна Закривидорога: До 80-річчя від дня народж. / Василь Пагіря // Вечірнє Мукачево (Мукачево). – 2003. – 3 лип. – С. 3.

199. **Сенько І.** Бібліограф Олена Закривидорога – ювіляр / Іван Сенько // Погляд. – 2003. – 5 лип. – С. 2 : портр. – (Постаті).

200. **Федака С.** Карпатознавець незвичайної долі: Закарпатському бібліографу №1 виповнилося 80 / Сергій Федака // Фест. – 2003. – 3–9 лип. – С. 14 : портр. – (Вітаємо!)

2004

201. **З Днем Перемоги Вас, Олено Дем'янівню!** // Світогляд. – 2004. – 8 трав. – С. 10 : портр.

2005

202. **Кудрявская Л.** Елене Демьяновне Закривидороге, ветерану библиографии / Людмила Кудрявская // Фуршет : «кудрявчики», іронічніє і сатиричніє стихи, оды, посвящения, пародии, дружескіє шаржи. – Ужгород : Вид-во О. Гаркуші, 2005. – С. 167.

203. **Москаленко В.** Вузу ровесниця // Сторінки історії Ужгородського національного університету: документи і матеріали / В. Москаленко ; [укладання, комент. та передм. Н.М. Жулканич] ; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т, Ф-т міжнар. відносин. – Ужгород : Вид-во О. Гаркуші, 2005. – С. 196–197.

С. 197 : також про *О.Д. Закривидорогу*.

2007

204. **Сорока С.** Милосердя (Олені Закривидорозі) ; «По житті вона весела...» : [вірші] // Сорока С. Моїй святині : поезії, присвячені університету і бібліотеці / Софія Сорока. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2007. – С. 36–37.

205. **Суботіна Л.** Олена Закривидорога: з бібліографією на «ти» : до 85-річчя / Людмила Суботіна // Неділя. – 2007. – 23–29 черв. – С. 8а.

2008

206. **Вітання «Просвіти» Олені Закривидорозі з нагоди ювілею :** [до 85-річчя бібліографа] // Календар «Просвіти» на 2008 рік / уклад. Павло Федака ; Закарпат. крайове т-во «Просвіта». – Ужгород, 2008. – С. 80 : портр.

207. **Калужская М.** Гуру бібліотечної справи відзначатиме 85-ліття / Марія Калужская // Ужгород. – 2008. – 5 лип. – С. 6 : портр. – (Вітаємо!).

208. **Олашин М.** Її багатство – духовні скарби: До життєвого ювілею Олени Закривидороги / Микола Олашин // Трибуна. – 2008. – 5 лип. – С. 12 : портр.

209. **Олена Закривидорога** : «І досі в моєму серці живуть слова: «Запомним братство фронтовое на всю оставшуюся жизнь...» [Олена Дем'янівна відсвяткувала 85-й день свого народження] / інтерв'ю взяла Наталія Тодавчич // Ужгород. – 2008. – 19 лип. – С. 13 : фото. – (Суботні зустрічі).

2011

210. **Федака М.** З любов'ю, болем і надіями про найдорожче : післяслово / Михайло Федака // Сорока С. Живу тобою, Україно! Поезії / Софія Сорока. – Ужгород : Гражда, 2011. – 80 с.

С. 67 : згадується *Олена Закривидорога*, яка з розумінням ставилася до поетичної праці Софії Сороки, підтримувала її творчі зусилля.

2012

211. **Бородина Л.П.** Памяти Елены Демьяновны Закривидороги / Л.П. Бородина // Европа-центр. – 2012. – 13 апр. – С. 13 : портр.

212. **Олашин М.** Світлої пам'яті О.Д. Закривидороги : [6.03.2012 р. відійшла за межу вічності О.Д. Закривидорога. Вона по праву вважалася бібліографом №1 нашого краю] / Микола Олашин // Новини Закарпаття. – 2012. – 17 берез. – С. 23 : портр. – (За дорученням колективу Ужгородського національного університету).

2013

213. **Бородина Л.П.** Памяти Елены Демьяновны Закривидороги / Л.П. Бородина // Русская культура Закарпаття ; [редкол. : Л.П. Бородина (гл. ред.), В.В. Кривошапко, А.Е. Луговой и др.] ; Ужгор. об-во русской культуры. – Ужгород : [б.в.], 2013. – С. 275–276. – (Альманах 2013. Вып. 6. Посвящается 200-летию победы в Отечественной войне 1812 года).

214. **Мельник Л.** Бібліограф Олена Дем'янівна Закривидорога : (До 90-річчя від дня народження / Л.О. Мельник // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Філологія. Соціальні комунікації / [редкол. : Ю.М. Бідзіля (голова), В.В. Барчан, Н.П. Бедзір та ін.] ; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т. – Ужгород : Вид-во «Говерла», 2013. – № 2 (30). – С. 210–213 с. : портр.

215. **Пам'яті Олени Закривидороги** : [некролог] // Календар «Просвіти» на 2013 рік / уклад. : П.М. Федака, П.П. Федака ; редагування П.М. Федаки ; Закарпат. крайове т-во «Просвіта». – Ужгород, 2013. – С. 156 : портр. – (Відлітають сірим шнуром...)

216. **Сорока С.** Пам'ятаємо : до 90-річчя Олени Закривидороги / Софія Сорока // Ужгород. – 2013. – 6 лип. – С. 11.

О.Д. ЗАКРИВИДОРОГА В ДОВІДКОВИХ ТА БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВИДАННЯХ

1970

217. **Книги видавництва «Карпати»** (1946–1970) / склали : І. Холопенков, П. Распопін ; Закарпат. обл. упр. культури, Закарпат. обл. б-ка для дорослих. – Ужгород : Карпати, 1970. – 128 с.
Закривидорога О.Г. : поз. 1777.

1997

218. **Література про Закарпатську область** : бібліогр. покажч. за IV кв. 1997 р. / уклад. : Т.І. Васильєва, Г.К. Ковальчук, М.Ю. Рушак ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; Упр. культури закарпат. облдержадмін., ЗОУНБ, Краєзнав. від. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 1997. – 88 с.
Закривидорога О.Д. : поз. 1470, 2207.

1998

219. **Закривидорога Олена Дем'янівна** (До 75-річчя від дня народж.) : бібліогр. покажч. : [рукопис] / уклад. : С.П. Слепньова, Т.В. Туренко. – Ужгород, 1998. – 21 с. (72 поз.).

1999

220. **Література про Закарпатську область** : бібліогр. покажч. за IV кв. 1998 р. / уклад. : Т.І. Васильєва, Г.К. Ковальчук, М.Ю. Рушак ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; Упр. культури закарпат. облдержадмін., ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 1999. – 80 с.
Закривидорога О.Д. : поз. 1632, 1640, 1642, 1803.

221. **Павленко Г.В.** Діячі історії, науки і культури Закарпаття : малий енциклопедичний словник / Г.В. Павленко. – Вид. друге, доповн. і переробл. – Ужгород, 1999. – 196 с. : іл.

С. 188 : посилання на ст. *О.Д. Закривидороги*.

2000

222. **Література про Закарпатську область** : бібліогр. покажч. за IV кв. 1999 р. / уклад. : Т.І. Васильєва, Г.К. Ковальчук, М.Ю. Рушак ;

відп. за вип. Л.З. Григаш ; Упр. культури закарпат. облдержадмін., ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2000. – 72 с.

Закривидорога О.Д. : поз. 1353.

223. Чумацький шлях. Професор Василь Чумак : біобібліогр. покажч. / уклад. : О. Люта, Л. Мельник. – Ужгород : Мистецька лінія, 2000. – 68 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : поз. 425.

2002

224. Бібліограф Оксана Люта : біобібліогр. покажч. / уклад. : Л.О. Мельник, Т.В. Туренко, Л.О. Смочко. – Ужгород : Мистецька лінія, 2002. – 72 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : поз. 1–3, 5, 6, 8, 12, 18, 45, 85.

225. Закарпаття на сторінках преси : бібліогр. покажч. за IV кв. 2002 р. / уклад. : Т.І. Васильєва, Г.М. Долгош, О.А. Щербей ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2002. – 76 с.

Закривидорога О.Д. : поз. 489, 786-788, 2930, 3174.

226. Література про Закарпатську область : бібліогр. покажч. за IV кв. 2001 р. / уклад. : Т.І. Васильєва, Г.К. Ковальчук, О.А. Щербей ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2002. – 80 с.

Закривидорога О.Д. : поз. 50, 2063, 2064.

227. Падяк В. 80-річчя з дня народження Олени Дем'янівни Закривидороги, бібліографа (1923) / Валерій Падяк // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2003 рік : реком. бібліогр. посіб ; уклад.: Т.І. Васильєва, Г.В. Бобонич ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри, Від. довідково-бібліогр. та інформ. роботи. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2002. – С. 122–125. – Бібліогр. : с. 124–125 (14 назв).

228. Ю. Венелін. З наукової спадщини визначного славіста: З нагоди 200-ліття від дня народження Ю. Венеліна / уклад. Д.Д. Данилюк ; Ужгор. нац. ун-т, Каф. історії України. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2002. – 184 с. : іл.

С. 182 : посилання на бібліогр. покажч. *О.Д. Закривидороги.*

2003

229. О. Духнович: з наукової спадщини будителя: 3 нагоди 200-ліття від дня народження О. Духновича / уклад., передм., іст.

нарис Д. Данилюка ; Ужгор. нац. ун-т, Каф. іст. України. – Факсим. вид. : 1967, 1989. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2003. – 104 с. : іл.

С. 8 : посилання на бібліогр. покажч. *О.Д. Закривидорога*.

230. Закарпаття на сторінках преси : бібліогр. покажч. за IV кв. 2003 р. / уклад. : О.С. Дурунда, М.Н. Ніршберг, Г.М. Долгош ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2003. – 88 с.

Закривидорога О.Д. : поз. 1059, 1077, 1082, 1458, 1906, 1907, 1913, 1917.

2004

231. Закарпаття на сторінках преси : бібліогр. покажч. за IV кв. 2004 р. / уклад. : Г.М. Долгош, О.С. Дурунда, Н.І. Смільгіна ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2004. – 68 с.

Закривидорога О.Д. : поз. 595, 3077, 3079

232. Закривидорога Олена Дем'янівна // Висіцька Т. Жіночі по-статі в історії Закарпаття. Кн. перша: наука, культура, мистецтво : біобібліогр. довід. / передм. В. Падяка ; бібліогр. ред. та ред.-упоряд. Л. Ільченко. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2004. – С. 124–128.

233. Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2005 рік : реком. бібліогр. посіб. / уклад. : Т.І. Васильєва, Г.В. Бобонич ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри, Від. довід.-бібліогр. та інформ. роботи. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2004. – 368 с.

С. 4 : зазначено, що у підготовці рекомендаційного бібліографічно-го посібника брала участь також *О.Д. Закривидорога*.

2005

234. Довідково-бібліографічний відділ // Наукова бібліотека Ужгородського національного університету : довідник / уклад. : Л.О. Мельник, О.І. Почекутова, Т.В. Туренко. – Ужгород : Вид-во о. Гаркуші, 2005. – С.19–22.

С. 20 : про *О.Д. Закривидорогу*. На фото : колектив бібліографів – перший ряд, зліва направо: О.В. Бряник, *О.Д. Закривидорога*, Л.О. Мельник ; другий ряд, зліва направо: О.Є. Кирилюк, Т.В. Туренко, О.Г. Люта, В.В. Воробець.

235. Закарпаття на сторінках преси : бібліогр. покажч. за IV кв. 2005 р. / уклад. : Г.М. Долгош, В.М. Сорока ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2005. – 72 с.

Закривидорога О.Д. : поз. 1822, 2258.

236. **Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2006 рік** : реком. бібліогр. посіб. / уклад. : Т.І. Васильєва, М.І. Івашко, Г.В. Бобонич, І.М. Горват ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри ; Від. довідково-бібліогр. та інформ. роботи. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2005. – 440 с.

Посилання на бібліогр. покажчики *О.Д. Закривидорога* : с. 124, 245, 246.

237. **Книга Закарпаття** : анотований каталог видань 2004 року : (з фондів Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки) / уклад. Л.О. Ільченко ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2005. – 88 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : поз. 193.

2006

238. **Закарпаття на сторінках преси** : бібліогр. покажч. за IV кв. 2006 р. / уклад. : Н.М. Вачиля, М.П. Самусь, В.М. Сорока ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2006. – 76 с.

Закривидорога О.Д. : поз. 420, 646, 1268, 1596.

239. **Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2007 рік** : реком. бібліогр. посіб. / уклад. Т.І. Васильєва ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2006. – 492 с.

С. 4 : зазначено, що у підготовці реком. бібліогр. посібника брала участь також *О.Д. Закривидорога*.

240. **Книга Закарпаття** : анотований каталог видань 2005 року : (з фондів Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки) / уклад. Л.О. Ільченко ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2006. – 92 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : поз. 178, 186.

241. **Письменник Іван Чендей** : біобібліогр. покажч. / уклад. : О.Г. Люта, Л.О. Смочко, М.І. Трещак ; М-во освіти і науки України, Ужгор. нац. ун-т, Наук. б-ка Ужгор. нац. ун-ту, Закарпат. ін-т ім. А. Волошина міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Ужгород : Мистецька лінія, 2006. – 175 с. : іл. – (До 60-річчя Ужгородського національного університету).

Закривидорога О.Д. : поз. 677, 681, 684.

2007

242. **Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2008 рік** : реком. бібліогр. посіб. / уклад. : М.І. Івашко, Г.В. Бобонич, І.М. Горват ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри ; Інформ.-бібліогр. від. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2007. – 220 с.

С. 13 : зазначені липневі ювілеї визначних діячів краю, у т. ч. 85-річчя від дня народження *Олени Дем'янівни Закривидороги*, бібліографа.

2008

243. **Закарпаття на сторінках преси** : бібліогр. покажч. за IV кв. 2007 р. / уклад. : Н.М. Вачиля, О.В. Малинич, М.П. Самусь ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2008. – 76 с.

Закривидорога О.Д. : поз. 974, 2049.

244. **Закривидорога Олена Дем'янівна** // Українські бібліографи : біографічні відомості, професійна діяльність, бібліографія : у 3-х вип. ; авт.-упоряд. : Р.С. Жданова, Н.І. Абдуллаєва, В.О. Кононенко ; наук. ред. В.О. Кононенко, Н.Я. Зайченко ; відп. ред. Т.І. Вилегжаніна ; М-во культури і туризму України, Державний заклад «Національна парламентська бібліотека України». – К., 2008. – Вип. 1. – С. 141–142.

245. **Книга Закарпаття** : анотований каталог видань 2007 року : (з фондів Закарпатської обласної універсальної наукової бібліотеки) / уклад. Л.О. Ільченко ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2008. – 112 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : поз. 204.

2009

246. **Токар. М.** У пошуках істини про Карпатську Україну : біобібліогр. покажч. праць проф. Миколи Вегеша про Карпатську Україну / Маріан Токар ; ДВНЗ «Ужгор. нац. ун-т». – Ужгород : Гражда, 2009. – 132 с.

С. 114 : посилання на бібліогр. покажч. *О.Д. Закривидороги*.

2010

247. **Історіограф Дмитро Данилюк** : біобібліогр. покажч. / уклад. Л.О. Ільченко ; біограф. нарис М. Вегеш, В. Ілько, М. Олашин. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2011. – 200 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : поз. 97, 365, 488, 498.

248. **Олашин М.В.** Історичний факультет Ужгородського національного університету : біобібліогр. довід. / М.В. Олашин ; бібліогр. ред. О.Д. Закривидорога ; відп. за вип. І.О. Мандрик ; післямова В. Ілько ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгор. нац. ун-т». – Ужгород : Гражда, 2010. – 440 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : С. 61, 180, 386, 388, 392, 393, 394, 395, 398, 399, 401.

249. **Портрет словом**: бібліотеки Закарпаття (1945–2010) : бібліогр. покажч. / уклад. : Л.М. Апполонова, Є.Й. Слущька ; наук. ред.

О.А. Канюка, ред. Т.Г. Балаж ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; Упр. культури облдержадмін., Закарпат. обл. універс. наук. б-ка, Від. довід.-бібліогр. та інформ. роботи. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2010. – 428 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : згадка про бібліогр. покажчики : С. 9 (1964 р.), 10 (1965 р.), 17 (2001р.).

2012

250. **Календар краєзнавчих пам'ятних дат** : путівник за 2002–2013 роки : видання Закарпатської ОУНБ ім. Ф. Потушняка / уклад. : Л.О. Ільченко ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Упр. Культури Закарпат. облдержадмін. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2012. – 128 с.

Закривидорога О.Д. : С. 14, 29, 53, 96, 105 :

251. **Олашин М.** Олена Дем'янівна Закривидорога : 90-річчя від дня народж. учасниці війни, високопрофесійного бібліотекаря, активного громадського діяча (1923–2012) / Микола Олашин // Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2013 рік : реком. бібліогр. посіб. / уклад. : Н.М. Вачиля, Г.В. Бобонич, І.М. Горват, Ч.Ш. Горват ; відп. за вип. Л.З. Григаш ; ЗОУНБ, Від. краєзнав. л-ри ; Інформ.-бібліогр. від. – Ужгород : Вид-во В. Падяка, 2012. – С. 251–255. – Бібліогр. : с. 256–257 (20 назв).

2013

252. **Володимир Феденишинець** : біобібліогр. покажч. / уклад. : Л.О. Мельник, Н.С. Лехман, О.В. Бряник ; вступ. ст. О. Ігнатович ; відп. за вип. М.М. Медведь ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгор. нац. ун-т», Наук. б-ка Ужгор. нац. ун-ту. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2013. – 240 с. : іл.

Закривидорога О.Д. : поз. 659, 826, 833, 1152, 1171.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

Абдуллаєва Н.І. 244
Авраменко Г.М. 12
Алмашій М.І. 118
Андрусяк І.П. 11
Антонюк М. 32
Апполонова Л.М. 249

Б

Бабота Любиця 16, 18
Бабуріна В. 148
Баглай Й. (Баглай І.А.) 11, 21
Байвельман Марія 18
Балагури Э.А. 11
Балаж Й.Й. 7
Балаж Т.Г. 249
Балкаєва К. 64, 142, 151, 155
Балла Е.Ю. 121
Барчан В.В. 95, 121, 214
Басараб В. 161
Бедзір Н.П. 214
Бендзар Б.П. 11, 159
Берцик І.І. 13
Билак С.М. 11
Биро А.А. 11
Бисага Ю. 18
Бідзіля Ю.М. 214
Блецкан М.І. 114
Блок 123
Бобер Л. 22, 23
Бобинец С.С. 11
Бобонич Г.В. 118, 227, 233, 236, 242, 251
Богдан О.І. 99
Божко Мирон 18
Божук Г. (Божук А.В.) 9, 11, 174
Бородина Л.П. 211, 213
Братійчук М. 110

Брянник О.В. 234, 252
Буйна Й. 20

В

Вавилов Н.И. 9
Вакула Н. 127
Вароди Л. 7
Васильєва Т.І. 118, 124, 218, 220, 222, 225, 226, 227, 233, 236, 239
Васовчик В.Ю. 11
Вачиля Н.М. 238, 243, 251
Вдовін Д.А.
Вегеш М.М. 15, 21, 22, 94, 246, 247
Венедиктов Г.К. 10
Венелін-Гуца Ю.І. (Ю. Венелін) 10, 228
Вилегжаніна Т.І. 244
Виноградов А.А. 11
Висіцька Т. 232
Височанський Ю.М. 25
Віщак В.Е. 196
Владимир Л.А. 11
Возний В.Ю. 69
Волков К.С. 196
Волошин Августин 21
Воробець В.В. 20, 128, 129, 234
Воронцов П. 144
Вощепинець Г.А. 24

Г

Гаврош О. 23
Гайдамашко Н.И. 11
Гайсак М.О. 24
Галас Б.К. 11
Галас К.И. 11
Гам М.С. 186
Ганжа Іван 18
Ганич О. 110
Ганчин В.Ю. 11
Гармасій І. 132
Гедьеш А.А. 11
Герцен О.І. 57, 58

Гоголь Н.В. 133
Головацький А.С. 196
Головей М.І. 119
Голомб Л.Г. 121
Гомоннай В.В. 11
Горват Е.И. 11
Горват И.М. 11
Горват І. М. 236, 242, 251
Горват Ч.Ш. 251
Гортвай Е.Ф. 11
Горький М. 49
Грабарь Э.А. 11
Гранчак І.М. (Гранчак И.М.) 10, 11
Григаш Л.З. 16, 18, 118, 124, 218, 220, 222, 225, 226, 227, 230, 231, 233, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 242, 243, 245, 249, 250, 251
Грицак І.Ю. 89
Грицковян Я. 16
Грошик Л. 154
Гуньо Наталія 109
Гурницький К.И. 11
Гябелова М. 18

Д

Данилюк Д.Д. 11, 19, 23, 28, 90, 121, 187, 228, 229, 247
Делеган В.В. 11
Дзендзелівський Й. (Дзендзелевский И.А.) 11, 44
Дністрянський Станіслав 105
Добош В.І. (Добош В.И.) 11, 186
Довганич Г.М. 26, 28
Довганич О.Д. (Довганич Е.Д.) 11, 15, 16, 26, 27, 28, 107, 116, 120, 129, 132
Довгович Василь 116
Долгош Г.М. 225, 230, 231, 235
Драгун В.И. 11
Дубовик Л. 3
Дурунда Андрій 158
Дурунда О.С. 114, 230, 231
Духнович О.В. 2, 16, 18, 93, 114, 229
Дьерке М.Ж. 11

Е

Енгельс Ф. 60

Є

Єфіменко Г.Г. 166

Єфімова Л. 110

Ж

Жданова Р.С. 244

Жулканич Н.М. 203

З

Задорожний В.Є. 89

Зайченко Н.Я. 244

Записочна Г. 42

Записочний І.П. 97

Зейкан Ю. 18

Зикань І.В. 11

Зимомря М.І. (Зимомря Н.І.) 10, 11, 13, 14, 16, 18, 23

Зілгалов В. 9, 10

Зубач В. 23

І

Івашко М.І. 236, 242

Ігнатович О. 252

Ілько В.І. (Ілько В.І.) 10, 11, 15, 19, 22, 26, 171, 247, 248

Ільченко Л.О. 23, 232, 237, 240, 245, 247, 250

Ишутин В.В. 10

К

Калочай Є.Ш. 13

Калужская М. 207

Канюка О.А. 249

Карамзин Н.М. 9

Квіт О. 177

Кеменяш Г. 10

Керестень І.С. 11

Кирилюк Наталія 18

Кирилюк О.Є. 234

Кирячок І.І. 1, 2, 141, 143, 149

Клименко В. 143

Ключевский В.О. 9
Коваленко Л.А. 11
Ковальчук Г.К. 16, 218, 220, 222, 226
Ковтюк С.И. 11
Козубовська І. 110
Колінько П. 110
Коллар В.В. 16
Коломиец И.Г. 11
Комендар В.І. 20
Кононенко В.О. 244
Королев С.П. 9
Король І.Ф. (Король И.Ф.) 11, 90, 187
Костю Ю.В. 11, 13
Котляр-Губіна В.І. 14
Коцирій Л. 188
Крайник М. 194
Кривошарпа Н. 3
Кривошарпа В.В. 213
Крилов І. А. 52
Кудрявская Л. 202
Куля Ф. 28
Куценко К.А. 11

Л

Лавер В.И. 11
Лакиза Н.А. 11
Латко І. 14
Лелекач Н.М. 11
Лендел В. 189
Ленін В.І. 50, 54, 84
Лехман Н.С. 252
Лизанець П.М. (Лизанец П.Н.) 11
Лісовий П.М. 1
Логойда Г. 110
Лозинская Е.Д. 4
Ломсадзе Ю. 44
Луговой А.Е. 115, 133, 213
Лучкай 28
Лучко А.Й. 12
Люта О.Г. (Люта М.-И. Г., Люта М.-І.Г.) 7, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 20, 109, 114, 223, 224, 234, 241

М

Макара М.П. (Макара Н.П.) 11, 89
Малинич О.В. 243
Мандрик І.О. (Мандрик І.А.) 11, 14, 15, 19, 22, 248
Маркс К. 47
Марченко Г.В. 11
Матезонский Константин 115
Мацо К. 80
Медведь М.М. 252
Медвидь Н.Э. 11
Мейсарош Б.Н. 11
Мелика Г.И. 11
Мельник Л.О. (Мельник Л.А.) 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 26, 88, 91, 95, 109, 114, 131, 214, 223, 224, 234, 252
Мельник О.Є. 16
Мешко І. (Мешко І.М.) 11, 15
Микитась В.Л. 1, 2, 26
Михайлович С.А. 11
Мищенко Н.П. 11
Мищенко С.А. 11
Морохович В.С. 25
Москаленко В. 170, 203
Мушинка М. 23

Н

Найпавер К.С. 115
Неточасв В.І. (Неточаев В.И.) 1, 2, 11
Ніршберг М.Н. 230

О

Олаг В.И. 11
Олаг Г.М. 23, 108
Олашин М.В. (Олашин Н.В.) 10, 15, 16, 19, 22, 25, 27, 90, 94, 171, 172, 187, 195, 196, 208, 212, 247, 248, 251
Опіярі В.І. 18, 95
Орос В.И. 11
Островська А. 54
Офіцинський Р.А. 15, 89

П

Павленко Г.В. 11, 94, 221
Пагіря В. 22, 23, 27, 197, 198
Падяк В.І. 14, 18, 23, 179, 187, 227, 232
Пальок В.В. 11
Панчук Н.М. 184
Панько С.С. 11
Пащенко С. 110
Пердук Я.Б. 11
Петрище П.А. 89
Пеца Оксана 18
Писарев А.В. 11
Підгірний В. 165
Пітюлич М.І. 114
Платонова О.Є. 37
Повхан І.Г. 11
Пожар І. 147
Пойда С. 191
Половка М.В. 113
Поп В.С. 11, 16, 18, 91, 95
Похияк М.І. 64, 141, 143
Почекутова О.І. 8, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 28, 91, 95, 116, 143, 157, 168, 180, 192, 193, 234
Поштак А.Ю. 99

Р

Распопін П.Ф. 2, 217
Роман М. 23
Росул О. 173
Рот А.М. 11
Ротман Н.Е. 11
Рудловчак О.М. 18, 23, 93, 101, 121, 187
Рудницький С.Л. 124, 130
Рушак М. 7
Рушак М.Ю. 16, 218, 220, 222

С

Сабодош І.В. (Сабодош И.В.) 11, 18, 95, 153
Савченко Н.І. 99
Сагарда В.В. 11

Сак Ю.М. 11, 16, 18, 26, 28, 95
Самусь М.П. 238, 243
Світлична Людмила 18
Сегеда В.М. 11
Сенько І.М. 16, 21, 22, 23, 95. 112, 121, 199
Симулик М.В. 11
Ситник К.М. 20
Сівак О. 173
Скриглякова Н. 29
Скунць Петро 173
Слепньова С.П. 18, 219
Сливка В.Ю. 181, 190
Сливка І.М. 3
Слуцька Є.Й. 249
Смеренська А. 110
Смільгіна Н.І. 231
Смочко Л.О. 109, 224, 241
Соловьев С.М. 9
Сопко Т.М. 11
Сорока Софія 18, 125, 128, 129, 134, 183, 204, 210, 216
Сорока В.М. 235, 238
Спивак Б.И. 11
Сталин 9
Стародымова Э.Р. 11
Степанова Г. 110
Суботіна Л. 205
Сюсько М.И. 11

Т

Талапканич М. 16
Таловиря А. 111
Тимко М.И. 11
Тимченко І. 110
Тодавчич Н. 209
Токар Маріан 191, 246
Торич Золтан 18
Трещак М.І. 241
Троян М.В. 11, 15
Тупиця І.І. 3
Туренко Т.В. 7, 8, 9, 10, 11, 16, 18, 20, 109, 114, 219, 224, 234
Туряница В.В. 11, 15

У

Уралій Павол 11
Українка Леся 63

Ф

Фабіян М.П. 11
Фасулаті К.К. 135
Федака Михайло 210
Федака Д.М. 19
Федака Павло (Федака П.М.) 21, 27, 130, 195, 206, 215
Федака П.П. 215
Федака С.Д. 16, 18, 20, 22, 24, 28, 200
Федака Я.І. 90
Фединишинець В. 16, 18, 23, 28, 252
Федоранич В. 18
Фекета І.І. 11
Ференц II Ракоці 15
Фесенко О.М. 37
Фодо Ш.Л. 11

Х

Хайнас В.В. 11
Хланта О.В. (Хланта А.В.) 11, 15, 23, 107, 113
Холопенков І. 217
Худанич В.І. 11

Ц

Цапович А.В. 11
Цвіркун Ірина 18

Ч

Чаварга І.М. 11
Чаянов А.В. 9
Чейпеш Э.П. 11
Чендей Іван 241
Чепур Д. 135
Черніловська Н. 145
Чехов А.П. 30
Чубуков Я.А. 11
Чумак Василь 18, 223

Чумак Т.М. 11
Чучка П.П. 11

Ш

Шарган Г.З. 21, 27, 28, 106, 107, 112, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 122, 124, 125, 126, 127, 130, 193
Швед Е.В. 28
Шевера В.С. 131
Шевченко Т.Г. 1
Шимон Л.Л. 131
Шин М.Ф. 11
Шовш К.К. 11, 15
Шпильова Л.М. 12
Шпиталь Р. 169
Штернберг Я.І. (Штернберг Я.И., Янош Вароді-Штернберг) 10, 11, 13, 14, 15, 90, 98
Штефуrowsкий С.С. 11
Шульга І.Г. (Шульга И.Г.) 11, 12

Щ

Щербей О.А. 225, 226
Щобей О. 173

Ю

Юрченко Валерія 18

Я

Ямалова С.И. 11
Ясницька М. 13
Ясько Н.Г. 11
Яценко Борис 18

Zimomrja Mikola 18, 104

ПОКАЖЧИК ОСНОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

авт. – автор	зб. – збірник
акад. – академія	ЗОУНБ – Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека
берез. – березень	іл. – ілюстрація
б.в. – без видавництва	ін-т – інститут
б-ка – бібліотека	іст. – історичний
бібліогр. покажч. – бібліографічний покажчик	карпат. – карпатський
библиогр. указ. – библиографічний указатель	квіт. – квітень
біогр. – біографія	комент. – коментар
верес. – вересень	конф. – конференція
вид-во – видавництво	лип. – липень
вип. – випуск	листоп. – листопад
від. – відділ	л-ра – література
від-ня – відділення	літ. – літературний
відп. за вип. – відповідальний за випуск	лют. – лютий
вл. кор. – власний кореспондент	навч. – навчальний
вступ. ст. – вступна стаття	народж. – народження
груд. – грудень	наук. – науковий
держ. – державний	нояб. – ноябрь
довід. – довідник	об-ня – об'єднання
довід.-бібліогр. від. – довідково-бібліографічний відділ	обкл. – обкладинка
доповн. – доповнений	обл. – обласний
енцикл. – енциклопедія	об-во – обшество
жовт. – жовтень	орг. – організація
журн. – журнал	отв. ред. – ответственный редак- тор
зав. – завідувач	оформл. – оформлення
закарпат. – закарпатський	передм. – передмова
	переробл. – перероблений
	підгот. – підготував
	повідомл. – повідомлення
	поз. – позиція

портр. – портрет
присвяч. – присвячений
ред. – редактор
реком. – рекомендаційний
реферат. – реферативний
рец. – рецензія
річн. – річник
розд. – розділ
рос. – російський
сер. – серія
серп. – серпень
січ. – січень
слов. – словник
сост. – составитель
ст. – стаття
т-во – товариство
т. – том
трав. – травень
угор. – угорський
ужгор. – ужгородський
уклад. – укладач
укр. – український
ун-т – університет
упорядкув. – упорядкування
упр. – управління
ф-т – факультет
факсим. вид. – факсимільне
видання
ч. – частина
черв. – червень

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Вечірнє Мукачево. Мукачево. Закарпатська область
Вісник Книжкової палати. Київ
Вісник Хустщини. Хуст. Закарпатська область
Вісті Ужгородщини. Ужгород
Джерело : український реферативний журнал. Київ
Друг читача. Київ
Дукля. Пряшів (Словаччина)
Європа-центр. Ужгород
Єдинство-плюс. Ужгород
Закарпатська правда. Ужгород
Карпатська панорама. Берегово. Закарпатська область
Карпатська Україна. Ужгород
Карпатський край. Ужгород
Комсомольський прапор. Івано-Франківськ
Молодь Закарпаття. Ужгород
Молодь Закарпаття-реформа. Ужгород
Неділя. Ужгород
Нова свобода. Ужгород
Нове життя. Пряшів (Словаччина)
Новини Закарпаття. Ужгород
Новинка. Ужгород
Орбіта-логос. Ужгород
Погляд. Ужгород
Подкарпатська Русь. Ужгород
Просвіта. Ужгород
Радянський студент. Ужгород
Ратуша. Ужгород
РІО-інформ. Ужгород
Світогляд. Ужгород
Слово педагога. Слупськ (Польща)
Советское славяноведение. Москва
Соціал-демократ. Ужгород
Срібна Земля. Ужгород
Срібна Земля-фест. Ужгород
Старий Замок. Мукачево
Старий Замок. Паланок. Мукачево

Трембіта. Ужгород
Трибуна. Ужгород
Ужгород. Ужгород
Ужгородський університет. Ужгород
Фест. Ужгород
Kárpátaljai szemle. Ужгород
Ung Vidéki Hírek. Ужгород

В царині бібліографії

*Вибрані статті О.Д. Закривидороги.
Спогади, інтерв'ю*

*Бібліографія – дивовижна галузь
діяльності. Вона виховує абсолютну
точність, ерудицію і ґрунтовність,
ґрунтовність у всіх значеннях...
Слава бібліографічним працям
і слава бібліографам!*

Д.С. Лихачов

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ (1945–1975 рр.) (До 55-річчя Ужгородського державного університету)

Видавнича діяльність Ужгородського університету розпочалась одразу після його заснування. Уже в перші роки при університеті працювала невелика, з ручним набором, типографія, підпорядкована Міністерству вищої освіти УРСР, яка існувала по 1964 рік.

Типографія обслуговувала виключно університет. В ній друкувалися учбово-методичні посібники, конспекти лекцій, контрольні завдання для студентів-заочників, різна службова документація, а з 7 листопада 1951 року – і щотижнева багатотиражна газета «Радянський студент» (по 7 листопада 1952 р. [№1–31] виходила під назвою «За більшовицькі кадри»).

Науковці університету одержали можливість друкувати свої наукові праці, навчальні посібники, допоміжні матеріали, пов'язані з навчальним процесом, в університетській типографії.

Так, уже в 1947 році було надруковано «Короткий визначник рослин Закарпаття» проф. Ярошенка П.Д., перший випуск «Наукових записок», «Тези доповідей першої наукової сесії», яка підсумувала дослідницьку роботу в молодому вузі за 2 роки; каталоги насіння, програми для заочного відділення та інші матеріали.

Але незначна потужність університетської типографії (приблизно 100 друкованих аркушів на рік), відсутність свого видавництва гальмували випуск праць науковців. Тому університет неодноразово ставив питання про необхідність відкриття університетського видавництва, про надання нашому університету права самостійно, на місці, видавати наукову продукцію та про доукомплектування типографії лінотипною машиною [1].

У 1953 році Головним управлінням університетів та юридичних вузів СРСР видання наукових праць, підготовлених в УжДУ, було доручено Київському університету [2].

Труднощі з проходженням наукових робіт від редагування в Києві до друкування в ужгородських типографіях затримували своєчасний вихід наукової продукції.

Ці обставини викликали постановку питання 8 грудня 1953 р. перед Управлінням університетів і природничих вузів СРСР про прикріплення УжДУ до видавництва Львівського університету, при якому з січня 1954 р. згідно з розпорядженням Міністерства культури СРСР було створено статутне видавництво, на яке покладалося обслуговування видавничих потреб вузів і науково-дослідних установ західних областей УРСР [3].

Ужгородський держуніверситет з січня 1954 року було прикріплено до Львівського університету.

В 1947 р. в Ужгородському держуніверситеті було розпочато випуск періодичного видання – «Наукові записки».

За період з 1947 по 1963 р. вийшло 50 томів (українською або російською мовами, т. 48 не виходив). Виходили ці видання в основному серіями та окремими тематичними збірниками. Надруковано в них 686 наукових статей, що становить близько 540 друкованих аркушів.

У відповідності з наказом по Головному управлінню університетів МВО СРСР № 503 від 31 липня 1948 р. «Про впорядкування видавничої діяльності університетів» [4] та на підставі рішення Вченої Ради УжДУ від 20 лютого 1949 р. наказом ректора (№ 24 від 22. III. 1949 р.) було призначено редколегію з видання «Наукових записок» під головуванням ректора університету А.М. Курішко.

На початку 1950 р. було розроблено «Положення про видання «Наукових записок» Ужгородського держуніверситету», «Правила для авторів», «Вимоги до рецензентів, техредактора типографії та до машинопису наукової роботи», а також «Положення про редакційно-видавничу раду, редакційну колегію і редакторів».

З 1953 року редакційно-видавничу діяльність УжДУ здійснювала редакційно-видавнича рада під головуванням ректора доц. Ткаченко Г.В., затверджена 30 грудня 1953 р. наказом 1188 р/с по управлінню університетів і юридичних вузів [5].

Пізніше редакційно-видавничі ради очолили ректори вузу – проф. І.І. Ленарський, а з 1963 р. – проф. Д.В. Чепур. В обов'язки факультетських редакційних колегій входила підготовка, обговорення і рекомендації

дація до друку рукописів наукових досліджень та відхилення рукописів, що не заслуговують публікування.

Вже в перші роки існування університету плідно працювали історики, які підготували до друку декілька томів «Наукових записок», присвячених питанням історії і, зокрема, вивченню історії Закарпаття та сусідніх країн.

Починаючи з 1954 р. виходять ряд томів, присвячених знаменним датам: 300-річчю возз'єднання України з Росією (т. 9), 40-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції (т. 27), 40-річчю Радянської України (т. 30), 20-річчю возз'єднання українських земель в єдиній Українській Радянській соціалістичній державі та 15-річчю визволення Закарпаття Радянською Армією (т. 39) та питанням історії Закарпаття (тт. 29, 30).

Результатом вивчення історії країн колишнього соцтабору був вихід у світ тематичних збірників – «Питання історії Угорщини», присвячений 40-річчю Угорської Радянської Республіки (т. 38) та «Питання новітньої історії Чехословаччини і Румунії» (т. 50).

Два тематичних збірники (тт. 43, 44), підготовлені істориками та економістами вузу, висвітлюють важливі, на той час мало вивчені, питання краю – «Питання генезису капіталізму на Україні (на матеріалах Закарпатської області XVIII–XIX ст.)» та «Питання розвитку народного господарства Радянського Закарпаття».

Філологами університету підготовлено до друку 14 випусків. В них – результати вивчення літературного процесу на Закарпатті, творчості письменників краю, особливостей мови та стилю художніх творів, міжмовні та літературні контакти.

Враховуючи велике значення вивчення діалектних явищ для пізнання історичного розвитку загальнонародної мови та вивчення говорів Закарпаття, кафедра української мови УжДУ підготувала чотири випуски Діалектичного збірника. Вони вийшли з друку черговими томами «Наукових записок»: вип. 1 (т.14, 1955); вип. 2 (т. 26, 1957); вип. 3 (т. 34, 1958); вип. 4 (т. 42, 1960).

Першим та четвертим випуском Діалектологічного збірника кафедра видала працю доц. Дзєндзелівського Й.О. «Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР» (лексика), ч. 1 (1958), ч. 2 (1960), яка була високо оцінена мовознавчою громадськістю.

У двох випусках т. 25 (1957) та т. 33 (1958) опубліковано праці літературознавців вузу. Т. 25 присвячений 100-річчю з дня народження І.Я. Франка.

Не менш плідною була і видавнича діяльність науковців біологічного факультету, які підготували до друку 10 випусків «Наукових записок». Окремими випусками біологічної серії були опубліковані матеріали двох конференцій. Так, у 21-му томі «Наукових записок» (1956) «Вивчення тваринного світу Радянських Карпат (1945–1955)» опубліковано матеріали ювілейної конференції, скликаної Ужгородським університетом в ознаменування 10-річчя возз'єднання Закарпаття з Українською РСР і 10-річчя УжДУ з вивчення тваринного світу Закарпаття.

40-й том «Наукових записок» – «Фауна и животный мир Советских Карпат» містить матеріали другої міжвузівської конференції, скликаної УжДУ в грудні 1958 р., по вивченню фауни і тваринного світу Радянських Карпат. Наукові праці зоологів з питань шкідливої і корисної фауни Закарпаття були опубліковані в 11-му томі «Наукових записок» (1955).

Із 7 випусків «Наукових записок», підготовлених науковцями медфаку, 4 – медичні збірники, із них 2 – тематичні: «Некоторые вопросы охраны материнства и детства» (т. 45, 1961) та «Актуальные вопросы акушерства и гинекологии» (т. 47, 1962).

Роботи хіміків, фізиків, математиків опубліковані у трьох томах – 12 (1955), 18 (1957), 22 (1957).

Окремими випусками «Наукових записок» вийшов збірник дисертантів (т. 41, 1959) та збірник робіт аспірантів (т. 49, вип. 1, 1962).

Кращі роботи студентів, об'єднані в збірник наукових робіт, опубліковані в 5-му томі «Наукових записок», який вийшов у 1952 р. у двох випусках: вип. 1 – роботи з історії та філології, вип. 2 – з біології та медицини. В них надруковано 21 студентську наукову роботу, які були виконані в період першого п'ятиріччя існування університету.

У період з 1957 по 1963 р. періодично виходили «Доповіді та повідомлення» (українською та російською мовами) по серіях із самостійною нумерацією кожної серії – всього 30 випусків.

«Доклады и сообщения. Серия физико-математических и исторических наук» № 5 (1962) містить доповіді XVI щорічної наукової сесії УжДУ, яка відбулася 12–19 лютого 1962 р.

В «Доповідах та повідомленнях. Серія філологічна», № 3 (1958) опубліковано матеріали першої Ужгородської міжвузівської конференції, присвяченої вивченню карпатських говорів, а № 8 (1962) філологічної серії присвячений 250-річчю з дня народження М.В. Ломоносова. В цих виданнях опубліковано 772 доповіді та повідомлення науковців.

З 1963 р. стали виходити «Тези доповідей та повідомлення» (по серіях) до щорічних внутрішньовузівських підсумкових конференцій.

У період з 1963 по 1967 р. були надруковані тези доповідей та повідомлень до 17-ї (1963), 18-ї (1964), 19-ї (1965), 20-ї (1966), 21-ї (1967) наукових конференцій професорсько-викладацького складу УжДУ та конференції, присвяченої 20-річчю утворення університету (1965). В цих виданнях надруковано 1517 статей науковців, що становить близько 418 друк. арк.

У видавничій діяльності університету значне місце приділялось підготовці до друку матеріалів обласних, міжвузівських, республіканських та всесоюзних конференцій, шкіл, нарад, симпозіумів.

У 60-ті роки опубліковано тези доповідей та повідомлень ряду внутрішньовузівських тематичних конференцій, присвячених важливим подіям в житті нашої країни та сусідньої Угорщини: 60-річчю II-го з'їзду РСДРП (1963), 20-річчю визволення Закарпаття Радянською Армією (1964), 45-річчю Угорської Радянської Республіки (1964), 20-річчю визволення Угорщини від фашистського гніту (1965).

В період 1964–65 рр. вийшли з друку тези доповідей та повідомлень п'яти наукових конференцій, присвячених життю і творчості українських письменників М.М. Коцюбинського, О.Ю. Кобилянської, Т.Г. Шевченка (1963), М.Т. Рильського, О. Духновича (1965).

Результати досліджень науковців медфаку за 1960–67 рр. опубліковані в матеріалах наукових конференцій з питань теоретичної і практичної медицини, проведених університетом разом із Закарпатським обласним відділом охорони здоров'я та обласними науковими товариствами з різних галузей медицини. Серед цих видань слід назвати: доповіді та повідомлення «Первой областной научно-практической конференции акушеров-гинекологов Закарпатья» (1960), «Второй обласной конференции невропатологов и психиатров Закарпатья» (1960), «Материалы совещания по проблеме: витамины в неврологии и 3-ей областной научной конференции невропатологов и

психиатров Закарпаття» (1962); тези доповідей і повідомлень першої обласної наукової конференції (1963), обласних науково-практичних конференцій фтізіатрів (1965), з питань патогенезу і терапії дерматозів (1960), ювілейних клінічних конференцій медичних працівників Закарпатської області (1965, 1967).

У 60–70-х рр. посилилась також видавнича діяльність університету по підготовці до друку матеріалів республіканських та міжвузівських конференцій, проведених університетом разом з Інститутами АН УРСР та іншими науковими закладами.

Так, в 1965 р. були опубліковані «Тези доповідей та повідомлень до наукової сесії, присвяченої 20-річчю завершення возз'єднання українських земель в єдиній Українській державі», а в 1968 р. – Програма і тези доповідей республіканської міжвузівської наукової конференції «Економічне співробітництво соціалістичних країн – зразок втілення в життя ленінських ідей пролетарського інтернаціоналізму».

Великою подією в житті вузу було святкування 50-річчя Великого Жовтня та 25-річчя Радянської влади на Закарпатті. В опублікованих матеріалах наукової сесії «Великий Жовтень і розквіт возз'єданого Закарпаття» (1970) та республіканської наукової конференції «Соціалістичні перетворення на Закарпатті за 25 років Радянської влади» (1970) висвітлені історичні зміни на Закарпатті за радянські роки.

В 1970–71 рр. публікуються матеріали двох республіканських наукових конференцій – «Боротьба угорського народу за соціалізм», проведеної УжДУ разом з Інститутом історії АН УРСР і присвяченої 50-річчю проголошення Угорської радянської Республіки (1970), та «Питання міжнародного комуністичного руху», присвяченої 50-річчю утворення Комуністичної партії Чехословаччини (1971). В цьому ж році виходять в світ тези доповідей другої зональної конференції «Социальное планирование и совершенствование управления на промышленных предприятиях».

Матеріали республіканської наукової конференції «Культура і побут населення українських Карпат», організованої і проведеної Ужгородським університетом, Інститутом етнографії ім. М.М. Міклухо-Маклая АН СРСР та Інститутом мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т. Рильського АН УРСР, були видані двома збірниками у 1972 та 1973 роках.

Ужгородський державний університет, який визнаний рішенням колегії МВ і ССО УРСР від 8 травня 1970 р. головним вузом по науковій розробці теми «Інтернаціональне виховання студентської молоді», провів дві міжвузівські наукові конференції «Інтернаціональне виховання студентської молоді», матеріали яких були опубліковані в 1972 р. (першої), 1975 р. (другої), а в 1976 р. вийшла монографія з цієї тематики.

До другої річниці міжнародної Наради комуністичних і робітничих партій 1969 р. в університеті було проведено міжвузівську наукову конференцію «Ідеї пролетарського інтернаціоналізму – джерело дружби і співробітництва соціалістичних країн», матеріали якої видані у 1972 році. Республіканська наукова конференція 1974 р. «Зміцнення світової соціалістичної системи – торжество ідей пролетарського інтернаціоналізму» приурочується 5-й річниці міжнародної Наради комуністичних і робітничих партій 1969 р. та XXV-річчю утворення Ради Економічної Взаємодопомоги. Матеріали конференції опубліковані окремим збірником і вийшли з друку в 1975 р.

Результатом плідної роботи науковців філологічного факультету було спільне видання з українським Комітетом славістів «Тез доповідей V міжвузівської республіканської славістичної конференції» (1962), видання «Тез доповідей та повідомлень міжвузівської конференції з питань теорії та методики викладання іноземних мов» (1964) та «Розвиток української радянської новели» (1966).

Головні результати наукових досліджень вчених природничих факультетів опубліковані в тезах доповідей або матеріалах міжвузівських конференцій і нарад.

Так, біологами опубліковано матеріали міжвузівських конференцій «Екологія насекомых и других наземных беспозвоночных Советских Карпат» (1964), «Флора и фауна Украинских Карпат» (1965); фізиками – матеріали трьох нарад з фізики і технології тонких плівок складних напівпровідників (1966, 1972, 1975), проведених разом з науковою радою з проблем фізики напівпровідників АН УРСР та тези доповідей «Республиканского симпозиума по фотоэлектрическим, электролюминесцентным и полевым полупроводниковым приборам» (1969); хіміками – тези доповідей та повідомлень XII-ої Української республіканської конференції з органічної хімії, проведеної разом з Інститутом органічної хімії АН УРСР, Українським, Закарпатським і

Київським обласним правлінням ВХТ ім. Д. І. Менделєєва; медиками – тези доповідей міжвузівських науково-практичних конференцій з проблем патогенезу і лікування серцево-судинної системи (1960), двох конференцій «Актуальные вопросы акушерства и гинекологии» (1963, 1965), «Нейрогуморальная регуляция в норме и патологии» (1965), конференції з фізіології мікроорганізмів (1965, 1969) та об'єднаної конференції, присвяченої 20-річчю возз'єднання Закарпаття з Радянською Україною – «Ревматизм» (1965).

Ужгородський державний університет став традиційним центром проведення різних всесоюзних конференцій, симпозиумів і шкіл.

Лише з теорії квантових полів і елементарних частинок в Ужгородському університеті проведено чотири конференції, матеріали яких опубліковані: першої (ч.1 – 1958, ч.2 – 1957), другої (1960), третьої (1961), шостої (1965).

У наступні роки зростає кількість проведених конференцій. В 1969 р. публікуються тези лекцій П'ятої Всесоюзної школи з ядерної фізики та тези доповідей «Третього Всесоюзного симпозиума по полупроводникам сложного состава», які містять матеріали з проблем одержання і дослідження фізико-хімічних і фізичних властивостей напівпровідникового складного складу. В 1970 р. Ужгородський університет та наукова рада з хімії та технологій напівпровідників АН СРСР підготувала матеріали вищезгаданого симпозиуму «Некоторые вопросы химии и физики полупроводников сложного состава» – перше зібрання матеріалів з складних напівпровідників, яке в деякій мірі відображало стан експериментальних і теоретичних досліджень, виконаних в цій галузі.

У цьому ж році опубліковано матеріали другої Всесоюзної школи з фізики поверхні напівпровідників, проведеної разом із Московським університетом.

Тези доповідей другої і п'ятої всесоюзних конференцій з фізики елементарних і атомних зіткнень, проведених в Ужгородському університеті разом з Фізико-технічним інститутом ім. А.Ф. Іоффе АН СРСР, були опубліковані відповідно в 1962 та 1972 рр.

У період 1974–1975 рр. вийшли в світ тези доповідей VIII Всесоюзної конференції «Проблемы исследования свойств сегнетоэлектриков», ч.1 і ч.2 (1974) та тези доповідей «IV Всесоюзной конференции по спектроскопии вакуумного ультрафиолета и взаимодействие излуче-

ния с веществом (ВУФ-75)», а також матеріали Всесоюзного Пленуму наукового товариства гастроентерологів «Современные методы лечения гастроэнтерологических больных» (1975).

В Ужгородському університеті разом з Інститутом мовознавства АН СРСР проведено «Всесоюзную конференцию по вопросам финно-венгерского языкознания» (1963) та «Совещание по общеславянскому лингвистическому атласу» (1973). Тези доповідей опубліковано.

Приділялась увага видавництву збірників молодих науковців та аспірантів, а також студентських конференцій. За 30-річчя опубліковано матеріали чотирьох конференцій молодих вчених (1965, 1966, 1969), п'ять збірників матеріалів конференцій аспірантів (1965, 1969, 1970) та матеріали першої наукової студентської конференції (1949), 17-ї (1964), 18-ї (1965) наукових внутрівузівських студентських конференцій та тези доповідей XII Всесоюзної археологічної студентської конференції, проведеної в Ужгородському університеті в 1966 р.

До кожної конференції видавались програми, хід наукових конференцій висвітлювався в періодичній пресі.

З 1953 р. значна увага нашими науковцями приділялась і підготовці підручників, наукових посібників, конспектів лекцій, практикумів, які повинні сприяти поглибленню знань у студентів з малорозроблених і малоджерельних спецкурсів та спецсеминарів як з природничих, так і з гуманітарних дисциплін. Одними з перших внутрівузівських підручників та навчальних посібників були «Нариси з історичної граматики української мови» Бевзенка С.П. (1953), «Історія хімії: посібник для хімічних факультетів та природничих факультетів педагогічних інститутів» Орловського С.Т. (1959).

За 60–70-і роки видання підручників, навчальних посібників помітно зросло. З'являються роботи: «Нариси історії революційно-визвольного руху трудящих Закарпаття в 1917–1923 рр.» Баженової Н.П. (1962), «Посібник для практичних занять з історичної граматики української мови» Галаса К.Й., Лизанця П.М. (1966), «Латинська мова» Сака Ю.М. (1972), «Многозначні структури» Василенка Ю.А. (1972), «Акушерський фантом» Ганича М.М. (1971), «Народні балади угорського населення Закарпаття» Лизанця П.М., Васовчик В.Ю. (1974), «Производные причинные предлоги в славянских языках» Токаря Г.С. (ч. I – 1973 р., ч. II – 1974 р.), «Промислові звірі Радянських Карпат» Туряніна І.І. (1974). Вдруге доповнений і перероблений учбо-

вий посібник «Полевое изучение наземных безпозвоночных» Фасулаті К.К. вийшов під грифом МВ і ССО СРСР для студентів біологічних спеціальностей університетів.

На основі багаторічної науково-педагогічної роботи з студентами та власного досвіду по керівництву курсовими, дипломними роботами і враховуючи досвід, почерпнутий із цілого ряду інших методичних джерел аналогічного типу, написано ряд посібників досвідченими науковцями нашого вузу. Серед авторів посібників – професори Фасулаті К.К. («Методика выполнения и техника оформления дипломной работы по биологическим и смежным наукам», Ужгород, 1963) та Троян М.В. («Методичні поради до написання дипломних робіт з історії», Ужгород, 1964), доценти Добош В.І. («Методичний поради по написанню курсових та дипломних робіт з української мови», Ужгород, 1964) та Баглай Й.О., Бендзар Б.П. («Поради для написання курсових і дипломних робіт із зарубіжної літератури: на допомогу студентам факультету іноземних мов», Ужгород, 1971), який вийшов вдруге переробленим і доповненим виданням у 1973 р.

Наступним і найчисленнішим видом внутрішньовузівських видань є конспекти лекцій зі спецкурсів. Серед них помітне місце займають конспекти лекцій: «Торжество ленінських принципів атеїстичного виховання трудящих на Закарпатті» Болдижара М.М. (1974), «Розвиток двох форм соціалістичної власності в єдину комуністичну власність» Шеневідька А.К. (1963); «Розвиток соціалістичної промисловості західних областей УРСР (1946–1960)» Арсентьева М.В. (1970), «Археологічні пам'ятки Закарпаття» Балагурі Е.А. (1971), «Становище селянства Закарпаття в 20-х роках ХХ ст.» Божук Г.В. (1971), «Революційний робітничий рух в Угорщині в 1917–1939 рр.» Гранчака І.М. (1972), «Боротьба трудящих України проти білогвардійської армії Денікіна» Міщенко С.О. (1963), «Революційна боротьба селянства Закарпаття в 20–30-х рр. ХХ ст.» Ілька В.І. (1974), з філологічних наук: «Партійність літератури» Балеги Ю.І. (1965), «Образ В.І. Леніна в угорській поезії» Гортвай Е.Ф. (1970), «Конспект лекцій з курсу української діалектології» Дзєндзелівського Й.О. (1966), «Синтаксис українських південно-карпатських говорів» Добоша В.І. (ч. I – 1971 р., ч. II – 1972 р.), «Образ В.І. Леніна в українській радянській поезії» Лакизи М.П. (1970), «Українська літературна критика кінця ХІХ–початку ХХ століть» Пономарьова П.П. (1965), «Складні речення ускладненого типу в сучасних слов'янських

мовах» Симулика М.В. (1974), «Принципы и приемы создания сатирического образа: На материалах творчества Салтыкова-Щедрина и Маяковского» Толстова Є.П. (1974), «Антропонімія Закарпаття» Чучки П.П. (1970); з фізичних наук: «Оптичні властивості напівпровідників» Борця О.М. (ч. I – 1972 р., ч. II – 1973 р.), «Текст лекцій по курсу «Спеціальні методи сучасної астрофізики» Братійчук М.В. (1975), «Фізичні основи медичної електроніки» Братасюка М.М., Сагарди В.В., Фантича А.М. (1975), «Атомна і молекулярна спектроскопія» Жукової С.Л. (1974), «Конспект лекцій з фізики для студентів загальнотехнічного факультету. Молекулярна фізика і термодинаміка» Кишка С.М., Сірого С.І. (1966); з математичних наук: «Модулі над кільцями» Дроботенка В.С. (1973), «Ітераційний метод інтегрування диференціальних рівнянь з часткових похідних з запізнюючим аргументом» Ковача Ю.І. (1974); з медичних наук: «Сучасний стан вчення про хворобу Боткіна» Кишка О.М. (ч. I – 1972 р., ч. II – 1975 р.), «Курс клінічних лекцій з ревматології» Мельника І.О. (1972), «Фармакологія гормональних та вітамінних препаратів» Нлегатської Г.В., Кочергана В.В., Григи І.В. (1972), «Конспекти лекцій з окремих розділів патологічної фізіології» проф. Голіцинської М.Т.; по курсу біохімії: проф. Пащенко О.Ю.; лекції з курсу «Основи лікувального харчування» проф. Туркельтауба М.С. та інші; з хімічних наук: «Конспект лекцій з кристалохімії» Ворошилова Ю.В. (1973).

Одним із видів наукових публікацій є практикуми – науково-методичні посібники для виконання лабораторних та практичних робіт. Серед них «Загальний фізичний практикум» (ч. I – 1963 р., ч. II – 1964 р.) Чепура Д.В., Сірого Є.І. для студентів вечірнього та заочного відділень фізико-математичних, хімічних, загальнотехнічних вузів УРСР, а «Загальний фізичний практикум» (ч. III – 1966) Сірого Є.І. допущено МВ і ССО УРСР як учбовий посібник для студентів загальнонаукових і загальнотехнічних факультетів вузів УРСР; «Практикум з вищої математики» (ч. I – 1964 р., ч. II – 1965 р.) Хічія О.Ф.; «Практикум по вищій математиці» (1963) Севбо В.І., «Малий практикум по зоології» (1968, 1969) Довганя О.Р., Крочка Ю.І.

Протягом 30 років у різних видавництвах («Вища школа», «Радянський письменник», «Наукова думка», «Карпати») вийшло понад 80 монографічних досліджень з найрізноманітніших галузей наук, які привернули увагу широкої громадськості далеко за межами Закарпаття.

Питанням з історії минулого комуністичної організації Закарпаття, Чехословаччини, Угорщини, боротьби робітничого класу, селянства за соціальне і політичне звільнення, про вплив Великого Жовтня на революційну боротьбу трудящих за встановлення Радянської влади на Закарпатті присвячені наукові дослідження Белоусова В.І. «На шляху до перемоги. З історії комуністичної організації Закарпатської України 1929–1938 рр.» (1958), Ротмана М.Є. «Напередодні другої світової війни. З історії Закарпатської комуністичної організації 1933–1938 рр.» (1964), Хайнаса В.В. «Боротьба комуністичної партії Угорщини за єдиний робітничий народний фронт проти фашизму і війни 1933–1939 рр.» (1969), Гранчака І.М. «Робітничий рух в Угорщині 1919–1925 рр.» (1968), Пруниці С.Ю., Хланти О.В. «Боротьба за перемогу пролетарського інтернаціоналізму в Чехословацькому робітничому русі 1918–1938 рр.» (1974), Співака Б.І., Трояна М.В. «40 незабутніх днів. З історії боротьби за Владу Рад на Закарпатті в 1919 році» (1967), Трояна М.В. «Угорська Комуна» (1970), Ілька В.І. «Закарпатське село на початку ХХ ст. (1900–1919)» (1973); про минуле і славне сьогодення міста Ужгорода: господарське, наукове і культурне життя йдеться в монографії Гранчака І.М., Палька В.В. «Місто над Ужем» (1973), питання радянсько-угорського співробітництва, розвитку педагогічної думки та народної освіти в Угорщині розглянуто в працях Худанича В.І. «Радянсько-угорське співробітництво в 1945–1948 роках» (1974), Гомонная В.В. «Народное образование в Венгрии» (1972), «Педагогічна думка в Угорщині» (1969); проблемі критики ідеології реформізму присвячена монографія Голдовського Л.Й. «Реакційна суть ідеології реформізму» (1974); розвиткові літератури Закарпаття, питання народності і партійності літератури, вивчення життя, творчості, літературної діяльності ряду письменників присвячені монографічні дослідження Балеги Ю.І. «Художні відкриття чи правда факту» (1969), Микитася В.Л. «Давня література Закарпаття. Нариси літератури Закарпаття доби феодалізму» (1968), Лакизи М.П. «Іван Ле. Критико-біографічний нарис» (1958), Попа В.С. «Юрій Гойда. 1919–1955 рр.» (1958), Чумака В.Г. «Семен Скляренко: Літературно-критичний нарис» (1972), Гурницького К.І. «Кримський як історик» (1971); міжмовні контакти розглянуто в дослідженнях Дзензелівського Й.О. «Українсько-західнослов'янські лексичні паралелі» (1969), Рота О.М. «Розвиток угорської мови. Угорсько-східнослов'янські мовні взаємини» (1968); наукові спостереження з

питань біології та медицини знайшли своє відображення в роботах Бубряка І.І. «Південні культури в Карпатах» (1968), Комендара В.І. «Форпосты горных лесов» (1966), Гірица А.А. «Аттрактанты короада типографа и этномофаги важнейших лесных насекомых Украинских Карпат» (1975), Фодора С.С. «Флора Закарпаття» (1975), Погоріляка Й.М. «Короіди та біологічні основи боротьби з ними» (1973), Бакшеєва М.С. «Применение гермицидина С в акушерстве и гинекологии (экспериментально-клиническое исследование)» (1954), Котелянського Е.О. «Внутриглазные опухоли» (1974), Травінської М.О. «Лікування хронічного алкоголізму» (1971).

Чимало зусиль приклали викладачі та співробітники університету для підготовки колективних праць, зокрема науково-тематичних збірників, які увійшли в практику видання з кінця 50-х років.

Уже в 1957 р. виходять перші випуски збірника статей «Некоторые проблемы современной физики ядра и элементарных частиц» (відп. ред. Ломсадзе Ю.М.) та «Сборник рефератов научных работ медицинского факультета» (відп. ред. Бакшеєв М.С.). Колективом медичного факультету разом з Київським науково-дослідним Інститутом клінічної медицини ім. акад. Н.Д. Стражеско та Науковим Терапевтичним товариством УРСР видано декілька збірників: «Ревматизм и борьба с ним» (відп. ред. Г.Е. Марантіди) (К., 1968), в якому представлені роботи науковців провідних інститутів країни, частина із них обговорена на Ужгородській конференції по проблемі «Ревматизм»; «Болезни сердечно-сосудистой системы» (відп. ред. А.Л. Лихнева) (К., 1969); «Ревматизм и пороки сердца» (відп. ред. І.М. Мельник) (К., 1970), більша частина статей якого була обговорена на Ужгородській конференції, присвяченій 25-річчю воз'єднання західних областей України з Радянською Україною; монотематичний збірник «Декомпенсация сердца» (відп. ред. І.А. Мельник) (Ужгород, 1973), виданий медфаком університету разом з Київським науково-дослідним інститутом клінічної та експериментальної хірургії Міністерства охорони здоров'я УРСР. Університетом видано також декілька науково-тематичних збірників з питань історії, філології та фізики. Серед них: «Питання нової та новітньої історії європейських соціалістичних країн» (відп. ред. І.М. Гранчак) (Ужгород, 1969), «Деякі питання економічної реформи» (відп. ред. В.М. Беца), (Ужгород, 1970); «Вопросы русского и сопоставительного языкознания (Ужгород, 1969); «Некоторые теоретические

проблемы русской литературы» (відп ред. Є.П. Толстов) (Ужгород, 1969); «Слов'янсько-угорські міжмовні та літературні зв'язки» (відп. ред. М.П. Лизанець) (Ужгород, 1970). Кафедрою фізики підготовлено збірник «Полупроводниковая электроника» (відп. ред. Д.В. Чепур) (Ужгород, 1971), значну частину якого складають експериментальні та теоретичні дослідження в галузі вивчення різних властивостей деяких груп напівпровідникових речовин, над вивченням яких працює колектив кафедри.

Створення колективних досліджень з історії Закарпаття було одним із основних завдань науковців вузу. Так, вже у 1961 р. виходить спільна праця, підготовлена колективом істориків, – «Великі перетворення», матеріали якої розповідають про розквіт промисловості, сільського господарства та культури, піднесення матеріального добробуту населення Закарпаття за роки Радянської влади.

Значна робота по вивченню історичного минулого Закарпаття сприяла виходу в світ у 1972 р. збірника «Дослідження стародавньої історії Закарпаття» (відп. ред. І.М. Гранчак), в якому викладено результати роботи кафедри загальної історії Ужгородського університету та науковців Закарпатського краєзнавчого музею по дослідженню пам'яток стародавньої історії Закарпаття.

Авторський колектив (керівник С.О. Міщенко) підготував колективну монографію – нариси історії Закарпаття «Шляхом до щастя» (Ужгород, 1973) – першу в радянській історіографії узагальнену працю про минуле і сучасне Закарпаття.

Вчені університету брали участь в різних колективних виданнях разом з науковцями інших вузів, наукових організацій і товариств. Так, в 1963 р. в Москві вийшла у світ праця «Очерки новой и новейшей истории Венгрии» (відп. ред. А.І. Пушкаш), авторами якої поряд з працівниками Інституту історії АН СРСР є також науковці УжДУ. Авторами трьохтомного академічного видання «История Венгрии» (М., 1971–1972) є також вчені університету: Мешко І.М., Худанич В.І., Гранчак І.М., Троян М.В., Штернберг Я.І., Гомоннай В.В., Хайнас В.В., Олаг В.І.

Історики університету взяли участь у виданні першого тому «Нарисів історії Закарпатської обласної партійної організації (1918–1945 рр.)» (Ужгород, 1968); «Історії міст і сіл Української РСР. Закарпатська область» (К., 1969), трьохтомного видання «Археологія Української

РСР»; колективних праць «Культурное строительство в европейских странах социализма» (К., 1975); «Весна відродженого краю» (Ужгород, 1974) та ін. Вони є авторами окремих статей в УРЕ, «Советской исторической энциклопедии», «БСЭ» та ін.

Відрадним явищем у науковому та культурному житті угорського і українського народів була поява «Угорсько-українського словника», укладеного науковцями УжДУ і виданого в 1961 р. разом з Угорською Академією наук та «Українсько-угорського словника» (1963), укладеного вченим УНР Лорантом Катона, відредагованого науковцями нашого вузу.

На допомогу студентам з різних дисциплін віддруковано понад 500 методичних порад, вказівок, розробок, описів лабораторних робіт. Вчені університету систематично друкують свої статті в республіканських та всесоюзних періодичних виданнях. Загальна кількість статей, опублікованих за 30-річчя, нараховує понад 6 тис. назв.

Окрім згаданих публікацій співробітники університету плідно працюють і в галузі перекладу, упорядкування текстів, приймають участь у створенні підручників і навчальних посібників для шкіл. Науковці вузу працювали в галузі перекладу (Владимир Л.А., Гудивок П.М., Пердук З.А., Фодор С.С., Чучка П.П.), упорядкування текстів (Балега Ю.І., Лінтур П.В., Лизанець П.М.), складання словників (Чучка П.П., Сак Ю.М., Добош В.І., Владимир Л.А.), визначників (Колюшев І.І., Фасулаті К.К., Ярошенко П.Д.) та каталогів (Микитась В.Л., Сак Ю.М., Фасулаті К.К.).

Опубліковано ряд брошур товариства «Знання» (Голдовський Л.Й., Лендел В.М., Маркуш І.І., Машіка Т.О., Едельман А.І.) та матеріалів на допомогу лекторам (Артеменко М.М., Болдижар М.М., Братійчук М.В., Лизанець П.М.).

Вийшли в світ і художні твори, написані вченими вузу (Гурницький К.І., Потушняк Ф.М., Шульга І.Г.) та 3 збірники студентських творів «Голоси молодих» (1958, 1961).

За 30 років у видавництві «Радянська школа» вийшло більше 50 підручників, хрестоматій, написаних та укладених науковцями університету, перероблених та перекладених на угорську мову.

Авторами підручників, частина яких написана у співавторстві з учителями області, є науковці університету: Бєднова О.Е., Владимир Л.А., Іванова Г.Є., Ковтюк С.І., Лакиза М.П., Симулик М.В., Шекета М.І.

Науковці Лінтур П.В., Симулик М.В., Чумак Т.М. уклали хрестоматії з російської літератури та літературного читання.

12 підручників з іноземних мов перероблені для шкіл з угорською мовою навчання доцентами Владимир Л.А., Бокшай О., Егреші М.М. Науковці Фодор С.С., Пердук З.А. здійснили переклади на угорську мову підручників для середніх шкіл з ботаніки, загальної біології, основ дарвінізму.

В 1961 р. в Братиславі (Словаччина) вийшов підручник для 10 класу загальноосвітньої школи «Нариси геометрії» (авт. Меншик М., Ланта О.) в перекладі зі словацької мови Чучки П.П. та Гудивка П.М.

У видавництві «Радянська школа» вийшло також декілька посібників для вчителів шкіл. Серед них: довідник для вчителів «Видатні вчені-хіміки» (1973), укладений старшим викладачем Возним В.Ю. та посібник для вчителів шкіл «Некоторые вопросы усвоения русской речи в школах УССР с венгерским языком обучения» (1975), підготовлений ст. викладачем Шекетою М.І.

Доц. Березанцев П.І. написав підручник для середніх медичних закладів «Фармакологія з рецептурою», який витримав кілька перевидань. Окрім того, розділ «Рецептура» був надрукований для підручника латинської мови Кліковича і Смирнова.

З 1974 року науковці університету активно звертаються до депонування рукописів з природничих, технічних та суспільних наук. В основному, депонуються матеріали внутрішньовузівських наукових конференцій. Так, в Інституті наукової інформації з суспільних наук задепоновано «Матеріали 1-ї обласної конференції молодих вчених Закарпаття, присвяченої 50-річчю утворення СРСР» (Секція суспільних наук), у Всесоюзному інституті наукової і технічної інформації задепоновано 6 збірників наукових конференцій, в тому числі «Матеріали 1-ї конференції молодих вчених Західного Наукового Центру АН УРСР» (Секція математичних наук, № 313-74. Деп. від 13. 02. 74), «Матеріали 1-ї конференції молодих вчених Західного Наукового Центру АН УРСР» (Секція фізичних наук, № 1700-74. Деп. від 20. 07. 74), «Матеріали IV аспірантської наукової конференції, присвяченої 30-річчю визволення Закарпаття» (Секція математичних наук, № 498-75. Деп. від 27. 02. 75), «Матеріали 28-ї наукової конференції професорсько-викладацького складу Ужгородського державного університету» (Секція математичних наук, № 314-75. Деп. від 11. 02. 75), «Матеріали

наукової конференції аспірантів і молодих вчених» (Секція астрономічних наук, № 3417-75. Деп. від 2. 12. 75), «Матеріали 1-ї конференції молодих вчених Закарпаття» (Секція хімічних наук, № 539 (75 деп).

Окремими авторами в різних інститутах інформації задепоновано 39 наукових статей.

У видавничій діяльності університету певне місце займають бібліографічні видання, підготовлені науковцями вузу та співробітниками бібліотеки. Серед них слід назвати описи і каталоги давніх рукописів та стародруків бібліотеки УжДУ (ч. 1 – 1961 р., ч. 2 – 1964 р.), підготовлені Микитасем В.Л. та навчальний посібник-каталог «Інкунабули бібліотеки Ужгородського державного університету» (1974), підготовлений Саком Ю.М. Названі видання одержали схвальну оцінку в радянській та зарубіжній критиці. Стаття Сака Ю.М. «Про інкунабули бібліотеки УжДУ» та перелік виявлених на той час 19 інкунабул були опубліковані ще в 1963 р. в «Тезах доповідей та повідомлень до XVII конференції професорсько-викладацького складу УжДУ. Романо-германська філологія».

Побачила світ і пам'ятка читачу «Шевченко і Закарпаття» (1964) та «Олександр Васильович Духнович» (1965), підготовлені бібліографами університетської та Закарпатської обласної бібліотеки (Закривидорога О.Д., Неточаєв В.І.)

В ряді видань Ужгородського університету вміщено бібліографію праць науковців університету за певний період. Так, до 20-річчя Ужгородського державного університету проф. Дзендзелівський Й.О. підготував бібліографію друкованих праць членів кафедри української мови за 20 років (276 назв), а професори Гранчак І.М., Троян М.В. – бібліографію друкованих праць істориків факультету за 20 років (396 назв) і опублікували їх в тезах доповідей до ювілейної конференції, присвяченої 20-річчю Ужгородського університету (1965).

Кращі видання за 30-річчя були відзначені нагородами. На ВДНГ СРСР у 1975 р. ряд конспектів лекцій та учбових посібників науковців університету удостоєні нагород. Зокрема, срібною медаллю нагороджено професора Котелянського Е.О. за створення комплексу учбово-методичних посібників з елементами програмованого навчання з курсу очних хвороб, бронзовими медалями – професора Кишка О.М. за розробку першої частини конспекту лекцій «Сучасний стан вчення про хворобу Боткіна» (1972), професора Мельника І.О. за розробку

«Курсу клінічних лекцій з ревматології», доцента Сака Ю.М. за написання навчального посібника «Латинська мова» та доцентів Баглая Й.О., Бендзара Б.П. за розробку «Методичного посібника по написанню курсових робіт з зарубіжної літератури».

Дипломами Всесоюзного товариства «Знання» відзначено монографії «40 незабутніх днів» Співака Б.І., Трояна М.В. (1970), «Весна відродженого краю» (1974) колективу авторів, «Шляхом до щастя» (1974) колективу авторів; дипломом Державного Комітету Ради Міністрів УРСР у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі – книгу «Місто над Ужем» (1974) Гранчака І.М., Палька В.В.

Таким було 30-річчя УжДУ в наукових здобутках.

Література

ЗОДА, Ф. Р – 545. – Оп. 6. – Спр. 32. – А. 63.

ЗОДА, Ф. Р – 545. – Оп. 6. – Спр. 24/542. – А. 87.

ЗОДА, Ф. Р – 545. – Оп. 6. – Спр. 52/542. – А. 11.

ЗОДА, Ф. Р – 545. – Оп. 44. – Спр. 1. – А. 3.

ЗОДА, Ф. Р – 545. – Оп. 6. – Спр. 32/448. – А. 1, 60.

Закривидорога О.Д., Федака Я.І.

Науковий вісник УжДУ. Серія Історія. – Ужгород, 1999. – № 4. – С. 162–171.

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОКАЖЧИКІВ ПРАЦЬ НАУКОВЦІВ УЖГОРОДСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Протягом півстоліття нагромаджувався фонд інформації про праці науковців Ужгородського державного університету, яка на сьогодні нараховує близько 40 тис. карток. Ця копітка робота проводиться щоденно. Адже наші вчені постійно друкуються не лише на сторінках місцевої періодики, а й у солідних наукових виданнях України та країн ближнього і далекого зарубіжжя. Тільки за останні два-три роки видруковано ними значно більше праць, ніж у попередній аналогічний період. Як відомо, побачило світ нове видання УжДУ – «Вісники». Уже з'явилися такі серії: економіка, медицина, біологія (вип. 1, 2), романо-германська філологія, історія, математика. В найближчий час з'являться медична та філологічна серії.

Відрадним нововведенням є розширення сфери охоплення матеріалів для повнішої фіксації зробленого: включаються в орбіту бібліографічних розшуків і матеріали, надруковані за кордоном іноземними мовами. Всі ці видання потребують скрупульозного аналітичного опису і відображення в картотечі «Праці науковців УжДУ». Завдання ускладнюється тим, що бібліотека не має в своєму розпорядженні сучасних інформаційних технічних засобів, які б допомагали збирати, систематизувати та зберігати необхідну інформацію. Враховуючи те, що деякі наші науковці не завжди своєчасно повідомляють довідково-бібліографічний відділ про появу тої чи іншої публікації у виданнях, які бібліотека безпосередньо ще не одержала, ми звертаємось персонально до авторів, на кафедри, до науково-дослідного сектора та наукову частину УжДУ, щоб прискорити надходження нової літератури чи даних про неї.

Хочеться висловити вдячність працівникам вищезгаданих підрозділів університету Ксенії Михайлівні Кушнір, Тамарі Костянтинівні Буйницькій, Галині Петрівні Толстовій, Галині Сергіївні Солодовій за співучасть. З ними ми підтримуємо постійний зв'язок, через них дізнаємося про нові видання науковців, про результати конкурсів на кращі монографії року, вони надають нам можливість щорічно переглядати

звіти про наукову роботу кафедр, що сприяє своєчасному поповненню картотек. Тим більше, сьогодні, коли не одержуємо видань Книжкових палат (як це було раніше) і майже позбавлені джерел оперативної інформації, ця допомога дуже потрібна і вельми корисна.

Праці вчених вузу використовуються в найрізноманітніших аспектах як науковцями, так і, звичайно, студентами при виконанні письмових робіт згідно з навчальними планами вузу – рефератів, доповідей на конференціях, курсових та дипломних робіт.

Необхідно відзначити, що картотека праць науковців університету періодично звіряється із штатним формуляром вузу, працівниками відділу вносяться відповідні зміни і доповнення. В картотеці залишаються назавжди праці науковців, які пішли з життя, а їх наукове надбання житиме довго.

Картотека праць вчених добре слугує і при підготовці щорічних виставок про наукові здобутки вузу на Вчених радах УжДУ, про підсумки наукової діяльності вузу за рік, для оформлення виставок до ювілейних дат університету, країни, вчених.

Праці науковців згруповані у бібліографічному відділі за персоналіями, а також знаходять відображення у тематичному та фаховому аспектах. Нагромаджений матеріал широко використовується не лише студентами та науковцями нашого вузу, ним цікавляться й гості з інших міст і країн.

Наявна бібліографія праць вчених УжДУ засвідчує їхню наукову активність, інтенсивність включення в розробку важливих проблем часто не тільки краєзнавчого, а й глобального характеру.

В Ужгородському державному університеті сформувалися цілі напрямки наукових досліджень, вирости вчені, які сформували свої наукові школи. Про це яскраво свідчать статті ректора вузу, проф., доктора фізико-математичних наук, академіка вищої школи України В.Ю. Сливки «УжДУ на ювілейній хвилі» (Закарпатська правда. – 1995. – 15 лип.) й «Підсумки та перспективи» (Новини Закарпаття. – 1995. – 14 жовт.).

Картотека переконує, що наші вчені причетні до випуску академічних видань («История Венгрии: В 3-х т. – М., 1971–1972»; «История Украинської РСР: У 8-ми т. – Т. 5. – К., 1966», «История міст і сіл УРСР. – К., 1967–1974»), окремих монографічних видань (Плисецкий М.М. Взаимосвязь русского и украинского героического эпоса. – М., 1963; Айзенберг Н.Н., Иваськив Ю.Л. Многозначная пороговая логика. – К., 1977; Свечников С.В., Химинец В.В., Довгошей Н.И. Сложные некристаллические халькогениды и халькогалогениды и их применение в оптоэлектронике. – К., 1992), енциклопедичних («Українська Радян-

ська Енциклопедія: В 12-ти т. – К., 1977 – 1985», «Українська літературна енциклопедія. – К., 1988–1996») та ряду інших енциклопедичних видань як вітчизняних, так і зарубіжних.

Тому цілком не випадково визріла потреба видання праць науковців Ужгородського університету як загального характеру, так і персоналій – вчених, які своїми працями примножують славу рідного вузу, та тих, що пішли з життя.

Передусім, хотілося б назвати ґрунтовний бібліографічний покажчик «Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського державного університету (1946–1990 рр.)» / уклад. : О.Д. Закривидорога, Є.Ш. Колочай, Ю.В. Костю, Л.О. Мельник ; ред. : М.І. Зимомря, Л.О. Мельник, Я.І. Штернберг ; відп. за вип. : І.І. Берцик, О.І. Почекутова. – Ужгород, 1991. – 282 с. Ця праця – результат десятирічної нашої роботи. В ньому зареєстровано близько 2000 позицій різноманітних видань (без даних з періодики), зафіксовані монографії, книги і брошури, тексти та конспекти лекцій, підручники та навчальні посібники для вузів, середніх спеціальних навчальних закладів та загальноосвітніх шкіл. Покажчик охоплює й інші вузівські видання (словники, визначники, лінгвістичні атласи). В ньому дається перелік Наукових записок УжДУ, Тез доповідей та повідомлень, опублікованих матеріалів симпозіумів, конференцій, нарад, шкіл. Серед конференцій – 11 міжнародних, 44 – всесоюзних. В окремі розділи виділено дисертації, захищені на спеціалізованих Радах Ужгородського університету по присудженню вчених ступенів.

У покажчику простежується дедалі більший вихід ужгородських вчених на магістральні теми і проблеми великої науки, на їх «приживання» у зарубіжних виданнях. Це особливо стосується досягнень вчених – фізиків, хіміків, біологів, медиків, істориків, мовознавців (з цих напрямків діють і спеціалізовані Ради по захисту кандидатських, докторських дисертацій). Крім того, в покажчику «прочитується» і зростання міжнародного авторитету Ужгородського державного університету, де проходять наукове стажування вчені зарубіжних вузів, готуються зарубіжні аспіранти з важливих наукових напрямків і спеціальностей (зокрема, фізики, медицини, біології, історії, мовознавства, літературознавства).

З'являються в Закарпатті й нові наукові напрямки, зокрема з проблем економіки (менеджмент, маркетинг та аудит), біології (біометрія, валеологія, біологічна експертиза), фізики (наукоємна технологія зі спеціалізацією фізико-технічної експертизи), юридичних наук та соціальної роботи. Попит на таких спеціалістів сьогодні на ринку зростає.

Спостерігається вихід вчених УжДУ на «зарубіжні» теми, досягнення ними суспільно-історичних проблем минулого і новітнього періодів сусідніх держав – Угорщини, Австрії, Чехії і Словаччини; історико-культурологічних, гуманітарних напрямків історії. В покажчику бачимо й таке відрядне явище – процес припливу в науку сил молодих вчених, головним чином із вихованців Ужгородського державного університету.

Як показав час, цей бібліографічний покажчик користується попитом науковців та студентів. Ми вдячні колективу авторів книги про історію рідного вузу, підготовленої до ювілею, – «Осередок освіти, науки, культури: Ужгородському державному університету – 50 років» – І.М. Гранчаку, О.Д. Довганичу, В.Ю. Сливці, В.В. Туряниці за позитивну оцінку покажчика, праці, як і зусиль бібліографічного відділу: «Значну роботу по вивченню історії вузу проводить колектив наукової бібліотеки... Найціннішою серед видань бібліотеки є праця «Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського державного університету (1945–1990)». Це дослідження – дзеркало найважливіших наукових видань вузу» (див. вказану працю, с. 4).

Слід сказати і про бібліографічний покажчик «Хунгарологія в Ужгородском государственном университете» / сост. Е.Д. Закривидорога, Ю.В. Костю, О.Г. Люта, Л.А. Мельник, Т.В. Туренко, К.К. Шовш ; ред. : П.Н. Лизанец, Л.А. Мельник, Я.И. Штернберг ; отв. за вып. Е.И. Почекотова. – Ужгород, 1990. – 160 с.

Покажчик фіксує і своєрідно підсумовує багаторічні зусилля науковців у галузі гунгарології. Майже півтори тисячі позицій представляють праці викладачів кафедр мовознавчих та літературознавчих, історичних а також загальноуніверситетських. Зібрані в названому виданні матеріали теж користуються широким попитом. Вони добре прислужилися Центру гунгарології при УжДУ (директор професор П.М. Лизанець) у навчально-науковому процесі та при випуску бібліографії-персоналії. [...].

З покажчика пересвідчуємося, що УжДУ після другої світової війни здобув широке визнання як центр гунгарології в колишньому Радянському Союзі, а нині, будучи сконцентрований в Україні, він і далі відіграє значною мірою координуючу і синтезуючу роль для східно- та північноєвропейських регіонів – країн поза межами Угорщини – як своєрідна наукова асоціація.

Чимало праці віддано формуванню персональних бібліографій науковців УжДУ. Останнім часом вийшли друком бібліографії: «Ілля Гаврилович Шульга. – Вінниця, 1991. – 22 с.» – спільне видання ряду установ: Вінницького державного педагогічного інституту ім. О. Ост-

ровського, Вінницької державної обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К.А. Тімірязєва, Вінницької обласної організації любителів книги та Ужгородського державного університету. Його укладачі: Г.М. Авраменко, Л.М. Шпильова, О.Д. Закривидорога, Л.О. Мельник. Цей бібліографічний покажчик присвячено 70-річчю з дня народження заслуженого працівника вищої школи України, професора Іллі Гавриловича Шульги, який тривалий час працював в Ужгородському державному університеті і своїми ґрунтовними монографіями про соціально-економічні відносини на Закарпатті (XVIII–перша половина XIX ст.) та іншими працями залишив помітний слід в історичній науці, зокрема карпатознавстві.

В минулому році силами укладачів Наукової бібліотеки УжДУ та вчених-істориків підготовлено бібліографічний покажчик «Професор Штернберг Яків Ісакович – Varodi-Sternberg János professzor» (До 70-річчя від дня народження) / уклад. : О.Д. Закривидорога, І.О. Мельник, М.В. Троян, К.К. Шовш ; бібліогр. ред. О.Д. Закривидорога, Л.О. Мельник ; наук. ред. К.К. Шовш ; відп. за вип. О.І. Почекутова. – Ужгород, 1994. – 90 с. Дві вступні статті «Подвижник науки» (автор доц. І.О. Мандрик) та «Янош Вароді Штернберг» (кандидат історичних наук К.К. Шовш) переконують у помітних, з незвичайно розмаїтим колом інтересів здобутках вченого. У покажчику зафіксовано 347 наукових праць, 51 статтю про життя, наукову та громадську діяльність професора Я.І. Штернберга. Відомий вчений відіграв значну роль в організації краєзнавчих досліджень в Ужгородському університеті, в налагодженні співдружності між ученими України, Росії та Угорщини [...].

Щойно виданий бібліографічний покажчик «Олександр Духнович (1803– 1865) / М-во освіти України, Закарпат. обл. рада народних депутатів, Ужгор. держ. ун-т, Наукова б-ка Ужгор. держ. ун-ту, Закарпат. обл. універсальна наукова б-ка; уклад. : О.Д. Закривидорога, Г.К. Ковальчук, В.В. Коллар, О.Г. Люта, Л.О. Мельник, М.Ю. Рушак, Т.В. Туренко ; наук. ред. В.С. Поп, І.М. Сенько ; бібліогр. ред. Л.О. Мельник ; художнє оформл. О.Є. Мельник ; відп. за вип. О.І. Почекутова, Л.З. Григаш. – Ужгород, 1995. – 282 с. » представляє у близько двох тисячах позицій матеріали про відомого просвітителя, письменника, педагога, культурно-освітнього діяча.

Сьогодні, після закінчення конференції, відбудеться презентація цього видання – спільної праці двох наукових бібліотек – університетської та обласної універсальної.

Бібліографічний покажчик фіксує багато праць наших науковців, які присвятили свої дослідження закарпатському будителєві, дає відчуття інтенсивності вивчення ними його спадщини, він засвідчує чима-

лу наукову діяльність вчених Ужгородського державного університету в контексті досліджень багатогранних інтересів цього видатного діяча культури.

Слід сказати кілька слів про бібліографічний покажчик «Юрій Іванович Венелін-Гуца (1802–1838) / МВ і ССО УРСР, Ужгор. держ. ун-т ; уклад. : О.Д. Закривидорога, О.Г. Люта, Л.О. Мельник, Т.В. Туренко ; відп. ред. Я.І. Штернберг, Л.О. Мельник ; відп. за вип. О.І. Почекутова. – Ужгород, 1989. – 91 с.». Покажчик був підготований до 150-річчя з дня смерті та в зв'язку з проведенням до цієї дати наукової конференції: «Ю.І. Венелін і розвиток міжслов'янських зв'язків першої половини ХІХ ст.» Бібліографія переконує, що коло зацікавлень науковця широке, але найвідоміші його праці з болгаристики і взагалі з багатьох питань слов'янознавства. Близько 40 науковців УжДУ представлені в ньому своїми працями.

Укладачі та редактори з великою зацікавленістю працювали над цим покажчиком, незважаючи на значні труднощі в роботі.

Підготовані бібліотекою УжДУ бібліографічні покажчики одержали значний суспільний і науковий резонанс як у нас, так і за рубежом. Так, у рецензії на бібліографічний покажчик «Юрій Іванович Венелін-Гуца» науковий співробітник Інституту слов'янознавства В.В. Ішутін писав: «...работа Ужгородского университета будет иметь в каком-то смысле международное значение» (Сов. славяноведение. – 1990. – № 6. – С. 116).

Сьогодні – святковий день. І хочеться від душі подякувати всім, хто сприяв і допомагав виходові в світ названих мною цінних видань: науковим редакторам – нашим найбільшим помічникам: В.С. Попу, М.І. Зимомрі, І.М. Сеньку, П.М. Лизанцю, К.К. Шовшу, рецензентам, які оцінкою зробленого нами підтримували наш дух, привносили добрий настрій і надію на те, що ми можемо успішно і якісно виконати свою місію. Це, передусім, науковці Й.О. Дзендзелівський, В.І. Лендшел, О.С. Мазурок, В.І. Ілько, І.М. Мешко, В.В. Пальок, О.О. Семрад, Г.В. Божук, Т.М. Розумик, В.Ю. Васовчик, О.Д. Довганич, О.В. Хланта, І.О. Мандрик, Ю.М. Сак, В.О. Зілгалов, письменник Ю.В. Шкробинець, молоді вчені М.В. Олашин, С.Д. Федака, Р.А. Офіцинський, М.М. Вегеш, В.В. Туряниця, В.І. Падяк, голова Ужгородського товариства словаків І.С. Латко. Добрим словом згадаємо й покійного професора Я.І. Штернберга, який був редактором трьох бібліографічних покажчиків.

Покажчики виходили при сприянні і допомозі директора бібліотеки О.І. Почекутової (останній – за співучасті директора ЗОУНБ Л.З. Григаш) та нашого бібліографічного редактора Л.О. Мельник. А бджілками-укладачами, як завжди, були бібліографи.

Шановні гості, колеги! Через п'ять років ми вступимо в третє тисячоліття. Нехай з нами живе пам'ять про людей, які віддали своє життя альма-матер, нехай нас тішать успіхи тих, хто тепер примножує славу рідного вузу.

Назріла потреба більш активного видання бібліографічних покажчиків як із відповідних галузей знань, так і праць відомих вчених. Закономірною є підготовка до друку бібліографій праць вчених з добрим ім'ям – Д.В. Чепура, Ф.М. Потушняка, М.М. Лелекача, Ю.М. Ломсадзе, К.К. Фасулаті, А.М. Ігната, Б.І. Співака, О.В. Фединця, О.М. Кишка, В.І. Лендсьєла, В.Ю. Сливки, Ю.В. Ворошилова, Ю.М. Сака, В.І. Комендаря, І.М. Мешка, В.І. Худанича, І.М. Гранчака, О.Ю. Пащенко, І.П. Записочного, Ю.П. Студнева, П.М. Гудивка, В.С. Попа, В.В. Гомонная, С.С. Фодора, Й.О. Дзендзелівського, О.М. Ганич, В.І. Добоша, М.І. Сюська, І.В. Сабодоша, В.І. Лавера, В.Г. Чумака, М.І. Блецкана, В.І. Ілька, Е.А. Балагурі, В.Є. Задорожного та ряду інших, а також фундаментальної бібліографії праць вчених УжДУ з проблем карпатознавства. Хочеться вірити, що знайдуться благодійники, які підтримають ці видання в складний час нинішньої економічної скрути. Адже такі покажчики потрібні для дальшого успішного розвитку науки, для максимально ширшого поповнення даних про зроблене в тій чи іншій проблемі. Крупинки ж творять мозаїку. Зроблене – це лише певний етап для подальших наукових пошуків, для інтенсивного розвитку пріоритетних напрямків.

Бажаю всім бібліотечним працівникам творчої наснаги на благо нашої науки і культури, для добра рідного вузу-ювіляра.

Скарбниця духовності: Науковій бібліотеці Ужгородського університету – 50 років. – Ужгород, 1997. – С. 100–111.

**РАРИТЕТНЫЕ ИЗДАНИЯ И ЛИТЕРАТУРА
О ЖИЗНИ И ТВОРЧЕСТВЕ Н.В. ГОГОЛЯ
В НАУЧНОЙ БИБЛИОТЕКЕ
УЖГОРОДСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА**

Ужгородский государственный университет был открыт согласно постановлению СНК и ЦК КП(б) Украины 18 октября 1945 года и в 2008 году, теперь уже Ужгородский национальный университет, отметил 63-ю годовщину.

В первые годы в молодой вуз были направлены квалифицированные кадры педагогов высшей школы. Образно говоря, были «высажены десанты» на каждый факультет университета. Вместе с учёными Закарпатья они обеспечивали учебно-воспитательный и научный процесс в вузе. Формировалась также библиотека Ужгородского государственного университета. Кроме планового поступления литературы библиотека пополнялась книгами – подарками из библиотек Москвы, Санкт-Петербурга, Харькова, Одессы, Киева, Саратова, Краснодара и других городов.

Сегодня, на очередных «Гоголевских чтениях», расскажем о редких, раритетных изданиях, которые университетская библиотека получила в дар от библиотек названных и других городов.

На многих книгах отсутствуют дарственные надписи, на некоторых нет штампа библиотеки; порой в присланных книгах отсутствуют отдельные страницы. При всем этом подарок есть подарок.

Коллектив Научной библиотеки УжНУ благодарен всем библиотекам, которые дополнили наши фонды.

ПРОИЗВЕДЕНИЯ Н.В. ГОГОЛЯ В БИБЛИОТЕКЕ УЖНУ

Сочинения и письма

Выбранные места из переписки с друзьями Николая Гоголя.
– Санкт-Петербург : В типографии департамента внешней торговли, 1847. – 287 с.

В оглавлении этого прижизненного издания: Завещание (1845 г.) – С. 1–15;

Письма, Из писем (без полного указания адресата). Таких адресатов 31!

Сочинения и письма Н.В. Гоголя: Письма, с 1820 по 1842 год. Издание П.А. Кулиша. – Санкт-Петербург : В типографии Императорской Академии Наук, 1857. – Т. 5. – 508 с.

Кулиш П. От издателя: «Считаю долгом сказать, что издаваемое мною собрание писем Гоголя, при всей своей обширности, не может назваться полным. Некоторые письма погибли невозвратно; других издатель не имел возможности собрать; многия из собранных печатать еще рано; наконец значительная часть писем напечатана с пропусками и сокращениями».

Сочинения и письма Н.В. Гоголя: Письма, с 1843 по 1852 год. Издание П.А. Кулиша. – Санкт-Петербург : В типографии Императорской Академии Наук, 1857. – Т.6. – 567 с.

На второй странице титульного листа печать (Библиот. Императ. Ист. Рос. Университета).

Эти два тома поступили в университетскую библиотеку в 1964 году.

Сочинения Н.В. Гоголя. Издание одиннадцатое / ред. Н.С. Тихонравова. Т. 1. – С.-Петербург : Издание А.Ф. Маркса, 1893. – 482 с.

На титульной странице: Два портрета Гоголя, гравированные на стали Ф.А. Брокгаузом в Лейпциге, два автографа, три собственноручных рисунка.

Содержание: Предуведомление. Юношеские опыты. Арабески. Произведения, не вошедшие в первое издание «Сочинений Гоголя». Примечания редактора.

На титульном листе штамп: «Библиотека Ужгородського державного університету».

Сочинения Н.В. Гоголя. Издание пятнадцатое / ред. Н.С. Тихонравова. – С.-Петербург : Издание А.Ф. Маркса, 1900. – Т. 9. – 264 с.

На титульной странице: Библиография Н.В. Гоголя, составленная В.И. Шенроком, два портрета Гоголя, гравированные на стали Ф.А. Брокгаузом в Лейпциге, два автографа, три собственноручных рисунка.

В этом томе: Юношеские опыты. Арабески.

В этом издании также Т. 10 (приложение к журналу «Нива» за 1902). Из содержания: Арабески. Разные сочинения. Ч.2. Содержа-

ние: Жизнь; Шлекер, Миллер и Герде; Невский проспект и др. Содержание отсутствует.

Отдельные издания

Гоголь Н.В. Ночь перед Рождеством : повесть с рисунками / под ред. А.И. Кирпичникова. – М. : Типография Т-ва Н.Д. Сытина, 1902. – 62 с.

Гоголь М.В. Ревізор: Комедія в 5 діях / пер. Олекси Коваленка. – К. : Укр. вид-во «Ранок», 1909. – 95 с.

«Ревизор» путешествовал по библиотекам, о чем свидетельствуют штампы: Библиотека Рос. Академии Наук (в конце книги); на титульной странице: Студентська Петербурзька громада українців-технологів.

Гоголь М. Страшна помста. – Полтава : Вид-во «Полтавська українська книгарня», 1913. – 55 с.

Штампи — аналогічні.

Исследования о Н.В. Гоголе

Университетская библиотека богата раритетными изданиями о Гоголе. Они поступали из разных библиотек, изданные в разные годы, начиная с 1856 года.

Коротко о нескольких из них:

Записки о жизни Николая Васильевича Гоголя, составленные из воспоминаний его друзей и знакомых и из его собственных писем. В двух томах. С портретом Н.В. Гоголя. – С.-Петербург : В типографии Александра Якобсона, 1856. – Т. 1. – 339 с. – На титульной странице: печать Одесской второй гимназии.

Книга поступила в фонды университетской библиотеки в 1964 г.

Записки о жизни Николая Васильевича Гоголя, составленные из воспоминаний его друзей и знакомых и из его собственных писем. В двух томах. С портретом Н.В. Гоголя. – С.-Петербург : В типографии Юлбуса Штауфа, 1856. – Т. 2. – 302 с. – В конце книги – оглавление I-го и II т.

Штамп: Библиотека Новороссийского университета. Книга поступила в фонды университетской библиотеки в 1964 г.

Материалы для биографии Гоголя В.И. Шенрока. – М. : Типография А.И. Мамонтова и Ко, 1893. – Т. 2. – 403 с.

В исследовании: Предисловие ко второму тому; Н.В. Гоголь в период «Арабесок» и «Миргорода»; Н.В. Гоголь как историк и педагог;

Драматические произведения Гоголя; Приложения; По поводу брошюры г. Витберга «Н.В. Гоголь и его новый биограф».

Русская критическая литература о произведениях Н.В. Гоголя: Хронологический сборник критико-библиографических статей. Ч. 3 / сост. В. Зелинский. – М. : Типография А.Г. Кольчугина, Волхонка, Военковой, 1898. – 244 с.

В сборнике – материалы за 1842–1855 годы.

Из содержания: Критика сороковых годов. Сочинения Н. Гоголя. Четыре Тома; Выбранные места из переписки с друзьями Гоголя; «Мертвые души», Поэма Гоголя и его последняя книга (« Выбранные места...»).

Отдельные издания за последние годы

Сборник в память Н.В. Гоголя и В.А. Жуковского, изданный Императорским Юрьевским Университетом. – Юрьев : Типография К. Маттисена, 1908.

Отчет о присуждении учрежденных при Императорской Академии Наук Полтавским губернским земством премии имени Н.В. Гоголя в 1906 г. – Санкт-Петербург, 1907. – 170 с.

На соискание премии им. Н.В. Гоголя названы сочинения:

- 1) В.П. Милорадовича;
- 2) А.С. Крыловского;
- 3) А.Н. Малинки.

Овсяннико-Куликовский. Гоголь. – 2-е доп. изд. – С.-Петербург, 1907. – 231 с.

Среди статей: Гоголь как ум; Гоголь и Россия; «Душевное дело»; Гоголь – моралист и мистик и др.

Переверзев В.Ф. Творчество Гоголя. – Изд. 4-е. — Ивано-Вознесенск : АО «Основа», 1928. – 180 с.

Содержание: Предисловие ко 2-му изданию «Гоголевская критика за последнее десятилетие».

В монографии – 17 глав. Из них: Эволюция творчества; Стиль; Композиция; Пейзаж; Жанр; Портреты; Эмоции; Характеры.

Автор во вступительной статье отмечает, что старый биографический метод исчерпал себя и пользование этим методом в дальнейшем может давать лишь компилятивные повторения.

Гоголь в письмах и воспоминаниях / сост. В. Гиппиус. – М. : Изд-во «Федерация», 1931. – 496 с.

В книге представлено 310 писем Н.В. Гоголя и письма к нему. Письма тщательно систематизированы в 3-х разделах: Начало пути; Вершина; Склон и гибель.

Гоголь в жизни: Систематический свод подлинных свидетельств современников. – М.-Л.: «Academia», 1933. – 527 с. – (На отдельных листах).

В предисловии – о книге, которая «представляет систематический и возможно полный свод свидетельств самого Гоголя и его современников о Гоголе, каким он был в жизни, – об его поступках, настроениях, переживаниях, высказываниях, характере, привычках, радостях, невзгодах, наружности, одежде, об его окружении, – обо всем, равно и крупном, и мелком, что рисует человека, каким он был в действительности».

Смирнова-Чикина Е.С. Комментарий к поэме Гоголя «Мертвые души». – М : Мир, 1934. – 173 с.

Работа Гоголя над 1-м и 2-м томом «Мертвых душ». Летом 1835 г. Гоголь во время поездки на родину, в Украину, задумал во время езды «ужасное множество сюжетов и планов», которые «нагромодились» во время езды (В.А. Жуковскому 15 июля 1835 г.).

Н.В. Гоголь в русской поэзии : сборник стихотворений / сост. В.В. Каллаш. Издание Т-ва И.Д. Сытина. – М. : Типография Т-ва И.Д. Сытина, 1902. – [55 с.].

В предисловии: «В то время, как личность и поэзия Пушкина вызвали, по нашему приблизительному подсчету, около 700 стихотворений, Гоголю посвящено всего 25: больше нам не удалось разыскать, несмотря на самые тщательные библиографические розыски».

В этой небольшой по объему книге опубликованы в хронологическом порядке стихи: Н.М. Языкова, Н.В. Гербеля, А.А. Григорьева, Н.А. Некрасова, Н. Берга и др. Приводим стихотворения некоторых авторов из этого сборника:

Н.В. Гербель

Золотым певунам,
Не жалею ни груди, ни глотки:
И сияй, и светлей,

Незабвенный Лицей,
Знаменитый Лицей Безбородки!
Где окреп, возмужал
Тот, кто выше похвал,
Дивный Гоголь, из гениев гений,
Где Торкватов певец
Уж мечтал про венец,
Где трудился Гребенка Евгений.

Л.И.Глебов

Был Гоголь с нами много лет,
И ныне Гоголь – перед нами,
Ему почет, ему привет
Достойным делом и речами.

И видит ныне дух его –
Куда стремится Русь родная,
Так оценившая его –
И старая и молодая.

Зарю новой лучших лет
Да озарится наша сфера!
Наш тост – сердечный тот привет
Отчизне русского Гомера!

Н.А. Некрасов

Блажен незлобивый поэт,
В ком мало желчи, много чувства, –
Ему так искренен привет
Друзей спокойного искусства.
Ему сочувствие в толпе,
Как ропот волн, ласкает ухо:
Он чужд сомнения в себе –
Сей пытки, творческого духа.
Любя безпечность и покой,
Гнушаясь дерзкою сатирой,
Он прочно властвует толпой
С своей миролюбивой лирой.
Дивясь великому уму,
Его коварно не злословят,

И современники ему
При жизни памятник
готовят...
Но нет пощады у судьбы
Тому, чей горделивый гений
Стал обличителем толпы,
Ея страстей и заблуждений.

[...]

Со всех сторон его клянут
И только, труп его увидя,
Как много сделал он, поймут,
И как любил он – ненавидя!

В библиотеке УжНУ есть немало и других изданий «Гоголевского цикла», обо всех рассказать невозможно. Многие из них представлены на нашей выставке.

Н.В. Гоголь и миниатюрные книги («малютки»)

Из литературы известно о любви Н.В. Гоголя к книге, что было подмечено современниками и отразилось в обширной литературе о писателе.

Книги, которые покупал в течение жизни Гоголь, могли бы составить по тем временам солидную библиотеку. Большинство из них он дарил друзьям. После смерти писателя библиотека была распродана (150 книг на русском языке, 84 – на иностранном).

Уже первый биограф Гоголя – Пантелеймон Александрович Кулиш (1819–1897) отмечал любовь писателя к миниатюрной книге.

Особое отношение Гоголя к миниатюрной книге отмечали и комментаторы его писем в Полном академическом издании собрания сочинений.

При жизни Н.В. Гоголя отечественных миниатюрных книг вышло немного. В те годы миниатюрная книга печаталась в типографиях Пона, Бекетова, университетской (Москва), военной, Греча, Фишера (С.-Петербург) и др.

Гоголь и его современники к миниатюрным изданиям относили книги в 32° и 64° (доли листа).

Такие издания («малютки») поступали в библиотеку университета и теперь их в фондах библиотеки — около 500 экз.

Нам кажется, что исследование этих изданий в виде реферата филолога или журналиста было бы полезным: эти издания отражают мастерство полиграфической и издательской деятельности.

В формате «Малютки» в 1983 г. вышло Собрание сочинений Гоголя в 7-ми томах под общей редакцией С.И. Машинского и М.Б. Храпченка.

Кроме этого издания, в фондах Библиотеки УжНУ — «Вечера на хуторе близ Диканьки». Т. I, II. — (М., 1985), «Повести Гоголя» (М., 1983) и «Шинель» (Свердловск, 1985). [...]

О подготовке к юбилею Н.В. Гоголя свидетельствуют опубликованные статьи в периодических изданиях.

Об одной из них, в газете «Аргументы и факты в Украине» (2008. — Март. — №12. — С. 35), «Гений — теперь мракобес ?»: Могилу разграбили, книги не издают, Хлестаков — насильник...» стоит упомянуть. Материалы подготовила Ю. Шигарева. Над портретом Гоголя слова: «Страдавший и метавшийся при жизни великий писатель и после смерти не может найти покоя в стране, которую прославил». Автор статьи напоминает слова Достоевского: «Все мы вышли из гоголевской «Шинели».

Писатель Игорь Золотусский, председатель правления Регионального общественного фонда по сохранению творческого наследия Гоголя, просмотрел несколько планов по празднованию юбилея Гоголя. В программе у Гоголевского фонда главное — издание Полного Собрания Сочинений Гоголя. Институт мировой литературы уже издал два тома. Один из них на фонды Сороса, деньги на второй дал французский профессор.

Завершая выступление, хочу сказать: коллектив Научной библиотеки Ужгородского национального университета гордится таким количеством раритетных изданий нашей библиотеки.

Книги приведены в порядок, сохранены, отражены в каталогах библиотеки.

Есть все возможности искать и читать. Знакомясь с каждым изданием, убедилась в том, что эта литература используется мало. Издания, представленные на выставке «Раритетные издания», были востребованы редко. Надеемся — в период подготовки к юбилею Н.В. Гоголя за книгами придет ученый и студент.

Годами, с любовью, с этими книгами работала Мария Ивановна Похияк, теперь покойная. Вспомним ее сегодня добрым словом.

В подборе литературы к сегодняшним чтениям большую помощь оказала зав. отделом книгохранилища Оксана Ивановна Люта, а также зав. сектором карпатики Мария Ивановна Чорний.

За набор материала на компьютере благодарна зав. лаборатории автоматизации библиотечных процессов Жирковой Оксане Михайловне и инженеру Залезинской Наталье Владимировне.

Благодарю присутствующих за внимание и поддержку.

P.S. Издания Н.В. Гоголя и литература о нем описаны согласно правилам действующей орфографии.

Русская культура Закарпатья. Альманах 2009. Вып. 3. – Ужгород, 2009. – (200-летию Н.В. Гоголя посвящается).

«ЖИТТЯ НА КОЛЕСАХ – І ЦІКАВЕ, І ВАЖКЕ...»

Спогади

Народилася 6 липня 1923 р. в багатодітній селянській родині. Квітами красувалося літо, даруючи тепло і ласку, наливалися соком вишні в садах Мерефи, що на Харківщині. Цікавий історичний факт: поблизу рідної Мерефи побачив світ відомий і прославлений отаман Іван Сірко, на моїй батьківщині вдячні земляки установили йому погруддя.

А я завжди говорю, що я козацького роду. Та і хто, крім багатих на гостру лексику козаків, подарував би нашому роду таке оригінальне прізвище – Закривидорога.

Пережила голодомор 1932–1933 років, втрату батьків... В рідній Мерефі закінчила 7 класів СШ. В 1938 р., бажаючи набути чоловічу спеціальність, поступила в Харківський електротехнікум транспортного зв'язку. Навчалася успішно і стала студенткою IV курсу.

Мені виповнилося 18. Раптово обірвалися мрії про закінчення технікуму. Війна перекреслила всі плани і сподівання.

В осінні дні сорок першого ворог наближався до Харкова. Щоб залякати людей, німці часто скидали з літаків погрозливі листівки. Дома – тривога. Рідні проживали за 25 км від Харкова, у м. Мерефа. Із нашої родини в діючі частини було призвано шість чоловік, серед них і два рідні брати.

Вблагавши рідних, я разом із двоюрідною сестрою пішли у незнайомі та жакливі світи з великим бажанням потрапити тільки на фронт. Ми вирішили добиратися у харківський військомат. А там літній офіцер називав нас дітьми, попереджав, що війна – не прогулянка, просив добре подумати. Але ми повторювали: «Хочемо на фронт!». Незабаром отримали відрядження. Разом з військовими довго добиралися різним транспортом, а то й пішки до місця призначення. І ось, нарешті, Ртищево. ВСП (військово-санітарний поїзд)-302 уже «підлікований». Бачимо темно-зелені пасажирські вагони, на кожному

– червоний хрест на білому полі. Виблискує фарба, на вікнах білесенькі занавіски. Начальник ВСП-302 зустрів нас привітно, я з сестрою були направлені в різні вагони. Санітарками-напарниками були санітари старшого віку. З листопада сорок першого поїзд продовжив свої рейси за пораненими. Хто читав повість Віри Панової «Супутники», той уявляє, чим жили ВСП у війну. Військово-санітарний поїзд – це шпиталь на колесах. Душею поїзда були начальник та замполіт. Тут зустрічали, лікували, оперували, годували, знайомили з подіями на фронтах, писали листи, організовували концерти силами поранених.

За чотири воєнні роки мені довелося бути санітаркою у двох поїздах – ВСП-302 та 140. ВСП-302 знаходився у складі 73 фронтового евакопункту Південно-Західного фронту, управління якого входило до складу діючої армії. Доля ВСП-302 склалася трагічно. Зробивши немало рейсів, відправивши сотні поранених в глибокий тил, він часто перебував під обстрілом ворога. Так було висаджено в повітря міст через ріку Кубань та якраз у той момент, коли наш поїзд їхав, як говорили, «на погрузку». Ми втратили багатьох своїх супутників, а ті, що залишилися в живих, з військовими по Воєнно-Грузинській дорозі під ворожим обстрілом добралися до Тбілісі. Я тут загубила двоярідну сестру.

...Ми спинилися на станції Санджари, що в Грузії. Перед очима – ВСП-140. Яка радість! Це наш дім, це наше продовження шляху! Ми з подругою влилися в нову сім'ю. І так з вересня 1942 р. по серпень 1945 р. Поїзд знаходився як в межах тилових границь фронту, так і за їх межами.

Поїзд жив своїм життям. Господарями у вагонах були двоє – санітар і санітарка. Кожний день лікарський обхід, виконання лікарських вказівок. Мені довелося три роки прослужити в ВСП-140, постійно перебувати поруч з тяжко хворими, у вагоні №14.

Не перелічити кілометрів, якими проїхали по нашій великій країні. Рейси тривали по 10-12 днів. Ми пізнавали хворих, вони нас. У вагонах було багато безпомічних людей – без рук, ніг, обпалені в танках, позбавлені зору. Серед поранених були і жінки. Всі були вдячні за догляд, лікування, увагу, посмішку...

Винагородою для нас були їхні листи з госпіталів, а після війни – навіть додому. Листів було так багато, що іноді їх одержували мішками (для всіх).

У вільні від роботи хвилини читали, переписували пісні воєнних років, на зупинках танцювали з воїнами, які їхали на фронт... У мене зберігся блокнот з піснями та записками. Так, я переписала поему «Марія» Валентина Катаєва, а мені слова подяки записали хворі. Це записувалося в різних містах – від Полтави до німецьких міст. Поїзд ВСП-140, та й ми з ним, побував у Румунії, Польші, Німеччині. Життя на колесах – і цікаве, і важке.

Наближається День Перемоги. Він зовсім близько. Позаду полишалися Польща, Румунія, а в травні – Німеччина. Нарешті настало 9 травня, місто Гінденбург. День Перемоги! Радість! Як довго ми чекали цього дня. Салюти, обійми, пісні, танці. Братаємось, обмінюємося адресами.

Запам'ятався день, коли керівництво ВСП-140 одержало наказ доставити з території Румунії кращих воїнів на парад Перемоги. І ось у вагони заходять воїни. Красиві, відважні, гарно одягнені, усі груди – в орденах і медалях. І ми такі щасливі, що бачимо їх, обслуговуємо і веземо до Москви, на Парад. Цього не забути ніколи!

Додому повернулася у серпні сорок п'ятого. Була велика радість і сльози. Сльози, бо рідна матуся не діждалася ні двох синів, ні дочки. У 1943 р. померла від туги, лихоліття війни. Хатина від бомбардування похилилася. На нашій вулиці, поряд з будинком – величезна яма від бомби. У хаті – злидні. За роки окупації наша родина майже все майно проміняла на продукти харчування. Будинок старшого брата розбитий прямим попаданням бомби. Старша сестра з дітьми ледь животіє. Будинок евакуйованої тітки пограбовано. Люди, як тіні. Ось такою я побачила Мерефу і батьківське гніздечко після війни.

Чотири важкі роки війни. Не маючи життєвого досвіду, довелося стати дорослою. І вчинки були дорослими. Уряд нагородив сімома медалями, орденом Великої Вітчизняної війни II ступеня.

...1947 рік. Осінь. За направленням ЦК ЛКСМУ – на комсомольській роботі в Закарпатській області. Воловецький райком ЛКСМУ, обком комсомолу... Майже сім років на комсомольській роботі. Про проблеми молодого Закарпаття знала не з чуток – пішки не раз обійшла всі села Воловеччини.

Робота була нелегкою. Молоді руки доходили до всього. Організовувались культурно-освітні заклади, велась величезна робота по залученню дітей до навчання в школах, розподілялися продукти харчування, надіслані з України для дітей Закарпаття.

Потім Ужгород, навчання в Хустському педучилищі та навчання (на стаціонарі) в УжДУ і майже 40-річна праця в довідково-бібліографічному відділі Наукової бібліотеки УжДУ – від бібліографа до провідного спеціаліста. Я вдячна рідній альма-матер за науку. Університет дав мені крила.

«Я щаслива, що у свої вісімнадцять, як і мільйони своїх ровесників пірнувши у тяжкі вогненні світи своєю скромною працею наближала Перемогу над ворогом. Ми виконували місію милосердя.

Ще раз переглядаю свої нагороди. Найдорожча для мене є медаль «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.»

*Ветерани: (До 55-річчя Перемоги
у Великій Вітчизняній війні). –
Ужгород, 2000. – С. 22–25*

80 ТИСЯЧ АВТОГРАФІВ ДЛЯ ЧИТАЧА

Цю маленьку рухливу жінку видавець Валерій Падык назвав патріархом закарпатської бібліографії. Ось такий тендітний невтомний патріарх серед усталеного матриархату університетської бібліотеки.

Олена Дем'янівна ось уже 45 років піднімається на роботу Капітульною і, либонь, дивується, як міняється місто, будівлі, люди, події, проблеми і розваги. Змінилися і юні читачі. Вони зараз мало не з рогатками гасають Інтернетом, переходячи з одного рівня на інший. І, мабуть, розумно, якщо комп'ютер стане ще й обліковцем у бібліотеках. Не матимуть фахівці більше гризоти із тисячами карток, які тут, у відділі бібліографії, збиралися десятиліттями. Але непомітно зникне якесь дивне тепло, до якого так звикли читачі. Бо, приміром, приходять дівчинка-першокурсниця, котрій спішно треба «щось там про фразеологізми». Із дитячою безпосередністю просить весь багатотомний словник української мови. Хіба тут зарадить комп'ютер? Скаже, що в нього нема стільки пам'яті?

А скільки пам'яті має бути в бібліотекарів, які знають, що, і де, і скільки... «Я дивлюся на них як на дітей», – каже Олена Дем'янівна про студентів. Правда, раніше, жалкує, це були більш спрагли читачі, які не знали ксерокса, довго залишалися наодинці з книгою. Любить, коли приходять викладачі. Вона вже знає їхні смаки, звички. В. Ариповський з цього приводу навіть написав величезний мадригал, але обмежимося двома рядками: «А без книжного царя Закривидороги не попали б в доктора наши педагоги».

Олена Дем'янівна гортає фотоальбом у своїй світлій однокімнатній квартирі, яка колись, після довгих поневірянь, видалася неймовірним щастям.

– Це наш директор Олена Почекутова, – показує світлину, де всі ще молоді й безтурботні. – А це мої колеги Лариса Мельник, Тетяна Туренко, Оксана Люта, Вікторія Воробець...

Згадує щасливе новосілля в порожній квартирі, коли майже сорок чоловік розташувалося на підлозі. То потім потрохи все куплялося, а дещо з меблів подарувала сім'я Лютих. Олена Дем'янівна приїхала в Ужгород з війни. Разом із двоюрідною сестрою була медсестрою у шпиталі на колесах, який їхав у тил. Каже, що там було людяно і страшно. Жила чотири роки на залізниці. Нелегко було. Ворог завжди цілився в поїзди. Але на кожній станції їх зустрічали люди, приносили харчі, одяг. Із ранами, чужими хворобами і незмірним бажанням вижити вони об'їздили весь Союз. Рятувала їх молодість. На кожній станції влаштовувалися танці. Але найбільшою радістю було визволення рідного містечка. Вона у той час якраз чергувала на кухні, тож так і написала на великому казанові: «Визволили Мерефу».

Справдилися сумні слова командира на призовному пункті, який подивився на юні личка, на забрьохані чоботи й докірливо похитав головою: «Діти, війна – не прогулянка. Біжіть ви до своїх мам». Із колег за чотири роки половина загинула. А були – як велика родина. Маленьку, беззахисну Єлю тут усі оберігали, опікали. Великою трагедією стала ніч, коли їхній поїзд летів назустріч вантажному, і їй тільки тому пощастило вижити, що в той час опинилася в хвості поїзда...

Вдома після війни – злидні. Усе вже продано. Допомоги сподіватися нізвідки. 1947 року за путівкою ЦК ЛКСМУ Олену Закривидорогу направляють на комсомольську роботу. Майже весь Воловецький район обходила пішки. Але це не втомлювало, навпаки – зустрічі з людьми окрилювали. А коли була призначена інспектором із підбору кадрів сільського господарства, зрозуміла, що це їй чуже. І вирішила вчитися. Спершу – педінститут, згодом – Ужгородський університет.

А потім переступила поріг бібліотеки. І не шкодує. Адже тут життя не зупиняється. Олена Дем'янівна навіть припустити не може, що не знала б таких цікавих, дорогих їй людей, якими є постійні читачі.

О.Д. Закривидорога брала участь у підготовці 18 покажчиків. Найрідніші їй – про О. Духновича, Ю. Венеліна-Гуцу, Я. Штернберга і О. Рудловчак, з якою листується і досі. Навчала студентів також бібліотечно-бібліографічної справи і радісно відзначає, що вони ходили на ці заняття зовсім не приречено, а непідробно цікавилися. Крім того, О. Закривидорога разом із колегами готувала кілька виставок на рік. Часто її можна побачити на концертах, цікавих презентаціях, виставах.

Не знати, чи є (принаймні в нас на Батьківщині) письменник, який би роздарував сотню тисяч автографів! А рукою Олени Дем'янівни для читачів понадписувано понад 80 тисяч карток, які залишаються в шухлядках і нині. А ще визначний бібліограф пишається не зовсім звичною нагородою – значком туриста. Він нагадує про далекі дороги, підкорені вершини на Кавказі, у Прибалтиці, в Росії...

– Я ніколи не нарікала, – усміхається Олена Дем'янівна. – Думаю, що б у житті не трапилося, ні в якому разі не треба замикатися в собі. Радість приходить після великих трудів. Слід бути рішучим і працьовитим, щоб життя приносило задоволення.

Сестра кличе її додому, в харківську квартиру. Але вона каже, що не хоче жити в мільйонному місті й бути самотньою:

– Ліпше я до кінця своїх днів повертатимуся додому Ужгородом, зустрічатиму кількох гарних людей і буду з того мати велику радість.

З Оленою Закривидорогою розмовляла Марина Крайник // Закарпат. правда. – 2003. – 26 черв.–2 лип. – (Непомітні герої).

ОЛЕНА ЗАКРИВИДОРОГА: З БІБЛІОГРАФІЄЮ НА «ТИ»

Бібліограф

[...]. Чим займається бібліограф? Він сидить десь глибоко в надрах Храму Книги, перебирає одну за іншою тонни томів, перегортає їх і розносить по картках все найважливіше, що може згодитися майбутньому читачу. Олена Дем'янівна сидить в цих самих «надрах» без малого півстоліття.

– Всякий, хто пробував скласти хоча б один покажчик, знає, що без інтересу, без проникнення в предмет бібліографування нічого не вийде. Я вважаю, що бібліограф повинен мати якийсь покликання, любов до книги, знання. А ще – велику скрупульозність, бо, працюючи із книгою, потрібно дотримуватися ГОСТу, знати де які розділові знаки ставити і т.д. На перший погляд це здається дрібницями, але насправді це дуже копітка робота. Однак вона захоплює людину, бо коли готується якийсь бібліографічний покажчик, хочеться зібрати все, що написано про людину чи що вона написала, треба віднайти цікаві фото, домовитися з рецензентами, видавцями тощо. Це саме стосується і карток у довідково-бібліографічному відділі – мінімум даних в ній має давати максимум інформації про автора чи тему.

– Однак часто роботу бібліографів вважають нудною. Чи доводилося вам зіштовхуватися із непорозумінням оточуючих по відношенню до того, чому ви присвятили багато років?

– Ви маєте рацію, як не печально. Але багато хто дійсно вважає роботу бібліографа нудною і нетворчою. Хоча я нікого не збираюся переконувати у зворотному. Ті, хто стоїть на подібних позиціях, як мені здається, – люди, позбавлені азарту дослідника і першовідкривача. Ще раз зазначу, що звання бібліографії вимагають особливого складу душі, відповідних рис характеру: напористості, терпіння, скрупульозності, уваги. Особисто мені бібліографія допомогла розвиватися як особистості.

Перші скромні бібліографічні праці, над якими працювала Олена Дем'янівна (у співавторстві із бібліографом обласної бібліотеки В. Не-

точаєвим), з'явилися у середині 60-х. Це були пам'ятки про О. Духновича та Т. Шевченка, літературним редактором яких став професор В. Микитась. Згодом з'явилася «Хімія в нашому домі», для підготовки якої довелося спеціально їздити в Москву на ВДНГ. В доробку фахівця – бібліографічні покажчики «Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського державного університету (1946–1990)», «Скарбниця духовності: науковій бібліотеці Ужгородського державного університету – 50 років», «Професор Штернберг Яків Ісакович», «Юрій Іванович Венелін-Гуца» та чимало публікацій, що репрезентують роботу нинішніх науковців університету. Одним із найбільш вдалих наукових видань Олена Дем'янівна вважає публікацію «Олена Рудловчак. Бібліографія праць та літопис життя» (2001). Олена Рудловчак, уродженка Закарпаття, професор Пряшівського університету. А покажчик є підсумком наукової та педагогічної діяльності вченої. Проте обох жінок поєднала не тільки робота, але й щира дружба.

Не працюючи уже в бібліотеці, Олена Дем'янівна не покинула покликання свого життя. Остання публікація – бібліографія «Доцент Юрій Сак». Її вихід присвятили 90-річчю з дня народження знаменитого філолога, латиніста, автора відомого посібника «Інкунабули бібліотеки УжДУ» й перекладача з латинської мови творів Лучкая, Духновича, Базиловича. У планах – друге доповнене «Видання Ужгородського університету» та історія університету в біографіях і портретах.

Коли я запитала в Олени Дем'янівни, чи не хочеться їй нарешті відпочити від бібліографії, вона відповіла: «Я щаслива від того, що, не працюючи у бібліотеці, продовжую працювати...». Здається, що ця сива жінка з молодими очима залишається й надалі тією ж щирою і багатогою – багатогою на свій непохитний оптимізм, на постійний жвавий інтерес до життя та на душевну теплоту.

*Інтерв'ю з Оленою Закривидорогою
записала Людмила Суботіна //
Неділя. – 2007. – 23–29 черв. – (Гість неділі).*

**ОЛЕНА ЗАКРИВИДороГА:
«І ДОСІ В МОЄМУ СЕРЦІ ЖИВУТЬ СЛОВА:
«ЗАПОМНИМ БРАТСТВО ФРОНТОВОЕ
НА ВСЮ ОСТАВШУЮСЯ ЖИЗНЬ...»**

Олена Дем'янівна Закривидорога – людина енциклопедичних знань, незмінний книголюб і просто привітна та завжди усміхнена жінка, котра зуміла пройти через пекло голодомору, Великої Вітчизняної війни та ще й зберегла при цьому найкращі людські якості й усі свої знання. Тривалий час вона була провідним бібліографом Наукової бібліотеки УжНУ і майже півстоліття присвятила улюбленій справі. Вона й нині не уявляє себе поза бібліотекою і, хоч уже на пенсії, досі живе нею. Минулого тижня Олена Дем'янівна відсвяткувала 85-й день свого народження, з чим «Ужгород» і вітає шановну ювілярку.

– Олено Дем'янівно, звідки таке незвичайне прізвище?

– Закривидорога – це козацьке прізвище. Історія його походження мені достеменно не відома, знаю лише, що воно дуже рідкісне. Проте мені навіть пощастило зустріти свого однофамільця.

– Розкажіть про своє дитинство, де ви народилися?

– Народилась я в містечку Мерефа за 25 км від Харкова. Мерефа відома тим, що звідти родом знаменитий козацький отаман Іван Сірко, також тут часто бував відомий український письменник Остап Вишня. Взагалі це хороше маленьке містечко, принаймні, таким я його пам'ятаю, звісно, нині воно дуже змінилося – стало набагато більшим. Давно не була в рідному містечку, а зараз і не маю змоги туди поїхати – заважають проблеми зі здоров'ям. Нас у батьків було шестеро. На жаль, на цей час уже майже всі мої брати та сестри померли. Моє дитинство пройшло в цьому чудовому краї, його ще називали перлиною Слобожанщини. Там у 1-й школі я навчалася до 7-го класу.

– Де продовжили своє навчання?

– Після школи вступила до Харківського електротехнікуму транспортно зв'язку, або, як його ще називали, ХЕТ. Дуже цікавий був технікум, там вивчала телефонію, телеграфію, лазила по електрич-

них стовпах. Тоді спостерігалася така незвична тенденція, що дівчата чомусь обирали переважно чоловічі професії: то сідали за трактор, то йшли на будівництво. От і я обрала собі такий навчальний заклад, проте закінчити його мені так і не судилося – завадила війна.

– Розкажіть, якщо можна, як ви пережили роки голодомору та Великої Вітчизняної війни?

– Про голодомор боляче згадувати... а от про війну розкажу. Я навчалася в ХЕТ на 4-у курсі. Нас із групою студентів відправили на практику, на станцію Дебальцеве. Саме тут ми зустріли трагічну звістку про початок війни. Німецькі літаки почали скидати на Харків листівки, в яких погрожували, що будуть безжалісно знищувати все довкола. Мої брати Андрій та Василь пішли на фронт, а разом з ними ще четверо чоловіків з родини. Залишилися самі жінки і малі діти. Ми з двоюрідною сестрою Галиною теж домовилися разом іти на фронт, хоч і уявлення не мали, що це таке. Попрощалися з матерями (а ті стоять і плачуть) та й вийшли на Сімферопольське шосе, яке перетинає Мерефу. Там зупинили машину з військовими і поїхали з ними в військкомат. Мені тоді тільки виповнилося 18. [...]

Ми з сестрою влаштувалися санітарками. Почалися рейси, потяг збирав поранених з лінії фронту. Тут ми бачили чимало ран, робили численні перев'язки, допомагали хворим писати листи. А потім сталося страшне... Було це в 42-у році. Наш потяг приїхав на станцію Невинномиськ, що на річці Кубань, і мав їхати далі на південь за пораненими. Аж раптом – удар, дикий шум, ревіння металу, крики санітарок... одним словом, жаж! Зустрічний потяг на великій швидкості в'їхав у наш, зіткнення було таке сильне, що здавалося, ніби вагони обох ешелонів від удару змішалися в одне ціле. Я була у вагоні для тяжко поранених № 14, що в хвості потяга, а сестра в сусідньому. Нам дивом удалося вискочити, але там ми й загубили одна одну. Як я вже потім довідалася, Галина успішно дісталася до рідного містечка, а я далі продовжила свою службу вже в іншому санітарному потязі № 130. Він теж часто опинявся під загрозою, але, на щастя, вцілів. Там я працювала санітаркою до кінця війни.

– А де ви були, коли довідались про перемогу, як сприйняли цю радісну звістку?

– Тоді я була в Німеччині, в Гінденбурзі. Коли ми дізналися про перемогу, це була величезна, невимовна радість для всіх! Люди водночас і плакали, і сміялися, танцювали, обнімали й цілували одне одного... словами це щастя не передати.

– Олено Дем'янівню, мабуть, з часів війни у вас залишилося чимало нагород?

– Так, я нагороджена орденом Великої Вітчизняної війни 2-го ступеня й «За мужність», отримала 7 медалей, 6 пам'ятних знаків, маю чимало почесних грамот. Також хочу зазначити, що нині я – член ради ветеранів війни УжНУ. Загалом, є чим пишатися.

– А куди доля закинула вас після війни, як опинилися на Закарпатті?

– По війні мене направили на роботу у Воловецький окружком ЛКСМУ, згодом працювала в обкомі комсомолу. То були незабутні 7 років! Я обходила ногами всю Воловеччину й немало інших закарпатських сіл, проводячи агітаційно-пропагандистську роботу серед молоді, познайомилася із багатьма місцевими родинами. До слова, побувала й у сім'ї колишнього ректора університету Володимира Сливки, де мене тепло зустрічали. Загалом на тому етапі життя зустріла багато хороших людей. А потім відчула, що мені треба продовжити навчання, тому вступила до Хустського педучилища, де закінчила 3 і 4 курси. Далі вирішила подати документи в УжДУ і стала студенткою російського відділення філологічного факультету. До речі, я добре вчилася і навіть отримала диплом із відзнакою. З великою вдячністю згадую своїх викладачів В.І. Ариповського, Л.М. Ауслендера, П.В. Лінтура, М.М. Плисецького, Б.І. Співака.

– Після закінчення університету, мабуть, треба було визначитися з професією? Як ви стали бібліографом?

– Чим далі займатися, я, в принципі, і не обирала. Ректорат направив мене працювати в бібліотеку, було це в 58-у році. Спочатку була бібліографом. Мушу сказати, що ця професія дуже складна (треба добре знати літературу, правила опису книжок, потрібно бути обізнаною в усіх галузях наукового життя, щодня наполегливо працювати з періодикою), але в той же час це надзвичайно цікава робота. Я дуже полюбила бібліографію, вона, можна сказати, цілком і повністю мене захопила, бо всі свої знання я передала її величності Книзі. За час роботи в бібліотеці брала участь у створенні багатьох бібліографічних покажчиків [...]

– Як вам працювалося у бібліотечному колективі?

– О, я дуже люблю, ціную і поважаю своїх колег, з котрими довгі роки разом працювала. Не можу не згадати неперевершених спеціалістів бібліотечної справи М. Воскресенську, Л. Грошик, Г. Запісочну,

Г. Довганич, таких бібліографів, як Л. Мельник, Т. Туренко, О. Люта, В. Воробець, Г. Шарган; завжди пам'ятаю М. Фущич, О. Ломсадзе, Л. Траченко, Г. Довганич, А. Шніцер, О. Куцеконь, В. Москаленко, Г. Лізунову, К. Балкаєву та інших. У нас був просто чудовий колектив!

– Олено Дем'янівню, зараз ви на пенсії, чим займаєтесь у вільний час?

– Я дуже люблю бібліографічну справу – тому й досі живу серед книжок: цікавлюся найновішою літературою, працями науковців УжНУ, постійно поповнюю домашню бібліотеку подарунками моїх знайомих письменників, видавців, красзнавців. Регулярно читаю пресу, в тому числі із задоволенням і «Ужгород», щоб знайти щось цікаве про Закарпатський край та про УжНУ. Постійно роблю закладки в газетах і радую цікавими статтями своїх колег та знайомих.

– А чи доводилося вам подорожувати? Де побували?

– За час служби у військово-санітарному потязі встигла побачити Польщу, Румунію, Німеччину, але то були часи війни, тому ми не вважали, що знаходимося в чужій країні. В молодості подорожувала на Кавказі. Ми з подругою мали піднятися на високу гору, проте лікарі мені спочатку не дозволяли цей підйом, бо мала проблеми з тиском. Та я все ж умовила їх і підкорила вершину, за що отримала значок «Турист СРСР». Коли ж працювала в бібліотеці, відвідувала різні конференції і з'їзди. Тоді встигла побувати і в Московському, і в Чернівецькому, й Одеському університетах.

– Олено Дем'янівню, яке ваше кредо?

– Творча життєва позиція, бути завжди з людьми, любити життя і вірити в краще майбутнє. Знайомитися з новими книжками і популяризувати їх. Бути відданий бібліографії!

– Розкажіть, як відсвяткували свій ювілей.

– Святкувала в залі Наукової бібліотеки УжНУ, в широкому колі друзів та колег, загалом гостей було достатньо. За організацію вечора щиро вдячна директору бібліотеки Наталії Гунько, її заступнику Вікторії Воробець, а також усім гостям за щирі вітання. Приємно, що багато знайомих і досі пам'ятають про мій день народження, від них я отримала чимало листівок із теплими словами та найщирішими побажаннями, квіти, подарунки, грамоти, за що безкінечно вдячна. Були навіть поздоровлення з Монреалю від Тетяни Серединської та з Пряшева від подруги Любіци Баботи.

– І наостанок, що б ви хотіли зробити в майбутньому? Ваші плани.

– Насамперед хочу видати ще один бібліографічний покажчик видань наукової бібліотеки УжНУ за період від 1961 по 2008 роки, він має бути своєрідним узагальненням багаторічної праці нашого дружнього колективу. Є у мене також одне бажання. Років 3-4 тому по телебаченню показували фільм «На всю оставшуюся жизнь». Це картина про військово-санітарний потяг, вона настільки цікава і правдива, тут так реально зображені воєнні роки, що аж за душу хапає. Я минулого року писала в телекомітет, щоб її повторили, але мені не відповіли, і фільму цього я більше не бачила... Дуже хочеться щоб його хоча б ще один раз показали. До наступного свята Перемоги знову збираюсь відправити листа з проханням. Що мені найбільше запам'яталося з цієї стрічки, так це фраза з пісні, яка рефреном звучить через увесь фільм (як згадаю, плакати хочеться): «Запомним братство фронтовое на всю оставшуюся жизнь...». Ці слова і досі живуть в моєму серці...

Інтерв'ю взяла Наталія Тодавчич // Ужгород. – 2008. – 19 лип. – (Суботні зустрічі).

*А світла пам'ять живе...
Окремі матеріали до біографії
та творчості О.Д. Закривидороги*

*Люди прекрасні.
Земля мов казка.
Кращого сонця ніде нема.
Загруз я по серце
У землю в'язко.
Вона мене цупко трима.
Я хочеться бути дужим,
Я хочеться так любити,
Щоб навіть каміння байдуже
Захотіло ожити
Я жить!
Воскресайте камінні душі,
Розчиняйте серця і чоло,
Щоб не сказали
Про вас грядущі:
Їх на землі не було...*

Василь Симоненко

БІБЛІОГРАФ ОЛЕНА ДЕМ'ЯНІВНА ЗАКРИВИДороГА

(До 90-річчя від дня народження)

«Серце, віддане бібліографії», – слова, що дали назву виставці книг, присвяченої 85-річчю від дня народження Олени Дем'янівни Закривидороги, повністю відобразили смисл її життя. У ювілейний день її прийшли привітати вчені Ужгородського університету, колеги-бібліотекарі, громадськість міста. За трибуною стояла жінка, сповнена енергії, любові і вдячності до всіх присутніх, з творчими планами на майбутнє. Атмосфера зали просякнута особливою аурою, теплом, гумором, незабутніми хвилинами спогадів усіх учасників зустрічі. Універсальна читальна зала бібліотеки була заповнена щертв людьми, що бажали висловити вдячність і пошану цій неординарній жінці, її заслугам і поважному віку.

А через три роки її не стало. 8 березня 2012 року в останню дорогу Олену Дем'янівну провели карпатські засніжені гори, сонячний морозний день, сліпучий сніг та велика кількість людей села Теремля, що на Тячівщині. У цьому селі Олену Дем'янівну знали, любили, поважали, бо багато з цих селян закінчували Ужгородський університет, а значить, неодноразово зверталися до неї по допомогу, пам'ятали її. Тут вона любила відпочивати у своєї племінниці Тамарі Даруди, спілкуватися з рідними, тут закінчився її життєвий шлях.

Олена Дем'янівна Закривидорога народилася 6 липня 1923 року в місті Мерефа Харківської області в багатодітній сім'ї. Після закінчення семирічної школи вступила до Харківського електротехнікуму транспортного зв'язку, але не встигла його закінчити – розпочалася Велика Вітчизняна війна. Життєвий шлях Олени Дем'янівни не був уторованим і рівним. У її житті було немало труднощів, переживань, важких випробувань. Вона пережила з родиною голодомор 1932–1933 рр., Велику Вітчизняну війну, втрату матері та батька, смерть сестри та двох рідних братів. У 1941 році, коли їй було всього 18 років,

– добровільно йде на фронт. Харківський міськвоєнкомат направляє її у військово-санітарний поїзд (ВСП-302, пізніше ВСП-140), який знаходився на поточному ремонті на станції Ртищево Саратовської області, до якого довго добиралася разом із військовими різним транспортом, а то і пішки [...]. Про неймовірно важкі і жахливі 4 роки воєнного життя у військово-санітарному поїзді вона не раз згадає, порівнюючи його з описаним у повісті російської письменниці Віри Панової «Супутники».

Перемогу Олена Дем'янівна зустріла в місті Гінденбург (Німеччина). Уряд нагородив Олену Дем'янівну 7 медалями та Орденом Великої Вітчизняної війни II ступеня.

Додому повернулася у серпні 1945 року. Працювала піонервожатою середньої школи № 47 у рідній Мерефі. У 1947 році ЦК ЛКСМУ направляє Олену Закривидорогу на комсомольську роботу у Закарпатську область. Працює секретарем Воловецького окружкому комсомолу Закарпатської області (1947–1950), зам. зав. відділу Закарпатського обкому ЛКСМУ (1950–1953). Першочергове завдання полягало в ліквідації неписьменності та малописьменності, необхідно було якнайшвидше відкрити школи там, де вони були відсутні, налагодити роботу культурно-освітніх закладів у всіх населених пунктах, залучити дітей до навчання у школах. Пішки вона обійшла майже усі села Воловеччини, хоча інколи це було небезпечно. Були випадки, коли селяни переховували її вночі від підозрілих невідомих людей, які раптово там з'являлися.

Згодом за сприяння першого секретаря Воловецького окружкому партії Юрія Ільницького Олена Закривидорога переїжджає до Ужгорода. Заочно закінчує Хустське педучилище і відразу ж вступає на стаціонарне відділення філологічного факультету Ужгородського університету (1958 р.). Відтоді 45 років працює в довідково-бібліографічному відділі бібліотеки УжНУ, котрий за цей великий відрізок часу став їй рідним, а бібліотека в цілому стала другою домівкою.

Колектив бібліотеки змінювався, приходили нові працівники, хтось ішов на заслужений відпочинок, звільнялися з різних причин, але Олена Дем'янівна незмінно залишалася у своєму улюбленому відділі, була стержнем бібліотеки, людиною, якій можна було довірити виконання будь-якої складної справи, патріотом бібліотеки, справжньою цінителькою книжкових скарбів, раритетів.

У подальшому назва відділу не змінювалася, але напрями та зміст роботи з бібліографії розширювалися. Саме тут у відділі формувалася її майбутній неофіційний титул «Бібліограф №1» Закарпаття. Її наставницею стала фахівець високої кваліфікації Марія Іванівна Воскресенська. Вона працювала поряд із досвідченими бібліографами – Ганною Семенівною Запісочною та Ларисою Олегівною Грошик, які закінчили столичні заклади культури і були професійними бібліографами.

Початок роботи Олени Дем'янівни в бібліотеці співпав з її бурхливим розвитком, з активним і якісним формуванням книжкового фонду, організацією нових структурних підрозділів бібліотеки. В 1960 році в бібліотеці уже нараховувалося, як повідомляє в університетській газеті тодішній директор бібліотечного закладу О.М. Фесенко, понад 400 тисяч книг. Бібліотека передплачує до 220 назв журналів і 25 назв газет. Тільки за один рік бібліотека отримувала близько 30–35 тис. примірників книг (для порівняння: у 2012 році бібліотекою отримано 6 тис. книг). У газеті «Радянський студент» за 8 березня 1960 року повідомляється, що довідково-бібліографічним відділом за перше півріччя 1960 року видано 1172 довідки, за один день відділ обслуговував до 200 читачів.

У цьому ж номері газети Олена Дем'янівна Закривидорога уже повідомляє про нові форми роботи довідково-бібліографічного відділу – з початку навчального року проводяться бібліотечні уроки з першокурсниками, відділ готує бюлетні нових надходжень літератури, організовує виставки нових книг – тобто укорінюються головні засади довідково-бібліографічної роботи уже через два роки діяльності Олени Дем'янівни на посаді бібліографа. Довідково-бібліографічний апарат періоду 60-х років – у стані становлення. Тож Олена Дем'янівна з головою поринула у роботу щойно створеного (у 1952 році) нового відділу. Започатковує картотеку «Автореферати дисертацій» (1964 рік), картотеку «Праці вчених УжДУ», «Історія Ужгородського державного університету» тощо. Вона активна дописувачка в газету «Радянський студент», її публікації присвячені пропаганді книги, бібліотечно-бібліографічним знанням, ювілейним виставкам, громадським бібліотекарям. Назви її статей про книгу промовисті: «Дружіть з книгою», «Книга – для всіх», «Свято книги», «Працювати краще», «Бібліографічні знання – студентам» тощо, які актуальні і

тепер. Олена Дем'янівна готує рекомендаційні списки літератури на допомогу студентам, викладачам до різних ювілейних дат, готує пам'ятки читачу («Шевченко і Закарпаття» (1964), «Олександр Васильович Духнович»(1965) та ін.), складає рукопис бібліографічного покажчика «Лауреати Нобелівських премій».

З роками зростає складність, наукове підґрунтя, актуальність бібліографічних розвідок Олени Дем'янівни. У 1967 році вона готує покажчик «До наукових записок Ужгородського державного університету», який включав матеріали, надруковані в «Наукових записках», «Тезах доповідей та повідомлень» та окремі монографії науковців університету, виданих вузом, і налічував 3046 позицій. Це була акумульована інформація про науковий доробок та проблематику, над якою працюють науковці вузу, покажчик підсумовував результати роботи професорів, викладачів, студентів університету майже за 20 років. На жаль, рукопис бібліографії не був опублікований, хоч і користувався широким попитом як у науковців університету, так і в студентів. Але роботу в цьому напрямку Олена Дем'янівна продовжувала усе життя. Достатньо згадати ще одне її дослідження з історії університету «Ужгородський державний університет (1945–1970) : бібліогр. покажч. ; упоряд. ст. бібліограф О.Д. Закривидорога, ред. проф. К.К. Фасулаті ; вступ. ст. Д. Чепур. – Ужгород, 1971. – (Рукопис). Покажчик налічував 2242 позиції, включав Список прийнятих скорочень та Іменний покажчик. Бібліографія була присвячена 25-річчю з дня створення університету і була першою спробою зібрати опубліковані матеріали про новостворений університет Закарпаття. На жаль, цей покажчик так і залишився в рукописному варіанті.

У планах Олени Дем'янівни була підготовка другого доповненого видання «Праці вчених УжНУ» та «Історія університету в біографіях і портретах». Останні роки життя вона присвятила створенню цієї підсумкової роботи, але не встигла її завершити. Рукопис (в карточках об'ємом близько 2 тисяч) не опублікований і зберігається в довідково-бібліографічному відділі.

Пропаганда праць вчених Ужгородського університету, вивчення наукових здобутків закарпатських вчених, систематизація їх праць, освітлення у пресі, – усе, що сприяло престижу університету, його розвитку, іміджу, – стало справою усього її життя.

Олена Дем'янівна в повній мірі володіла такими професійними якостями, як швидка орієнтація, тренована пам'ять, знання бібліографічних джерел, володіння методами скорочитання та бібліографічного пошуку, який вимагає витримки, цілеспрямованості, інтуїції, що заснована на знаннях, досвіді і гнучкому розумі, бібліографічній здогадці. Не дивно, що працю бібліографа інколи порівнюють з науковими пошуками, роботою слідчого.

Нині відбувається значна перебудова бібліографічної роботи під впливом комп'ютерних технологій. А колись Олена Дем'янівна сама уособлювала собою потужний комп'ютер. То ж зрозуміло, що багато науковців, кандидатів наук, професорів зверталися саме до неї при пошуку необхідної інформації. Із задоволенням обслуговувала читачів, вела пошукову роботу, виконуючи складні довідки.

Олена Дем'янівна ніколи не претендувала на те, щоб науковці висловлювали їй вдячність, згадували у своїх роботах, чи вказували у дослідженнях частку її роботи. Це її не хвилювало, головне для неї було вчасно і якісно виконати роботу. Але якщо хтось висловлював їй подяку, вона була безмежно щаслива, що її праця принесла користь. Допомогала в бібліографічних пошуках відомим вченим – М.І. Трояну, І.М. Гранчаку, Г.В. Павленку, Й.О. Дзензелівському, В.І. Комендарю, М.В. Зимомрі, П.П. Чучці, М.І. Фатулі, Д.М. Снігурському, М.В. Олашину та багатьом-багатьом іншим. Захоплювалася цікавими, харизматичними, неординарними особистостями, завжди з ними радо спілкувалась. Зберігся її запис з історії бібліотеки за 25 травня 1964 року, коли університетську бібліотеку відвідав і подарував на згадку свою книгу з автографом американський художник Роквелл Кент (1882–1971): «Человеку 83 года, а говорил молодо о молодости, о любви к искусству, об умении видеть прекрасное, о светлом будущем советской молодежи».

Щоденна копітка робота з картотекою, з періодичними виданнями, газетами та журналами, формування, наповнення Краєзнавчої картотеки, створення картотеки Праць вчених УжНУ, а ще спілкування зі студентами, викладачами в групах, на кафедрах, виступи на семінарах, конференціях тощо сприяли фаховому зростанню Олени Дем'янівни від бібліографа до старшого бібліографа, головного бібліографа, завідуючої довідково-бібліографічного відділу, провідного спеціаліста бібліотеки.

Її особливий дар – це вміння сконцентрувати увагу на завданнях, які потребують негайного вирішення. Так, працюючи зав. довідково-бібліографічного відділу, вона зосередилася на підготовці й виданні бібліографічних покажчиків, які високо оцінила університетська громадськість, сприяла удосконаленню бібліотечно-інформаційного обслуговування працівників університету.

Володіючи необхідними знаннями, маючи величезний життєвий досвід, зацікавленість у предметі дослідження, вона буквально «вибухнула» бібліографічною творчістю наприкінці 90-х і в 2000-х роках. Поважні роки не стали перепорою для активної бібліографічної діяльності (було їй вже за 70 років), результатом якої з друку щороку виходило бібліографічне видання.

Олена Дем'янівна є автором понад 30 бібліографічних покажчиків, які створила сама або у співавторстві, – біобібліографій видатних діячів і вчених університету, низка покажчиків у галузі суспільних наук, праці з історії університету та його підрозділу – бібліотеки. Ось лише деякі з них: «Юрій Іванович Венелін-Гуца (1802–1839)» (1989), «Хунгарология в Ужгородском государственном университете» (1990), «Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського державного університету (1946–1990 рр.)» (1991), «Професор Штернберг Яків Ісакович» (1994), «Олександр Духнович (1803–1865)» (1995), «Наукова бібліотека Ужгородського державного університету за 50 років» (1997), «Літописець Карпатського села: Про життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність професора Василя Ілька» (1999), «Професор Василь Комендар» (1999), «Література до 60-річчя Карпатської України: (Із фондів Наукової бібліотеки Ужгородського державного університету)» (2000), «Доцент Микола Олашин» (2001), «Олена Рудловчак: бібліографія праць та літопис життя» (2001), «Олександр Духнович (1995–2003 рр.)» (2003), «Василь Довгович. Література із фондів Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету» (2004), «Павло Федака» (2005), «Доцент Юрій Сак» (2007), «Василь Степанович Шевера (1932–2002): публікації» (2008), «Бібліографія видань про Ужгородський національний університет» (2009) та інші.

Вона ж започаткувала серію бібліографічних видань «Вчені Ужгородського університету» (до речі, дехто з науковців «запозичив» цю назву серії для своїх видань). Першою у цій серії вийшла

бібліографія, присвячена професору, доктору історичних наук Якову Ісаковичу Штернбергу (1994 р.). Підвела підсумок бібліографічній роботі Наукової бібліотеки УжНУ, склавши анотований бібліографічний покажчик видань за 1961–2005 роки (71 позиція). Одна із останніх робіт Олени Дем'янівни – бібліографічний покажчик праць, присвячених університету в цілому, його факультетам та основним монографіям вчених, які зробили неоцінений вклад у розвиток науки на Закарпатті, у книзі Ірини Гармасій «Висока наука: Ужгородський національний (Ужгород, 2009)» – свідчить про чудове знання матеріалу, актуальність і важливість поданих документів.

У кожній бібліографічній роботі знаходила щось таке, що її захоплювало і вносило елементи творчості в дослідження. Так, наприклад, творчим захопленням для неї став пошук книг з автографами Олександра Духновича у фондах бібліотеки. 76 таких книг було знайдено у відділі рукописів і стародруків. Вона ж ініціатор створення колекції книг з автографами відомих людей, вчених, письменників, митців, яка зберігається в довідково-бібліографічному відділі. До 200-річчя з дня народження Миколи Гоголя з великою зацікавленістю відшукала твори письменника та літературу про нього у фондах бібліотеки та опублікувала статтю про ці раритетні видання. А як вона раділа, коли відділ отримувал листи з позитивними відповідями на прохання допомогти у розшуках необхідних джерел до бібліографії. Працівники відділу отримували листи з Болгарії, Угорщини, Словаччини, з найбільших бібліотек Росії та України, коли працювали над бібліографіями Ю. Венеліна-Гуци, О. Духновича та інших.

Особливо багато листів отримувала Олена Дем'янівна зі Словаччини. З 1992 року почалося знайомство Олени Дем'янівни та листування з відомим вченим-карпатознавцем Оленою Рудловчак, яка мешкала в Пряшеві. Познайомила їх працівник бібліотеки Марія Олександрівна Фущич (зав. сектора), яка вже тоді надсилала краєзнавчі видання Олені Рудловчак. З Оленою Михайлівною листувалися і науковці УжНУ, письменники, краєзнавці, працівники університетської бібліотеки: В.Л. Микитась, Ю.М. Сак, Я.І. Штернберг, В.В. Барчан, Й.О. Дзендзелівський, І.М. Сенько, І.М. Чендей, В.В. Пагирия, В.І. Падык, М.О. Фущич, О.Д. Закривидорога та багато інших.

Знайомство Олени Дем'янівни з відомою дослідницею співпало у часі з підготовкою бібліографічного покажчика «Олександр Духнович». Від Олени Рудловчак бібліограф отримувала корисні поради, бібліографічні джерела, уточнення фактографічних матеріалів, статті, книги тощо. Обмін необхідною інформацією відбувався активно, внаслідок чого здійснювався зв'язок між двома університетами – Ужгородським та філософським факультетом Пряшівського університету, за словами Олени Дем'янівни, завдячуючи листам, створювався «місток до рідного краю». Олена Дем'янівна листувалася з О. Рудловчак більше 15-ти років. За цей період отримала понад сотні листів і листівок. На сьогодні опубліковано близько 70 листів та фрагментів з листів. В листах, інколи задовгих і складних, але найчастіше лаконічних і чітких, піднімалися питання щодо обміну книгами, періодичними журналами, отримання інформації з України з проблем карпатознавства. У листах вчена-дослідниця дає належну оцінку фактам, подіям, новим книгам і їх авторам, дає поради, консультації і, звичайно ж, виявляє при цьому найкращі людські почуття. Без сумніву, листування приватного характеру в кращих своїх зразках має історико-культурне значення, оскільки листи є одним із найцінніших першоджерел вивчення біографії, розуміння світогляду автора, його взаємин із сучасниками.

Листування двох Олен свідчить також і про теплі, дружні стосунки літніх жінок, які не забували щирими словами вітати одна одну зі святами, між якими є багато спільного: одержимість в роботі, захоплення науковими пошуками, активність у громадській роботі, обидві померли, проживши життя довжиною у 88 років.

У 1999 році на відзначення ювілею Олени Рудловчак відбулися Перші Рудловчаківські читання, в яких Олена Дем'янівна брала активну участь. На Других Рудловчаківських читаннях (2001р.) відбулася презентація бібліографічного покажчика, підготовленого Оленою Дем'янівною у співавторстві і присвяченого Олені Рудловчак з нагоди ювілею і присвоєння їй звання Почесного доктора Ужгородського національного університету.

Мені пощастило багато років спілкуватися з Оленою Дем'янівною: спочатку слухала її лекції для першокурсників про бібліотеку та основи бібліографічних знань, ще студенткою допомагала готувати стіннівку

«Бібліотекар та читач» (і досі деякі номери газети зберігаються в архіві бібліотеки), потім працювала під її керівництвом у відділі бібліографії.

Багато разів була в Олени Дем'янівни Закривидороги на вул. Капушанській, в її невеликій квартирці. Вона мешкала в скромній обстановці, її робочий кабінет розміщувався і в кімнаті, і на кухні. Це був своєрідний довідково-бібліографічний відділ №2 в мініатюрі. Скрізь книги, журнали, папки з вирізками, каталожні картки в ящикках і навіть величезних розмірів карта розлогого родового дерева, яку вона сама склала. Тут продовжувалася бібліографічна робота, тут відбувалися зустрічі з науковцями, колегами-бібліографами, обговорювались останні події в країні, в місті, університеті, бібліотеці. Її цікавило все, що відбувалося довкола. Тут обмірковувалися ідеї нових бібліографій, проекти, пропозиції з покращення роботи тощо, і все це відбувалося за філіжанкою кави, яку вона любила до нестями. Тут, у домашній обстановці, проставлялися останні штрихи у підготовці бібліографічних покажчиків «Яків Ісакович Штернберг», «Олександр Духнович», «Скарбниця духовності» та ін., оскільки нульова температура взимку в бібліотеці частенько завадила їх остаточному завершенню в стінах довідково-бібліографічного відділу.

Її кредо було «про все знати» і знайти відповіді в книгах і в картотеках на запитання усіх допитливих. Олена Дем'янівна скрізь хотіла побувати, побачити, встигнути, взяти участь. Вона учасниця багатьох семінарів, конференцій, зустрічей, демонстрацій, маніфестацій, екскурсій, подорожей тощо. Боялася пропустити подію, відтворену у пресі, яку необхідно було «взяти на олівець», як любила вона казати.

Доволі аскетичний спосіб життя, нічого зайвого в одязі, їжі, обстановці вдома. «Сію, вію, повіваю...», – це означало, що зарплатня щойно отримана, уже дійшла свого кінця. Ця приказка була зрозумілою її друзям: гроші витрачалися на книги, на подарунки, на допомогу рідним, на приємні радощі й сюрпризи, які вона любила дарувати іншим.

Усіх, хто спілкувався з Оленою Дем'янівною, не переставала дивувати і захоплювати її відданість книзі, працьовитість, вміння розділити з людьми і радість, і горе, допомогти і підтримати у важку хвилину. Майже півстоліття присвятила вона улюбленій справі. Виконувала свою справу з любов'ю та самовідданістю. Навіть коли пішла на заслужений відпочинок у 80 років, її трудова діяльність на

цьому не зупинилась. Вона продовжувала працювати вдома, бо не могла жити без роботи, переглядала газети, займалася бібліографією з краєзнавства, персоналіями вчених, поповнювала традиційну картотеку статей про університет. Ця картотека користується і зараз великим читацьким попитом. Роки самовідданої копіткої праці принесли їй успіх і визнання у ряді спеціалізованих видань. Її ім'я занесено у довідник «Бібліотечне Закарпаття: сторінки історії та сучасності» (Ужгород, 2000), «Календар краєзнавчих пам'ятних дат на 2003 рік» (Ужгород, 2002), «Українські бібліографи» (Київ, 2004) та багато інших.

Хочеться закінчити статтю напутніми словами Олени Дем'янівни до колег, які вона написала, незважаючи на важку хворобу, у вересні 2011 року: «Вітаю всіх бібліотечних працівників з Днем бібліотекаря. Бажаю здоров'я, благополуччя, достатку, щасливого життя. Любіть книги, бібліотеку, читачів! Олена Дем'янівна».

Л.О. Мельник,
*зав. довідково-бібліографічного відділу
Наукової бібліотеки УжНУ*

44 РОКИ НА НИВІ БІБЛІОГРАФІЇ

Не можна уявити нашого чарівного Ужгорода без цвітіння сакур весною, гордого замку, величавого Кафедрального Собору, так і Наукову бібліотеку Ужгородського національного університету не можна уявити без людини на прізвище Закривидорога.

Ця маленька, худорлява жінка, не по віку жвава і моторна, не по часу дисциплінована і відповідальна, завжди привітна, толерантна. Вона вміє задовольнити запити як студента, так і професора, вирішити їхні сумніви, кваліфіковано проконсультувати, навіть без довідкових і енциклопедичних видань. Бо найголовнішою її рисою є високий професіоналізм, толерантність. До неї прислухаються, бо такому енциклопедичному багажу знань, як у неї, може по-доброму позаздрити кожен працівник бібліотеки. А ще – великий досвід. Адже улюбленій справі ця людина віддала 44 роки...

Народилася Олена Дем'янівна серед благодатного літа, коли зріли вишні у садах Мерефи, що на Харківщині. Від своїх предків вона отримала у спадок чудернацьке козацьке прізвище – Закривидорога. Батьки дали їй світле ім'я – Оленка, а от долю – нележку. У складні візерунки переплелись Чорні і Червоні нитки на рушнику її життя.

Чорними нитками пройшли голодомор 1933-34 років, втрата батьків. Потім були роки навчання у школі, Харківському електротехнікумі транспортного зв'язку. А потім була війна...[...]. Чорні і Червоні нитки переплелись у візерунках мирних буднів, але не менш напружених, яскравих на враження, багатих на події. За направленнями ЦК ЛКСМУ була на комсомольській роботі в Закарпатській області, спочатку у Воловецькому окружкомі ЛКСМУ, потім – Обкомі комсомолу.

За ті незабутні 7 років вона не раз своїми стомленими ногами пішки обходила всю Воловеччину, немало сіл інших районів області, де проводилася агітаційно-пропагандистська робота серед молоді, особливо шкільної.

Не одна верховинська сім'я дала їй теплу їжу взимку, нічліг. До слова сказати, що побувала вона і в сім'ї нинішнього ректора УжНУ – Сливки В.Ю., не раз згадувала з теплотою як зустрічали її... [...].

Потім було навчання в Хустському педучилищі та Ужгородському університеті, який закінчила з відзнакою. Її першими вчителями були В.І. Аріповський, Л.М. Ауслендер, П.В. Лінтур, М.М. Плісецький, Б.І. Співак.

А далі, по закінченні, – була бібліотека. Тут вона зустріла висококваліфікованих спеціалістів бібліотечної справи – М.І. Воскресенську, Л.О. Грошик, Г.С. Запісочну, Г.М. Довганич, друзів – М.І. Похияк, Л.М. Траченко, К.С. Балкаєву, О.Д. Ломсадзе, М.О. Фущич, Г.І. Гомонай.

За час її роботи 4 рази мінялося керівництво бібліотекою в такому порядку – О.М.Фесенко, І.І. Кирячок, І.В. Сабадош, О.І. Почекутова. У бібліотеці О.Д. Закривидорога пройшла всі сходинок бібліографічної роботи – від бібліографа – до провідного спеціаліста довідково-бібліографічного відділу. Тут якнайповніше розкрилися всі грані таланту цієї непересічної особистості.

І зараз, з висоти свого віку і досвіду вона може, по праву, вважати себе організатором бібліотечно-бібліографічної освіти студентів та видавничої справи бібліотеки – підготовки бібліографічних покажчиків [...].

Справжнім взірцем бібліографічної майстерності Олени Дем'янівни став покажчик «Олена Рудловчак: Бібліографія праць та літопис життя» у співавторстві із Л. Ільченко та В. Падяком, що з'явився у 2001 році у видавництві В. Падяка на пошану Почесного доктора наук УжНУ, нашої землячки, уродженки м. Мукачєва, що нині проживає у м. Пряшів. За оцінкою експертів, він «відповідає найсуворішим вимогам наукового видання» (М. Мушинка).

На цей детально анотований покажчик, що нараховує 538 позицій, вже з'явилось в українській та закордонній пресі понад 10 рецензій та схвальних відгуків. В одному з них, пряшівського дослідника Михайла Романа (у журналі «Дукля», №2/2002) є й такі слова: «На добре слово і подяку нашу заслуговують укладачі і видавці прекрасної бібліографії. Вони показали пряшівчанам, як треба шанувати людину, яка так багато зробила для вивчення і пропаганди нашої культури і літератури...»

А ще Олена Дем'янівна регулярно дописує до університетської преси газет «Погляд» та «Ужгородський університет», виступає з рецензіями у місцевій пресі. А як ця жінка вміє гарно і чудово виступати! Із знанням справи, по-науковому глибоко, дотепно і влучно.

Вона виховала і навчила цілу плеяду бібліографів. Вона вміє оцінити молоде дарування, заохотити, і, навіть, окрилити.

У її житті було все – і улюблена робота і велике кохання, про яке вона тихо зітхає і зберігає стосик листів, багато різних знайомих і друзів, з якими підтримує теплі відносини.

Нині в житті Олени Дем'янівни новий етап, про який шанована людина, колега по університету, однодумець Анастасія Василівна Смеренська сказала у своїй поезії, присвяченій їй, так:

«Пожелаем большого мужества,
В жизни новой, еще неизведанной,
Чтоб отдых, Вами заслуженный,
Согревался былыми победами!
Чтобы не было тени забвения,
Чтоб в кругу друзей Вы возвращались
И полезные Ваши стремления
Постоянно в дела воплощались!

Дирекція, колектив Наукової бібліотеки і профспілкова організація дякують Олені Дем'янівні за багаторічну, невтомну, плідну працю, за служіння її Величності – Книзі, спілкування з професорсько-викладацьким складом та студентами і зичать їй здоров'я. Хай її енергія і творчі задуми продовжують втілюватися в життя і вилитися у життєдайну наукову продукцію.

А на Рушнику її життя з'являються нові візерунки.
З роси і води!

Олена Почекутова,
директор бібліотеки (1978–2006)
Галина Шарган,
зав. сектору (1999–2007)

Ужгородський університет. – 2002. – 24 жовт.

**ПИШАЮСЯ ТИМ, ЩО МОЖУ СКАЗАТИ:
«Я ВЧИЛАСЯ У ОЛЕНИ ДЕМ'ЯНІВНИ»**

*Вмирають поступово люди, –
Далекі, близькі і свої...
Їм весен вже не буде,
Для них не тьохнуть солов'ї...*

К. Галас

Як хороше, приємно і радісно стає на душі, коли ти можеш сказати гарні слова про людину, якої вже немає на світі, але ти пам'ятаєш і часто з любов'ю згадуєш її.

Я щаслива, що мала можливість знати, бачити, зустрічатися кожен день, спілкуватися з такою чудовою, мудрою, працюютою, милою людиною, як Олена Дем'янівна Закривидорога.

Вперше ми зустрілися з нею, коли я працювала в книгарні «Кобзар». Вона приходила з директором бібліотеки Ужгородського державного університету Оленою Миколаївною Фесенко. І коли я одержувала нову партію літератури, то обов'язково відкладала ті книги, які були потрібні бібліотеці. Як правило, це були твори українських, російських та зарубіжних письменників, літературознавчі та мовознавчі праці, дослідження з історії, твори закарпатських письменників тощо.

У той час (1970-1980 рр.) було дуже важко з літературою, особливо українською мовою, магазин отримував по 2–5 примірників одного видання. Я старалася, щоб ці книги потрапили, у першу чергу, саме туди, де вони були вкрай необхідні, – до університетської бібліотеки (студентам, науковцям, письменникам). Ближче ми познайомилися з Оленою Дем'янівною, коли я вже вчилася в УжДУ (тепер УжНУ), вона допомагала мені в підборі літератури для написання реферату, курсової, дипломної робіт. Вже тоді я мала змогу спостерігати, як вона оперативно знаходить необхідні джерела з тої чи іншої теми, переконалась у тому, як Олена Дем'янівна швидко орієнтується у великому обсязі наукової інформації з різних галузей знань (тоді я ще і не думала, що колись теж зможу допомагати студентам і викладачам).

1970 року я влаштувалася працювати бібліографом у довідково-бібліографічний відділ. Завідувачем відділу тоді була Лариса Олегівна Грошик, справжній професіонал у бібліографії. Однак з першого ж дня роботи моєю наставницею стала Олена Дем'янівна, яка працювала в тому ж таки відділі. Пам'ятаю, як вона дала мені пачку бібліографічних карток і попросила розкласти їх у відповідні розділи картотеки з різних напрямків наук. Спочатку мені не все вдавалося, та невдовзі все пішло добре. Я вчилася, придивлялася і прислухалася до всього. Вже через місяць Олена Дем'янівна доручила проводити заняття зі студентами-першокурсниками з основ бібліотекознавства та бібліографії. Дала мені книгу «Основи бібліографії», і я взялася за підготовку лекції та практичних занять. Зараз згадую, як тоді мені було боязко, але потім, завдяки порадам досвідчених бібліографів, особливо Олени Дем'янівни, вдалося опанувати своє хвилювання перед студентською аудиторією і спокійно провести заняття.

Олена Дем'янівна була вимоглива і принципова. Завжди приходила на роботу вчасно, гарно одягнута, з зачіскою, манікюром, показувала нам, молодим, приклад. Вона дуже любила свята: Різдво, Великдень, Новий рік, 8 березня. Щороку на Різдво я приносила їй кутю, яку вона дуже любила, на Великдень всім відділом ми пригощалися паскою, писанками. Але особливим святом для неї був День Перемоги. Її часто запрошували в школи, де вона розповідала учням про те, як пішла на війну, як зустріла Перемогу. Олена Дем'янівна жила цими днями, любила вітати знайомих, пригощати, її щира душа розкривалася перед усіма.

Війна не відібрала у Олени Дем'янівни бажання вчитися, вона закінчила УжДУ з відзнакою і невдовзі прийшла працювати в університетську бібліотеку. Олена Дем'янівна була віддана своїй роботі, бібліографічним дослідженням. Я пам'ятаю випадок, коли проректор УжДУ Микола Панасович Лакіза запропонував їй посаду головного бібліотекаря, у якого зарплата була вищою, але вона не захотіла, відмовилася. Любила переглядати пресу, цікавилася усіма новинками, працями вчених університету, тож і вирішила працювати у галузі бібліографії. Завжди була з читачами привітна і комунікабельна, виховувала молодь, вчила її. У неї було багато студентів, у душі яких сіяла зерно знань, прищеплювала любов до книги, до читання художньої літератури, зацікавлення книжковими новинками. З повагою відгукувалися про неї студенти. Низький уклін і велике спасибі їй за це.

З великою любов'ю Олена Дем'янівна згадувала про свою бабусю. Коли святкували Різдво, бабуса з кишені свого фартушка виймала горішки і роздавала дітям.

Людяність, милосердя, допомога людям – одна з суттєвих рис цієї людини. Коли за місяць в мене померли сестра, мама, швагер, брат, вона змогла мене розрадити, втішити. Ось така вона була...

Найбільше за все Олена Дем'янівна любила свою роботу. Повторювала: «Любіть, цінують те місце, де ви працюєте!». Не забувала про це і в своїх привітаннях: «Шановна, дорога Оксано Григорівно! Щиро вітаю Вас з Днем народження, бажаю здоров'я, сімейного щастя, радості життя. Нових успіхів Вам на бібліотечно-бібліографічній ниві! Будемо пам'ятати, скільки років працюємо разом. Цінуймо цей час і ці роки!» Обнімаю, Олена Дем'янівна. 03.08.2004 рік». І так гарно, з любов'ю, вона вітала кожен раз, дякувала за співпрацю та порозуміння.

Олена Дем'янівна була уважною до всіх працівників бібліотеки, пам'ятала, в кого і коли день народження, вітала і працівників, і їх рідних, вміла підібрати слова, що зачаровували душу кожного. Не любила, коли студенти-першокурсники зверталися до неї «тьотя», вчила їх культурі спілкування, як необхідно звертатися до працівників.

Вона була дуже вдячною людиною. Пам'ятаю, мій чоловік допоміг їй купити телевізор, меблі, то вона пам'ятала про це і постійно дякувала. Уважність, вдячність – одні із суттєвих рис цієї людини. Коли у когось радість – вона також щиро радіє. Коли мене нагородили Орденом Княгині Ольги 3 ступеня, Олена Дем'янівна щиро раділа, одна з перших вітала мене і всю мою родину.

Разом ми пропрацювали понад 40 років. Не скажу, що було завжди все гаразд – були дискусії й непорозуміння, проте ми знаходили спільну мову і відразу ж доходили згоди, після якої продовжували мирно працювати. Після виходу на заслужений відпочинок Олена Дем'янівна часто приходила до бібліотеки, знайомилася з новинками, щось виписувала для нових збірників бібліографій, відзначала разом з нами дні народження.

Плине час, і от уже й два роки, як немає з нами Олени Дем'янівни Закривидороги (а вона запрограмувала себе жити до 90 років), але пам'ять про неї живе, і я часто згадую роки, проведені поруч з нею. Кажуть, що й на тому світі потрібні такі люди. Світлу пам'ять по Олені Дем'янівні назавжди збережуть у своїх серцях ті, хто її знав, мав щастя з нею працювати, спілкуватися. Вічна пам'ять їй і блаженний покій!

Оксана Люта,
головний бібліограф УжНУ (1985–2009)

СПРАВА НА ВСЕ ЖИТТЯ

У будь-якій бібліотеці грамотний, кваліфікований бібліограф – це половина успіху. В цьому плані бібліотеці Ужгородського національного університету пощастило. Відділ бібліографії протягом багатьох років очолювала Олена Дем'янівна Закривидорога, яка все своє життя присвятила не лише становленню та розвитку довідково-бібліографічного обслуговування читачів, але й вірою і правдою служила бібліотечній справі та її величності Книзі.

Моє знайомство з Оленою Дем'янівною відбулося в студентські роки під час написання першого наукового дослідження, коли я шукала матеріали до курсової роботи. В той час бібліотека отримувала велику кількість наукових інформаційних джерел: реферативні журнали «Хімія», «Фізика», «Біологія», «Математика» та ін. (ВІНІТІ, Москва), українські реферативні журнали, літописи книг, журналів, газет (Книжкова Палата України імені Івана Федорова) та багато інших. Було складно виокремити необхідну інформацію з великої кількості видань у короткий термін, а також зорієнтуватися в них. На допомогу приходила Олена Дем'янівна, яка вчила основам наукових досліджень: ефективно вести дослідницьку роботу, правильно описувати журнальні та газетні статті, дотримуючись Держстандарту, укладати картотеку тощо.

Пройшли роки, доля звела нас з Оленою Дем'янівною у кабінеті тодішнього директора бібліотеки О.І. Почекутової під час подання мною заяви на працевлаштування. Олена Дем'янівна проявила неабиякий інтерес до мене, як до нового працівника. Вона швидко розвіяла мої трохи наївні уявлення про бібліотечну роботу. Якщо я спочатку думала, що буду тільки видавати книги читачам і на цьому моя місія закінчується, то я глибоко помилялася. Вона пояснила мені тонкощі і складності роботи бібліотекаря, прилучила мене до активної громадської діяльності.

Презентації книг, зустрічі з письменниками, митцями, відомими людьми краю – вона була в курсі всіх подій, які відбувалися не тільки в університеті, але й в обласній, міській бібліотеках міста. Після цих заходів бібліотека університету поповнювалася новими виданнями. Її неодмінний атрибут на таких заходах – будильник, який подарували їй колеги. Його завжди брала з собою, боялася згаяти час, адже потрібно було ще переглянути пресу, виконати безліч справ.

Не було такої ділянки роботи бібліотеки, в якій не брала б участі Олена Дем'янівна. Це, в першу чергу, відноситься до такого важливого завдання, як забезпечення потрібною літературою. Своїми знаннями вона допомагала і спрямовувала працівників відділу комплектування на своєчасне придбання того чи іншого видання. Якщо навчальною літературою бібліотека забезпечувалася своєчасно, то комплектування науковою літературою було досить складною справою. Тому особливо слідувала за виходом з друку наукових праць вчених УжНУ. Сьогодні у відділі комплектування зберігаються супровідні листи про передачу книг до бібліотеки, написані Оленою Дем'янівною каліграфічним почерком, в яких указано, де та ким подарована та чи інша книга.

Як завідувачка відділу комплектування разом з нею відвідували щороку «Книжковий Миколай», після якого щасливі поверталися у бібліотеку з подарунками – книгами.

Особливе ставлення в Олени Дем'янівни було до відділу стародруків. Вона одна з тих, хто їздив у Мукачівський жіночий монастир, де разом зі священниками відбирала книги для бібліотеки і дуже вболівала за цей фонд, за його цілісність і збереження. Коли постало питання про переміщення бібліотечних фондів, не раз обговорювала проблему збереження старих книг з відомим дослідником-краєзнавцем Василем Пагирею, науковцями університету.

Щороку 9 травня бібліотека вшановувала ветеранів Великої Вітчизняної війни – О.Д. Закривидорогу, Г.Й. Лізунову, П.К. Ростовцеву. Це були незабутні зустрічі. Олена Дем'янівна в цей день згадувала тривожну молодість, і її спогади хвилювали і розчулювали людей.

За її ініціативою в читальній залі бібліотеки проводяться перші «Рудловчаківські читання», «Гоголівські читання», святкування з нагоди 50-річчя бібліотеки університету, читацькі конференції, презентації книг тощо, на яких завжди людно, присутня інтелігенція міста, викладачі, студенти.

Перебуваючи на заслуженому відпочинку, Олена Дем'янівна не поривала зв'язків із бібліотекою. До її думок і пропозицій я прислухалася, адже посада директора бібліотеки, яку я на той час обіймала, – «достойна і відповідальна», як вона написала мені в привітанні. Її часто можна було бачити у краєзнавчому відділі бібліотеки. Разом з бібліотекарем Галиною Зінов'євною Шарган підбирала матеріали про визначних діячів краю, готувала статті до друку. Мені приємно, що я допомагала у підготовці і редагуванні її бібліографічного покажчика, присвяченого доценту УжНУ, спеціалісту з класичної філології Ю.М. Саку.

Робота в Науковій бібліотеці Ужгородського університету вважалася престижною. Олена Дем'янівна на всіх зібраннях наголошувала, що ми маємо гордитися тим, що працюємо у Науковій бібліотеці Ужгородського університету. Вона мала величезний вплив на співробітників бібліотеки, з якими завжди знаходила спільну мову. Продовжують кращі традиції Наукової бібліотеки, започатковані О.Д. Закривидорогою, заступник директора Вікторія Воробець, завідувачка довідково-бібліографічного відділу Лариса Мельник, головні бібліографи Оксана Бряник, Наталія Лехман, бібліотекар Оксана Хаван.

Поруч із будинком, де мешкала Олена Дем'янівна, знаходиться Обласна наукова універсальна бібліотека, в якій вона була частим гостем, оскільки горіла бажанням однією з перших ознайомитися з новинками літератури. В останні роки свого життя входила в редколегію «Календаря краєзнавчих та пам'ятних дат», готувала статті до різних пам'ятних дат.

Свій 85-річний ювілей Олена Дем'янівна відзначила у рідній бібліотеці. Урочистості з цієї нагоди відбувалися у головній читальній залі, яка була переповнена її шанувальниками. На честь ювіляра виголошували вітання від керівництва УжНУ, колективу бібліотеки, бібліотек міста, області, студентів, видавців.

У 2010 році вперше на базі Ужгородського університету відбувся семінар-нарада директорів бібліотек вищих навчальних закладів України, на який була запрошена і Олена Дем'янівна. Її підтримка і довіра були для мене важливими. Перед засіданням гості мали можливість ознайомитися з виставкою, на якій були представлені друковані видання та бібліографічні покажчики бібліотеки УжНУ за весь період її існування – понад 70 друкованих видань. У майже кожному виданні є прізвище укладача бібліографа Закривидороги О.Д. Вистав-

ка викликала неабияку зацікавленість у директорів бібліотек, за якими мовчки спостерігала Олена Дем'янівна, і я бачила в її очах радість і гордість за свій науковий і культурний заклад.

У цьому ж році бібліотека отримала нове приміщення у головному корпусі університету площею 1700 кв. м, відкриття якого було заплановано на листопад і приурочене 65-річчю створення Ужгородського університету та бібліотеки. Олена Дем'янівна з нетерпінням очікувала на цю визначну подію. Однак сталося так, що вона потрапила в травматологічне відділення міської лікарні і до кінця своїх днів дуже жалкувала, що так і не побачила простору світлу читальну залу з кондиціонером, довідково-бібліографічний відділ, в якому тепло і затишно, і нові меблі у бібліотеці.

Скромна, вона ніколи не просила для себе привілеїв, звань, хоча саме вона якнайперша заслуговувала на відзнаку і заслугу від держави.

Не одно покоління випускників університету, велика кількість викладачів і професорів, усі, кому довелося звертатися до Олени Дем'янівни Закривидороги по допомогу, отримували те, що шукали. Завдяки її старанності, скрупульозності (багаторазово звіряла результати власних записів), усидливості, копіткій роботі, за яку бралася завжди охоче, без боязні, побачила світ не одна книга, захищена не одна дисертація.

Пам'ять про Олену Дем'янівну – досвідченого і визнаного спеціаліста, організатора бібліотечно-бібліографічної освіти студентів протягом багатьох років, людини, яка зробила немало для налагодження наукової роботи бібліотеки та зростання її іміджу, – житиме вічно в історії Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету і в серці кожного, хто мав честь знати її і спілкуватися з нею.

Наталія Гунько,
директор Наукової бібліотеки (2007-2013 рр.)

КАРПАТОЗНАВЕЦЬ НЕЗВИЧНОЇ ДОЛІ:

Закарпатському бібліографу номер один виповнилося 80

Усі, хто закінчував Ужгородський університет, знають цю неквапливу жіночку в окулярах. Олена Закривидорога є живим символом бібліотеки УжНУ. Адже її життя по суті стало і життям найбільшої книгозбірні області.

Вона народилася 6 липня 1923 року в Мерефії (тепер майже злилася з Харковом), рідному місті славетного Івана Сірка. Не дивно, що й у жінки з цього козацького краю цілком запорозьке прізвище, та й вдача також. Батьки були селянами, тато колись заснував колгосп, потім робив на лісопилці. Після школи Еля вчилася у модному тоді електротехнічному технікумі транспортного зв'язку, але війна перекреслила майбутнє. У Харківському військкоматі, куди прийшла добровольцем, її призначили у санітарний поїзд 302, що формувався аж на Волзі. На попутках дісталася туди.

Влітку 1942 року, коли радянські війська відступили до Кавказу, 302-й поїзд зазнав трагедії – безглуздої і жорстокої, як багато що на війні. Вночі назустріч йому вилетів товарняк. Санітарка врятувалася лише тому, що була в 14-му вагоні. Після катастрофи зберігся тільки комсомольський квиток, який у домашньому архіві й досі. Уцілілі побрели навмання уздовж колії, поки не прибилися до подібного 140-го поїзда, який пізніше був приписаний до 3-го Українського фронту. Поранених возили спершу в Алма-Ату, потім у Баку, далі – на Кубань, у Полтаву, Ромодан. Географія цих мандрів відобразилася в походному блокноті дівчини, куди вона записувала почуті пісні й вірші, фіксуючи при цьому місця, через які проїжджала. У тому ж альбомчику – малюнки пораненої солдатки-вірменки, з якою подружилася, поки везла її в тил. 9 травня зустріла в німецькому місті Гінденбург. Звідти поїзд перебрався до Москви. Близько місяця він був імпровізованим готелем для учасників Параду Перемоги.

По війні повернулася додому, де зустріла похилу батьківську хату і суцільну скруту. Працювала піонервожатою, а 1947 року за комсомольською путівкою приїхала працювати на Воловеччину. Пішки обходила весь район, лише зрідка її підвозив по дорозі тодішній секретар райкому Ю. Ільницький.

Цього серпня виповнюється аж 45 років, як вона працює у вузівській бібліотеці – здається, абсолютний рекорд для університету. За цей час виписано близько 100 тисяч каталожних карток – недовірливі можуть самі перелічити. Приблизно половина з них – це краєзнавча бібліографія, трохи менше – статті вузівських працівників, також разом із колегами описувала нову художню літературу, робила картотку портретів.

Багато часу було віддано факультету громадських професій, на якому студенти опановували другу спеціальність (у даному випадку – бібліотекаря). Ці заняття проходили впродовж року раз на тиждень.

Близько 15 років ювілярка готувала (у співавторстві) бюлетені «УжДУ у пресі». З 1959 року виступає у пресі з рецензіями, була активним дописувачем стіннівки «Бібліотека і читач». У великій же пресі здійснено сотню публікацій. З 1964 року чимало бібліо-покажчиків видано окремими книжками. Першим був «Шевченко і Закарпаття». Співавторами виступали історики В. Неточасв, Я. Штернберг, К. Шовш, але найбільше – колеги по відділу Л. Мельник, О. Люта, Т. Туренко, В. Воробець, директор бібліотеки О. Почекутова. Нині ж найдорожчими з усіх своїх покажчиків вважає присвячені Ю. Венеліну, Я. Штернбергу, О. Духновичу і О. Рудловчак.

Щороку готувала з колегами по 5 книжкових виставок до наукових конференцій і засідань вченої ради. Скільки ж читачів обслужено за цей час – не злічити. Ювілярка веде активне листування з багатьма карпатознавцями, особливо з пряшівкою О. Рудловчак.

О. Закривидорога має рідкісний талант говорити про третіх людей лише добре, хоча характер її запальний, а язик гострий. Коли вона викладе усе пережите на папері, то вийде унікальна історія нашого університету в особах.

Сергій Федака,

*д-р іст. наук, проф. каф. історії України
ДВНЗ «УжНУ»*

Фест. – 2003. – 3–9 лип.

«ЛИСТИ ВІД ОЛЕНИ ДЕМ'ЯНІВНИ ДЛЯ МЕНЕ НАДЗВИЧАЙНО ЦІННІ...»

Початком 90-х років минулого століття я працювала в Дослідному кабінеті україністики (ДКУ), який був складовою частиною кафедри української мови і літератури Пряшівського філософського факультету Університету ім. П.-Й. Шафарика (нині Пряшівський університет у Пряшеві). Цю престижну карпатознавчу наукову установу очолювала доцент Олена Рудловчак, канд. філол. наук. Саме їй завдячую знайомством з Оленою Дем'янівною Закривидорогою.

До завдань ДКУ належала, крім іншого, і розбудова бібліотеки. Знаходились в ній не лише архівні, але й нові матеріали. Олена Дем'янівна співпрацювала з доц. Рудловчак, вони листувалися, обмінювалися інформацією про найновіші дослідження не лише в рамках карпатистики, але і славістики. Книжковий фонд кабінету зростав, збагачувався цінними публікаціями, подяка за які належить великою мірою Олені Дем'янівні.

У той час майже все вирішувалося посередництвом кореспонденції, про комп'ютери було мало інформацій. До нашої установи надходили не тільки офіційні листи з ужгородської бібліотеки, але і приватні листи, адресовані Олені Рудловчак – від ужгородських карпатознавців, у тому числі і від Олени Дем'янівни. Було в них багато фактів, відомостей, повідомлень і різних даних, якими пряшівчани могли скористатися.

Пізніше, коли я частіше їздила в Ужгород у відрядження, ми з Оленою Дем'янівною зустрічалися в бібліотеці. Вона мене завжди щиро вітала. Розмовляли ми про справи, які нас цікавили, і я була захоплена її відношенням до праці, яку виконувала. Видно було, що вона надзвичайно віддана своїй роботі. Розмовляючи з нею, мені стало ясным, що палітра її зацікавлень дуже широка. Вона добре знала роботи не лише «домашніх» ужгородських дослідників, але не байдужі

їй були ані найновіші карпатистичні досягнення в Східній Словаччині, які високо оцінювала. В Пряшів я від неї приносила книги, періодичні видання, вирізки з газет і журналів. Ми були в контакт і тоді, коли в Ужгороді готувалися різні конференції, семінари, наприклад, Рудловчаківські наукові читання, в організації яких брала участь і Олена Дем'янівна.

В останні роки ми обмінялися кількома листами. Вона мене повідомляла про найновіші карпатознавчі публікації, надсилала укладені нею і бібліотекою покажчики наукових видань, роботи окремих дослідників. Мене дуже зворушило і те, що між вирізками-рецензіями, були не лише ті, які торкалися пряшівських дослідників (в тому числі і мене), але також такі, які торкалися моїх рідних.

Листи від Олени Дем'янівни Закривидороги зберігаю у своєму архіві. Їх небагато, але для мене вони надзвичайно цінні. Зберігаю також і бібліографічні покажчики, укладені Оленою Дем'янівною – без них не можна уявити карпатистичні дослідження. Коли гортаю їхні сторінки, перед очима бачу милу, ласкаву і працьовиту, бібліотечній справі віддану людину, яка винятково любила книги, життя присвятила служінню науці і своєю кропіткою працею підготувала для нащадків матеріали, якими будуть користатися майбутні покоління.

Любиця Бабота,
*канд. філол. наук, доц.
каф. укр. мови, літ-ри,
філософського ф-ту
Пряшівського ун-ту
у м. Пряшів. 2013*

Маяк головний засвітив...

Привітання

Виктор Ариповский

**Житие страсотерпицы Елены
(в миру Демьяновны)
и аллилуйя в ознаменование тезоименитства оной**

Лиру разболтанную настроив,
В ритме торжественнейшего марша
Ныне восславить хочу юбиляршу:
Пусть Родина знает своих героев!

Одописец неважный, признаюсь сразу,
Скорее сатиры кропать горазд, –
Сменю пластинку на этот раз
И одою разрешусь громогласной.

Хоть голос мой, старческий, слаб и тонок,
Зато Елену я знаю с пеленок
Или, чтоб выразиться точнее,
Её я знаю с молодых ногтей.

Давно костыляю, держась за стенку,
Поросший мохом, трухлявый пень.
Она ж – какою была студенткой,
Такой осталась по нынешний день!

Ни грамма лишнего веса в теле,
На волос седой и намека нету,
Мчит на работу резвей газели,
Летит за зарплатой – быстрее ракеты!

Маком цветет во всю щеку румянец,
Дробь каблучки выбивают часто, –
Хоть обряжай ее в школьный ранец
Иль надевай пионерский галстук!

Память моя – на прорехе прореха,
А у нее – как часы, без сбоя:
То грезится ей по ночам Мерефа,
То фронтовой санитарный поезд...

Ей вспоминаются снова и снова
Выпускники 58-го:
Шкоба и Русс, Сова и Половка,
Огненно-рыжая Розы головка,
Клавы примерное прилежание,
Дубовика басовитое ржание...

Круто потом закружилась дорога
Нашей бесценной Закривидороги,
Выведя на Капитульную гору
Прямо к порогу святого собора.

Там, при лампаде, в епископской келье,
Свершив тоекратно крестное знамение,
Начала схимница в кротком веселии
Подвиг служения книгам и знаниям.

Вот уже сорок без малого лет
Тяжкое бремя своей эпитимьи
Тащит, кряхтя (передыху нет!),
Та, чье сегодня мы славим имя.

Весь смысл дальнейшей ее биографии
Кроется в дебрях библиографии;
Для нее, что для мусульманина Мекка, –
Библиотечная картотека.

Без нее доморощенные таланты
В море книг – как слепые щенята;
Им не выбраться в дипломанты,
В магистранты и докторанты,
В бизнесмены и в партократы,
А тем более – в депутаты.

Без Елениных консультаций
Вовсе не было б диссертаций,
Конференций и презентаций,
На корню захирела б совсем карпатика
И скопыстилась будительская тематика...

Без кропотливых трудов Елениных
Что бы мы знали о Гуце-Венелине?
И не только, конечно, о Юрие Гуце
Были б знания наши куцы
(Свет на нем не сошелся клином), –
Что б мы знали о том пиите,
Чьи слова иссек на граните
Мудрый скульптор вязью старинной:
«Был я, есмь и буду русином»?

Кто б раскопал без нее однажды
Штернберга перлы в завалах бумажных?
И, наконец, перелопативши полностью
Все, что накоплено за полвека,
Она воздвигла «Скарбницю духовності» –
Вечный памятник библиотеке.

А еще в планах нашего юбиляра
Публикация собственных мемуаров, –
Что-то вроде «Былого и дум» по идее,
Только лучше и чуть длиннее.

Завершив сие краткое предисловие,
Совершенное с должным старанием,
Не пора ль перейти к славословию,
К поздравлениям и пожеланиям?

75 – это дата из дат!

В праздничных тостах лести – ни грана.
Пою ей хвалу, потому что рад,
Рад человека узреть без изъяна!

Пока не свалились мы с вами пьяными,
Поднимем тост за Елену Демьяновну!
Ветками пальмовыми помахая,
Дружно и искренне ей пожелаем...

Стоп!.. Заковыка нежданная здесь,
И нельзя пренебречь заковыкой этой.
Перебрав запас пожеланий весь,
Какие нам именно предпочесть?

Какие из пестрого выбрать букета?
Денег? Квартиры? Сверхдлинной фамилии?
Все это есть у нее в изобилии.
Женской эмансипации как таковой?
И это в наличии, даже с лихвой.

По-моему, ей не хватает пока
Только птичьего молока!
Все ж будет не лишним, решил сейчас я,
Ей пожелать здоровья и счастья!

В келье ее, под бочком у бога
Дай бог ей свершить еще доброго много!
И, наконец, пожелать ей смею
Дождаться столетнего юбилея!

1998

Людмила Кудрявская

Ода на 75-летие

Елена Демьяновна, Вам – 75.
Не верим! – воскликнул бы классик.
Вам 40! Нет – 30! Нет, Вам – 25! –
И Вы всё моложе и краше.

Вам всё довелось пережить на веку –
Войну и фашистские орды.
Недаром недавно как фронтовику
Вручили Вам маршальский орден.

Но главный маяк Вам тогда засветил,
Когда Вы явились в расцвете
Своих молодых обаятельных сил
В библиотеку столетья.

Давно Вы ведущий в ней специалист.
Блестящи труды Ваши, знаем!
И все Ваши вехи в судьбе удались!
Мы Вас от души поздравляем!

Пусть Ваш юбилей – семь с пятёркой –
не мал, –

Ещё впереди много новых...
А нынче бы руку Вам крепко пожал
И сам Александр Духнович!

Фуршет : сб. поэзии и юмора. – Ужгород, 2005.

Софія Сорока

Милосердя

У милосердя крила є
І віра, ніжність, доброта.
У милосердя сила є
Й любов, велика і свята.

Згадаємо роки війни:
Свистіли кулі навкруги,
На фронт дівчата юні йшли
Через болота, яруги.

І у шпиталях без їди,
Без відпочинку і без сну
Солдатам спокій берегли,
Ковтаючи тайком сльозу.

А нині в наш нелегкий час
Із фоліантів древніх книг
Та й у сучасних письменнях
Збирають плід тих знань рясних.

Життя – не поле перейти:
Щоби відчутти жах війни,
Красу душевну зберегти
Й радіти подиху весни...

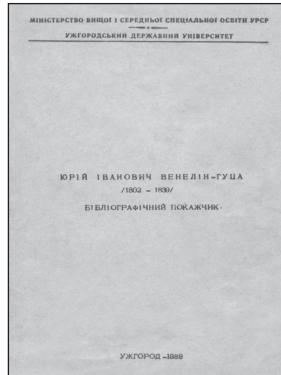
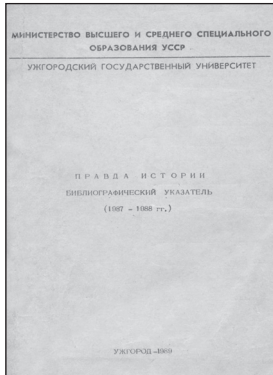
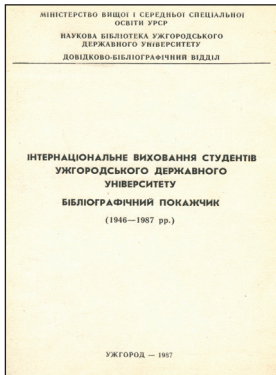
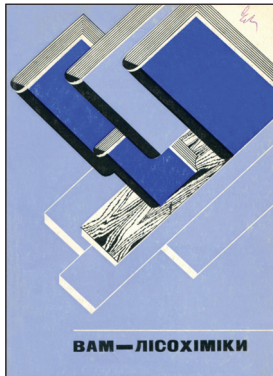
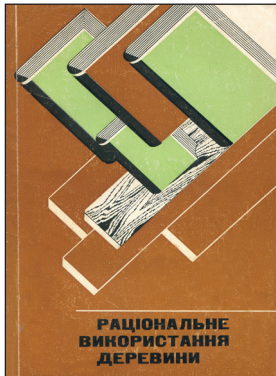
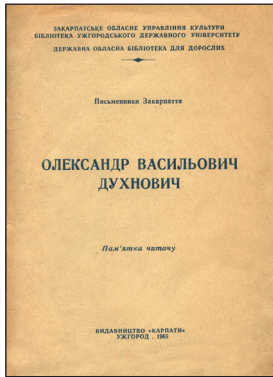
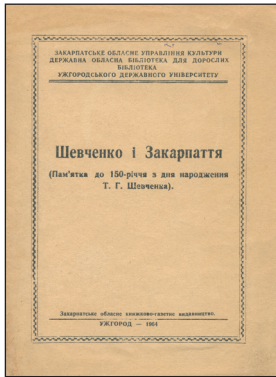
Промінь любові : збірка поезій. – Ужгород, 1999.

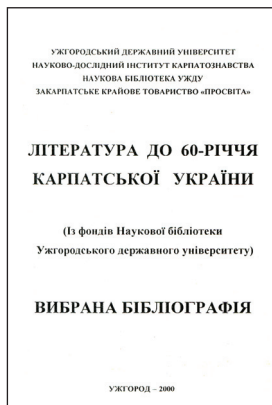
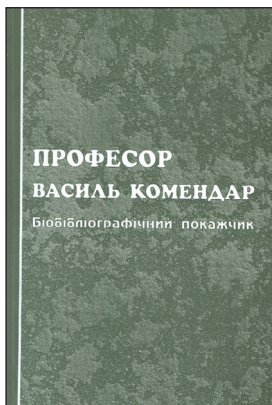
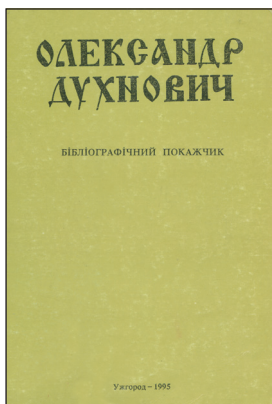
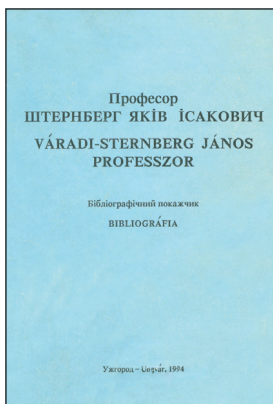
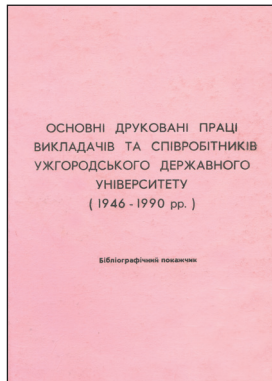
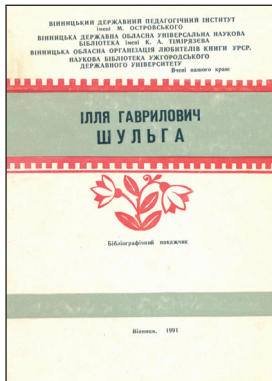
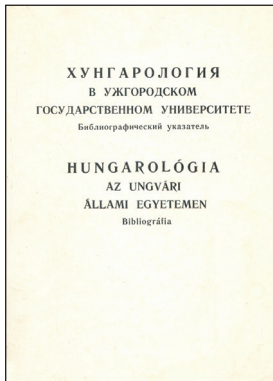
Римма Шпиталь

Пока живут воспоминанья
из жизни нашей молодой,
не унывайте от сознания,
что мы не те и мир не тот...
И пусть проходят наши годы,
слабее делаемся мы,
зато сильнееет наша воля
и струсить не дает в пути.

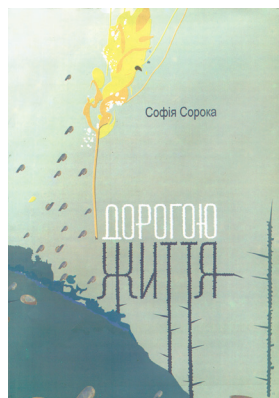
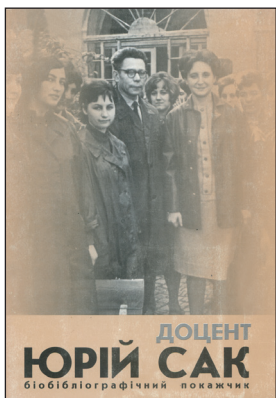
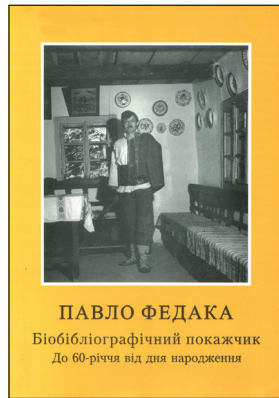
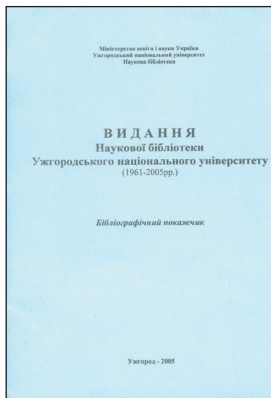
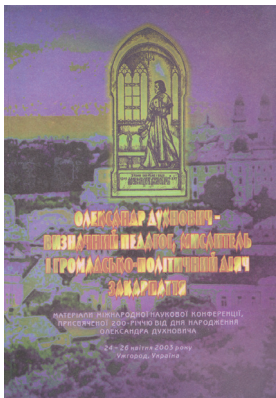
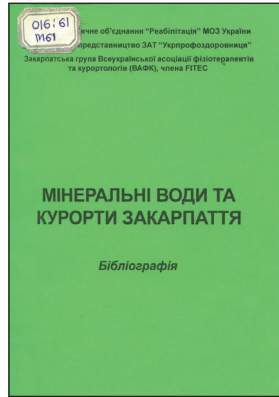
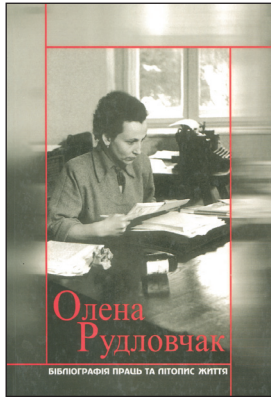
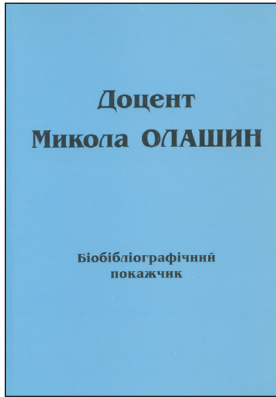
Газета «Радянський студент», 12 січня 1990 р.

ФОТОЛІТОПИС

*Батько Дем'ян Филімонович
(сидить). 30-і рр.*

*Олена – п'ятикласниця.
1935.*

*Будинок, в якому мешкала родина
О. Закривидороги. м. Мерефа. 40-і рр.*

*Оленка – учениця 3-го класу середньої
школи. м. Мерефа. 1933. Справа від учителя.*

Подруги-студентки Харківського електротехнікуму транспортного зв'язку. 1940.

Сестри Галя та Маша. Мерефа, 1944.

*Начальник ВСП-140 з медперсоналом військово-санітарного поїзда. м. Батумі, січень 1945.
Верхній ряд, друга зліва – О. Закривидорога.*

З сестрою Марією. Мерефа, 1946.

*Поблизу Хустського замку.
1951.*

*Олена працює ст. піонерожатою залізничної
середньої школи № 47. Мерефа, 1945.*

*Студенти Хустського педагогічного училища. 1952.
Перший ряд, друга зліва – О. Закривидорога.*

*На косомольській роботі
у Воловецькому районі
Закарпатської області.
1947–1950-і рр. Перший
ряд, справа – О. Закривидорога.*

*Студенти другого курсу
УжДУ на святковій
демонстрації 7 листопада
1954 року. Ужгород.
Друга зліва –
О. Закривидорога.*

*У родинному колі.
Верхній ряд, в центрі –
Олена Закривидорога;
брати: нижній ряд –
Василь, верхній ряд –
Андрій; племінниці –
Клавдія, Тамара, Зоя –
верхній ряд, Євгенія
та Лариса.*

*На березі Ужа.
Зліва направо: племінниця
Тамара, подруга Ганна
Росса, Олена Закривидорога.
Ужгород, травень 1957 р.*

Серед учасників святкування 50-річчя наукової б-ки Саратовського держуніверситету. 1958. Нижній ряд друга зліва – О. Закривидорога, третя – Н. Скриглякова.

Студенти УжДУ на зборі врожаю у Кіровоградській області. 1956. Верхня зліва – О. Закривидорога, нижня справа – Ганна Божук.

О. Закривидорога – вихователь обл. дитячого санаторію "Малютко". с. Оноківці, Закарпатська обл. 1958.

Випускниці УжДУ. Перше травня 1958 року. м. Ужгород. Зліва направо: Марія Решетар, Клавдія Балкаєва, Олена Закривидорога, Олена Половка.

О. Закривидорога зі своєю наставницею – першим бібліографом бібліотеки М.І. Воскресенською. 1958.

З колегами на святковій демонстрації. Ужгород. 1959. Крайня справа – О. Закривидорога.

З сестрами Галиною (знизу), Марією та її чоловіком Володимиром і племінниками. 1961.

Травень 1963 року. Зліва направо: бібліотекарі Валентина Москаленко, Клавдія Балкаєва, Олена Закривидорога, Клавдія Гладовська, Олена Почекутова. Ужгород.

Бібліотечний колектив. 1965. Крайня справа – О. Закривидорога.

Випуск громадських бібліотекарів. Поруч з директором бібліотеки І.І. Киричком – О. Закривидорога (справа). 1966.

*У Вільнюсі. 1967. Третя
справа – О. Закривидорога.*

*Відпочинок у Карпатах.
1968. Верхній ряд, третя
справа – О. Закривидорога.*

*Група іноземних студен-
тів у бібліотеці. 1968.*

Радісна зустріч з сестрами Марією та Галиною і братом Андрієм на батьківському обійсті. 1970-і рр.

Олена Закривидорога. Підпис на фото: "Чудесному человеку – милой, красивой, доброй Мусеньке [М.І. Похляк] от Лены Закривидороги. Муся! Всегда будем помнить наш дом – родной университет, давший нам знания, библиотеку, беспокойные от пытливых читателей дни и вечера, нашу дружбу, походы в кино, наши скромные развлечения.

Как хочется для Вас счастья! Ваша Лена. Ужгород, ноябрь 1968 г.

Так виглядала бібліотека УЖДУ в 1970 році.

Тамара (племінниця) і Василь Даруди. с. Теремля Тячівського р-ну. 1978.

Біля пам'ятника Т.Г. Шевченку. м. Канів. 1971.

Бібліотекарі відзначають ювілей Ганни Гомонай. 1980. Четверта справа – О. Закривидорога.

Вітають ветеранів Великої Вітчизняної війни: Марію Скорик, Олену Закривидорогу, Ольгу Платонову. 1982.

На відпочинку в Одесі. 1986.

У мандрах 67-м туристичним маршрутом Військово-Грузинською дорогою. Тбілісі. 1973.

Гості бібліотеки УжДУ: П. Лизанець, П.-Р. Магочій, В. Фединишинець, М. Зимомря. 1995.

Відзначення 70-річчя Народного Дому т-ва "Просвіта" в Ужгороді 14 жовтня 1998.

Бібліографи: О. Закривидорога, Л. Мельник, Т. Туренко, О. Люта, В. Воробець. 90-і рр.

Презентація наукового збірника "Скарбниця духовності": Л. Мельник, О. Закривидорога, Т. Туренко, В. Поп. 1997.

Укладачі О. Закривидорога та О. Почекутова радіють виходу у світ збірника "Скарбниця духовності" 1997.

Олену Закривидорогу вітає з ювілеєм латиніст, доцент Юрій Сак. 1998.

Традиційний “Вогник” учасників Великої Вітчизняної війни університету. 9 травня 1998 р. Перший ряд, в центрі – О.Закривидорога.

Колеги бібліотеки вітають з ювілеєм головного бібліотекаря Людмилу Санько. 1999.

Науковці УжНУ та бібліотекарі вітають Олену Дем'янівну зі славним ювілеєм – 80-річчям. 6 липня 2003 р.

З неодмінним атрибутом – будильником – у рідному довідково-бібліографічному відділі. 2005.

Вітають ветеранів. Перший ряд, зліва направо: Олена Закривидорога, Ганна Лізунова, Поліна Ростовцева. 2005.

У книгосховищі читальної зали (нині – каплиці греко-католицького собору). 2004. В центрі – О. Закривидорога.

Колектив бібліотеки. 2009.

Вдома у колі давніх друзів. 2008.

Ваша
Олена
Дем'янівна
Закривидорога

Дорогі мої колеги!

Бібліотечні працівники!

Світлана і Ларуса, Олександрівна,
Добрим вечір!
Буду писати на руському язиче.

Ви, моє дитинце, ~~на~~ принесли мене Болшеву
важеть. С вашей сторони Змаж поздравіть.

Скільки наведи всего: фотографії відгуків
в новин Б-ке, фото колективна, відгуків
фото, відгуків макете лиця...

Я очень рада переезду, Д.К. Милан уже
давню хотіла, щоб бібліотека освободилась
на удобніше поміщення.

Не знаю, навіщо, по какому решенню

Малали переселення. Думаю, вужай
было решення БДК коллективна.

Я ві всім дячу благодарю работниц
ка научна БДК за помощь або
мне, за подарки, письма, детские

- 2 -

Какой ТОЛМЫЙ адрес МБ Телу?

Буду писав, здоровая - буду писать!
Местаю увижу всех вас и Маурину Библию
Телу. К сопсалемно, го мегит - галенд
Уме я мцев я в Теведне, в селке мс-
мянны Тимара. Спасибо за их доброту,
Уход за мной, питанье, радно кбф

Я очень опечален, что я стала как
кой. А жить, мегитать, гитатать, огеть
хожу. А следующий день ропедения в мюань
(как говорят, гон Бог гонит) радя Свиту
и Ларису Александровну снова увижу здесь.

Я желаю ~~вам~~ всем здоровья, благополучия
успехов в работе, счастья в семье,
дружбы с добрыми людьми.

Трану написать ТОЛМЫЙ адрес
Маурин Библию Телу

Всех благодарю, целую вас, обнимаю
Ваша Елена Ренченко

85-річчя Олени Закривидороги, 2008.

З ювілеєм вітає доцент Віктор Ариповський. 2008.

Колектив Наукової бібліотеки УжНУ сьогодні. Весна, 2014.

Микола Олашин. Передмова 5

ОЛЕНА ЗАКРИВИДороГА. Біобібліографічний покажчик

Від укладачів	13
Основні дати життя і діяльності О.Д. Закривидороги	14
Іменний покажчик	61
Покажчик основних скорочень	71
Покажчик періодичних видань	73

В ЦАРИНІ БІБЛІОГРАФІЇ. *Вибрані статті*

О.Д. Закривидороги. Спогади, інтерв'ю

Видавнича діяльність університету (1945–1975 рр.) (До 55-річчя Ужгородського державного університету)	77
До питання формування бібліографічних покажчиків праць науковців Ужгородського державного університету	95
Раритетные издания и литература о жизни и творчестве Н.В. Гоголя в научной библиотеке Ужгородского национального университета	102
«Життя на колесах – і цікаве, і важке...». <i>Спогади</i>	111
80 тисяч автографів для читача. <i>Інтерв'ю</i>	115
Олена Закривидорога: з бібліографією на «ти». <i>Інтерв'ю</i>	118
Олена Закривидорога: «І досі в моєму серці живуть слова: «Запаминим братство фронтовое на всю оставшуюся жизнь...». <i>Інтерв'ю</i> ...	120

А СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ ЖИВЕ... *Окремі матеріали до біографії та творчості О.Д. Закривидороги*

Лариса Мельник. Бібліограф Олена Дем'янівна Закривидорога (До 90-річчя від дня народження)	127
Олена Почекутова. 44 роки на ниві бібліографії	137
Оксана Люта. Пишаюся тим, що можу сказати: «Я вчилася у Олени Дем'янівни»	140
Наталія Гунько. Справа на все життя	143
Сергій Федака. Карпатознавець незвичної долі: Закарпатському бібліографу номер один виповнилося 80	147
Любиця Бабота. «Листи від Олени Дем'янівни для мене надзвичайно цінні...»	149
МАЯК ГОЛОВНИЙ ЗАСВІТИВ... <i>Привітання</i>	151
ФОТОЛІТОПИС	159

Науково-довідкове видання

ОЛЕНА ЗАКРИВИДорога –
книгознавець, бібліограф, педагог
збірник матеріалів

Редактор *Л.О. Мельник*
Художнє оформлення
та технічна редакція *О.Є. Гаркуша*
Комп'ютерна верстка *О.Ю. Гаркуша*
Фото з архіву *Т.В. Даруди,*
Наукової бібліотеки УжНУ

Підписано до друку 16.09.2014
Формат 60x84/16. Папір офс.
Гарнітура Arial. Друк офс.
Умов. друк. арк. 10,23.
Тираж 100 прим. Замовлення № 9-14.

Видавництво Олександри Гаркуші
м. Ужгород, вул. Погорелова, 4
тел.: (0312) 66-49-38
e-mail: alexhgarkusha@gmail.com
Свідоцтво серія Зт № 23 від 06.09.2005 р.

Видруковано у ТОВ «ПАПІРУС-Ф»
88000 м. Ужгород, вул. Собранецька, 146/39

3 20 Олена Закривидорога – книгознавець, бібліограф, педагог : збірник матеріалів, присвячених 90-річчю від дня народження [Текст] / уклад. : В.В. Воробець, Л.О. Мельник, С.П. Слепньова ; відп. за вип. М.М. Медведь ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Наук. б-ка УжНУ. – Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2014. – 180 с. : іл.

ISBN 978-617-531-105-9

Збірник присвячений 90-річчю від дня народження Олени Дем'янівни Закривидороги – книгознавця, бібліографа, педагога, активного громадського діяча.

У видання ввійшли статті, інтерв'ю, спогади вчених та колег про Олену Дем'янівну, яка усе своє життя присвятила служінню книзі.

Окремий розділ складає біобібліографічний покажчик, в якому зібрано науковий доробок та літературу про життя і діяльність О.Д. Закривидороги.

УДК 027.7 (477.87)

ББК Ч 75 (4 Укр–4 Зак) д